

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

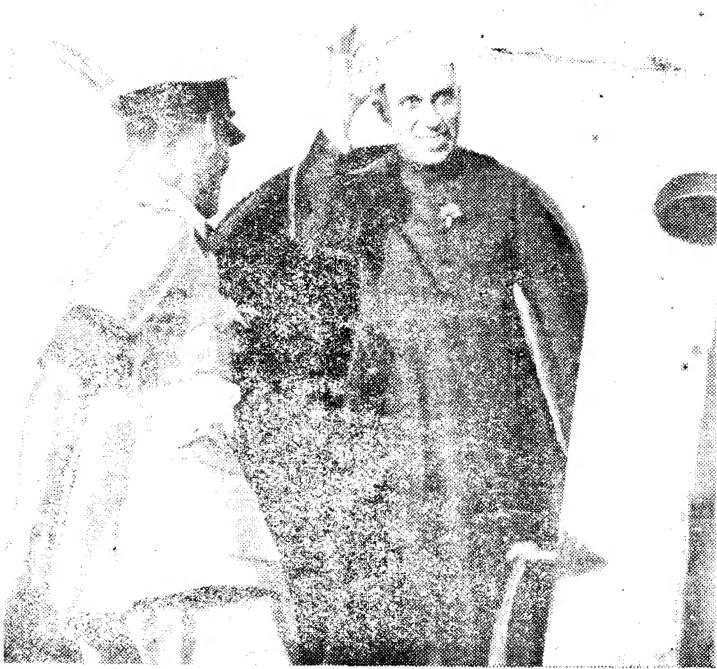
వెల
4 అణాలు

ANDHRA PATRIKA
ILLUSTRATED WEEKLY

సంపుటము 42

సంచిక 8

అక్టోబరు 19 1949

క్రవారం కొంతాక్రస్ విమానాశ్రయం వద్ద బిడ్డోలు చెప్పడానికి వచ్చిన వారందరికీ తన సహజ మండహాసంతో "స్వలిప్ స్టాన" ని, నెహ్రూ స్వీకరించుకు తీసిన చిత్రం.

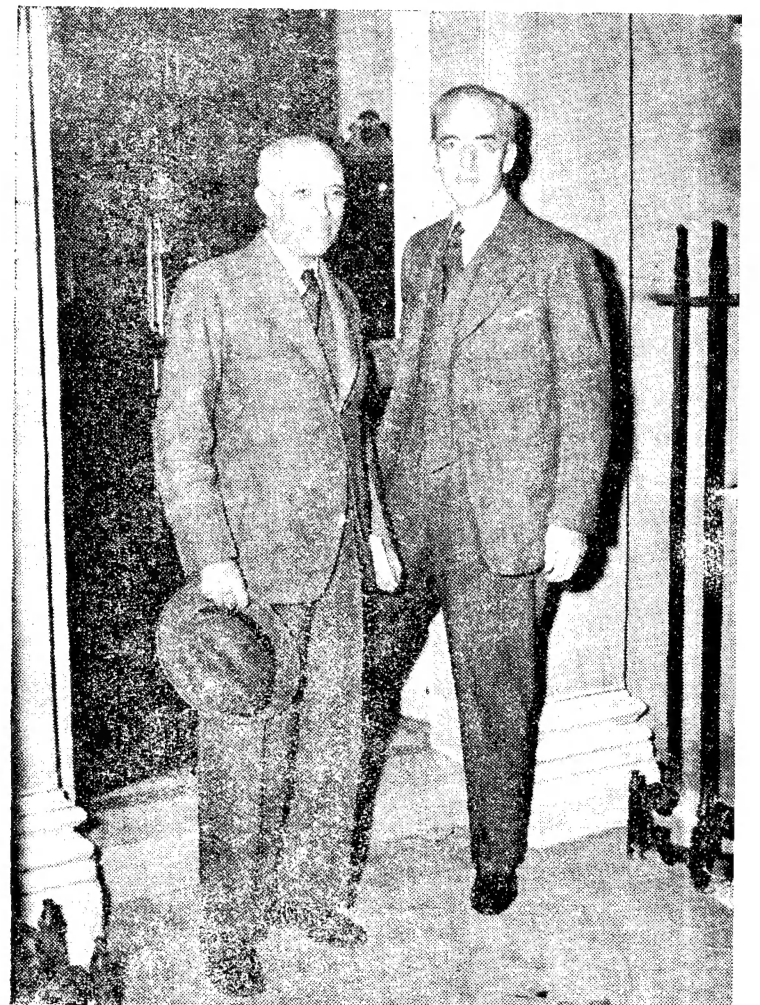

లంకా విమానాశ్రయంలో దిగగానే, స్వాగతం చెప్పడానికి వచ్చిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి గారై వాకర్ తోనూ, భారత మౌకమిషనర్ కృష్ణ మిశన్ గారితోనూ కలిసి కొంతమారుగా నడచి వెళ్తున్న ప్రధాని నెహ్రూ ఇంటర్వ్యూనట్ న్యూస్ పేజీలో సర్వీస్ - రేడియో చిత్రం.

ఇంగ్లండులో విమానం దిగగానే పత్రికా విలేఖరులతో నెహ్రూ

అక్టోబరు 10 న, పండిట్ నెహ్రూ అట్లీని కలుసుకొన్నారు. అట్లీ ద్వికు బిరుదున్నప్పుడు, వల్లికదన్నప్పుడు తీసినచిత్రం.

అక్టోబరు 10 న తారీఖున నెహ్రూ, పండిట్ ప్రొద్దు క్రిష్ణుని కలుసుకు కొన్నపుటి చిత్రం.

కొమన్వెల్త్ కౌన్సిల్, గార్డన్ వార్, భారత ప్రభుత్వ న్యాయశాస్త్ర సలహాదారు జి. ఎం. మిత్ర గారితో లంకాలో నెహ్రూ తేనెటి విందు ఆనందిస్తున్నపుటి చిత్రం.

శ్రీ సత్యవతి

సంవత్సర చందా. రు. 12-0-0

విడిపత్రిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యానకించిన సరవర , యప్రియము తన మనంబున కగు దా

నొరులకు నవి సేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లన్. (మహాభారతము)

సంపుటము 42

సంచిక 8

Founder : K. NAGESWARA RAO

విరోధి సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ ద్వాదశి బుధవారము

పండగ ఉబలాటము

ఆంధ్ర పత్రిక

1949-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 19-వ తేది బుధవారము

ప్రధానమంత్రి సందేశం

అమెరికా శాసనసభల సమావేశ ములలో భారత ప్రధానమంత్రి జవహర్లాల్ నెహ్రూ ప్రసంగము చరిత్రాత్మకమైనది. ప్రపంచమును కలతబెట్టుచున్న వివిధ సమస్యలయెడల భారత ప్రభుత్వ విధానమును వివరించుటగాక, దేశమున భారత ప్రభుత్వ మెదుర్చుచున్న వివిధ సమస్యలను అమెరికను ప్రజలకు అవగత మగునట్లు విశదీకరించిరి. తమ దేశము ప్రస్తుతము ఏ ఒక వర్గమున చేర దని, ప్రపంచ శాంతిస్థాపనకు, అన్ని రాజ్యములలో సహకరించి కృషి చేయు సని ప్రధానమంత్రి పలు మార్లు ప్రకటించుచు వచ్చినందున అమెరికాకు ముఖ్యముగ, తృతీయ సం గ్రామము తథ్యమైన భారత ప్రభుత్వ మే పక్షము వహించు నను విషయము ననేగాక, భారత దేశ ఆర్థికాభివృద్ధికి తాముచేయు ధనసహాయము నిష్ఫల మగు నను సందేహములు అమెరికా పెట్టుబడిదారముల నెక్కువగ కలవర పెట్టుచుండెను. భారత దేశములో పెట్టుబడి పెట్టుటకు అమెరికా పారిశ్రామికులు అత్యంత సుముఖముగనే యుండిరి. చైనాకమ్యూనిస్టు రాజ్యమగుటతో, రష్యా మధ్య ప్రాచ్య దేశములను సంఘటితపరచుటకు ప్రయత్నించుటతో, అమెరికా పెట్టుబడికి, దూర ప్రాచ్యము, భారత దేశములు మాత్రమే మిగిలినవి. 1952 వ సంవత్సరములో షిప్పింగ్ మయారపులో మార్షల్ పథక కార్యక్రమము పరిసమాప్తమగును. అమెరికను పెట్టుబడులు వృద్ధియై, ఇతర దేశములకు డాలర్లు సమృద్ధిగ లభించినగాని అమెరికా ఎగుమతి వ్యాపారము దిగుమతి వ్యాపారమునకు తగినట్టి ప్రమాణములో నిలబడి యుండదు.

కాని అమెరికా ఆర్థిక సామ్రాజ్య విధానమును అనుసరించుచున్నదని, కనుక భారత దేశమున అమెరికను పారిశ్రామికుల పెట్టుబడికి ఆపకాశ మిచ్చిన, కొంతకాలమునకు భారత దేశము చైనా మార్గమును అనుసరింప వలసివచ్చు ననుభయము భారతీయులకు

గలదు. కనుకనే ప్రధానమంత్రి అమెరికా ఆర్థిక సహాయమును భారత దేశము వాంఛించు చున్నదని, ఆర్థిక రంగమున అమెరికాతో భారత దేశము సంపూర్ణముగ సహకరింపగల దని, ప్రకటించి, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును పరిమితము చేయు ఎట్టి పరతులను అంగీకరింప జాల మని హెచ్చరించవలసివచ్చెను. లోగడ బ్రిటన్ అమెరికా ఆర్థిక సహాయమును అర్థించినపుడు, కొందరు రిపబ్లికన్ పక్ష ప్రముఖులు బ్రిటన్ లో సోషలిస్టు రాజ్యస్థాపనకు అమెరికా పెట్టుబడి పెట్టజాల దని ఆందోళన చేసిరి. భారత దేశమున ప్రజాస్వామిక 'సోషలిస్టు' వ్యవస్థ స్థాపనే నేటి పాలకుల లక్ష్యము. అమెరికా ఆర్థిక సహాయమును కోరుటకు పూర్వము భారత ప్రభుత్వ విధానమును ఆదర్శములను స్పష్టముగ తెలుపుట అవసరము. భారత ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము అమెరికా పెట్టుబడిదారుల సందేహనివృత్తికి చాలవరకు తోడ్పడగలదు.

అమెరికా ఎక్కువగ విహికవిషయములకు ప్రాధాన్య మిచ్చు దేశము. ఆధ్యాత్మిక చింతన తక్కువ. ఆర్థిక సంపదే జీవిత పరమావధి యను భావము దేశవ్యాప్తమై యున్నది. మానవుడు కాంతింపతగినవి ఇంకను గలవని యావత్తు ప్రపంచము గ్రహించినగాని శాంతి లేదు. శాంతి లేనిది సౌఖ్యము అలభ్యము. ఈ విషయమునే భారత ప్రధానమంత్రి అమెరికను ప్రజాప్రతినిధులకు, వారిద్వారా అమెరికా ప్రజానీకమునకు జ్ఞాపకము చేసిరి. "ఉన్న తాదర్శములకును, ఉత్తమనీతి ధర్మములకును కట్టుబడియున్న నేతృ భౌతిక ఐశ్వర్యము చిరస్థాయిగ నుండజాలదు" అని పండిట్ నెహ్రూ గాంధీ మహాత్ముని ప్రబోధ సారమును విశదీకరించిరి.

ప్రధానమంత్రి భారత దేశావసరములను వివరించుటగాక, అభివృద్ధి భారత స్వరూపమును అభివర్ణించుటగాక, వెనుకబడియున్న దేశములయెడ 'కల' దేశముల బాధ్యతను స్పష్టము

చేసిరి. "స్వతస్సిద్ధముగ శాంత్యభిలాష లేనిదే విజయము నిరర్థక మగును. అనాగతమును గురించిన భయము, గతమును పురస్కరించుకొని మనోవైకల్యము విజేతను, పరాజితుని కూడ సమానముగ పీడించును. అదృతన ప్రపంచమున ఈ లక్షణము లన్నియు కన్పించుచున్న వనుట సత్యదూరము కాదనుకొందును. ఈ అభాగ్య దేశ ఎంతకాలము ఇలా అంతులేక సాగుట? మానవుని విజ్ఞానము, ధనము యావత్తు ప్రళయదేవతకొలుపులో ధారపోయవలసివచ్చినా? ఈ ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానము కనిపెట్టి, సమస్యపరిష్కారము సాధింపవలసినట్టి బాధ్యత బలవత్తరమైన దేశములపై సహజముగ గురుతరమై యుండును" అని పండిట్ నెహ్రూ చేసిన హెచ్చరికను అగ్ర రాజ్యము లన్నియు గుర్తించవలసి యుండును.

ప్రధానమంత్రి అమెరికా పర్యటన ప్రాక్-షిప్ ప్రపంచముల సంధానమునకు తోడ్పడిన, ప్రపంచ శాంతి స్థాపన సుకరము కాగలదు. భారత విదేశాంగ విధానమునకును అమెరికా ప్రభుత్వ విదేశాంగ విధానమునకును ప్రధాన సూత్రములందు వ్యత్యాసము లేదు. ప్రధానమంత్రి తన ప్రసంగంతమున వెల్లడించిన విషయములు ఈ సత్యమును ప్రకటించెను. దేశాంగ, విదేశాంగ విధానములందు భిన్నత్వము లేక ఏకత్వమే హెచ్చుగ నున్నకతన అమెరికా భారత దేశముల సహకారమునకు ఎట్టి అవరోధములును ఉండజాలవు. ఇతర పూర్వముండిన, ప్రధానమంత్రి పర్యటన వాటిని తొలగించగలదు.

రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి

రాష్ట్ర ఆర్థికస్థితి ఉండవలసినదానికంటే ఎక్కువ సౌఖ్యవముగనే యున్నదని ప్రకటించుచు పట్టాదారులనుండి 'నిర్బంధము'గ ఎకరమునకు ఇంతని వసూలుపెట్టి అట్లు వసూలైన మొత్తమును ఋణముగ భావించి, వడ్డీతో సహా చెల్లించడ మగునని, అందుకు శాసనము అవసరమైన, రాష్ట్ర శాసనసభలందొక బిల్లును ప్రతిపాదించగలమని ఆర్థికమంత్రి శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు మొన్నటి దినము ప్రకటించినపుడు వారు నవంబరు 5 వ తేదీ చేయనున్న 'రేడియో ప్రసంగము'ను గురించిన ఆలోచనలుగాక, వారిదివరలో చేసిన అనేక ప్రసంగములు, 1949-50 సంవత్సరమునకు వాత ప్రతిపాదించియుండిన ఆయవ్యయ అంచనాలపైననే ఎక్కువ ఆలోచనలు కలుగును. రాష్ట్ర ఆర్థికస్థితి "ఉండవలసినదానికంటే ఎక్కువ సౌఖ్యవముగనే యున్న"తిరిగి రైతులనుండి అదనపు పన్ను వసూలు చేయవలసిన అగత్యము, ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతములలో పదవ

వంతును ఋణము క్రింద నిలిపిఉంచవలసిన అవసరము ఎందుల కేర్పడినదో తెలియదు. ఈ విషయమును వారు నవంబరు 5 వ తేదీ ప్రసంగమున వివరింపవచ్చును. మరి రెండ్రోజులలో రాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశము కానున్నపుడు ఇంత ప్రధానమైన ప్రసంగమును రేడియో ద్వారా చేయుటలో గల సాకార్యము బోధపడుటలేదు. రాష్ట్ర ఆర్థికస్థితిని చర్చించుటకు శాసనసభకే యవకాశ మిచ్చిన సముచితముగ నుండెడిది.

ప్రసంగస్థలమునుబట్టి రాష్ట్ర ఆర్థికస్థితి మార్పు చెందదు. అట్లే అభివృద్ధి మునుబట్టి ఆర్థికస్థితి యభివృద్ధిగాదు. రైతులనుండి 'ఎకరమునకు ఇంత' అని వసూలు చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినదని, రాష్ట్ర ఆర్థికస్థితి ఎట్లున్నదో ఊహించుకొనవచ్చును. బాహ్యముగ ఋణము చేయుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు ఇష్టములేకపోవుటకు కారణము ఋణము లభింపదను అనుమానమే. అట్టి అనుమానమునకు గతానుభవము ఆధారము. దేశము స్వాతంత్ర్యమును పొందిన అనంతరము కేంద్ర ప్రభుత్వము అర్థించిన ఋణము లెవ్వయ్యుపూర్తిగ లభించలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరపతి అంతకంటె మిన్నగ నున్నదని భావించుట సాహసము. పరపతిస్థితి అట్లున్నదిగనుకనే, ఫలిత మొకటేగనుక, అప్పు చేయుటకు బదులు, రైతులనుండి అదనపు పన్నులను వసూలు చేయుట ఘంచినది ఆర్థికమంత్రి భావింపవలసివచ్చినది. సాధింపవలసిన ఫలితము ఒక్కటే అయినను, అందుకు అనుసరింపతగ్గ మార్గములకే కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గములు ప్రాధాన్యము నివ్వవలసియుండును. అట్లయిన ప్రజల ఇష్టము ప్రకారము అప్పును నేకరించుట న్యాయమైన మార్గమని నిర్బంధశిస్తు వసూలు అక్రమమని కనుక అది వర్జ్యమని అంగీకరింపవలసి యుండును.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ప్రస్తుత మనుభవించుచున్న ద్రవ్యోపధితిలో ద్రవ్యకాటకము స్వయంకృతము. తలకుమించిన భారమును మోయ నుద్యమించుటవలన, రాబడి పరిమితిని గ్రహించి ఖర్చును నిర్ణయించుకొనలేక పోవుటవలన ఈ పరిస్థితి ఏర్పడినది. దాదాపు 17 కోట్ల రూపాయల ఆదాయమును మద్యనిషేధమును అమలు జరిపి కోల్పోయినది. ఆ నష్టమును కొంత వరకైనను ఖర్చులు తగ్గించి, భర్తీ చేసుకొనక అదనపు పన్నులు విధించి ప్రజలవద్ద మిగులుధనము లేకుండ చేసెను. అంతటితో తృప్తిచెందక, పరిహారము మొత్తమును ఎట్లు సంపాదించగలరో విచారించుకొనక జమీందారీలను స్వాధీనము చేసుకొనెను. ఇందువలన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము దాదాపు పాతికకోట్ల రూపాయలవరకు ఋణపడినది. ఆ ఋణము తీర్చుటకు మార్గా

వాషింగ్టన్ విమానాశ్రయంలో అక్టోబరు 11-న భారత ప్రధానమంత్రి పండిట్ నెహ్రూకు ట్రూమన్ అధ్యక్షుడు స్వాగతం ఇస్తున్న దృశ్యం (ఐ.ఎస్.పి. ఫోటో సర్వీస్)

పండిట్ నెహ్రూ అమెరికా ప్రయాణం

పండిట్ జహ్వర్లాల్ నెహ్రూ అమెరికా చూడాలని అక్కడి పరిస్థితులు స్వయంగా చూసి గ్రహించాలని ఎన్నో శ్రమలతో ఉత్సాహ పడుతున్నాడు. కాని అవకాశం చిక్కనియ్యకుండా పనులు ఎప్పటికప్పుడు ముంచుకొని

నేపక్షనే ఇంకను ప్రారంభముకాలేదు. వాస్తవమునకు ఈ పరిస్థితులలో తిరిగి ఋణము చేయదలచుట వివేకము గాదు.

కేంద్రప్రభుత్వము ఋణము నిరాకరించుటవలన రాష్ట్ర ఆర్థిక స్థితి ఎంత అతృప్తికరముగ నున్నదో గ్రహించుటకు ప్రభుత్వమునకు అవకాశ మేర్పడినది. నవంబరు మాసములో అనుబంధ ఆయవ్యయాలించవాలను ప్రతిపాదించ సంకల్పించినట్లు ఆర్థికమంత్రి వెల్లిడించెను. ప్రభుత్వ ఆర్థికస్థితియందు విశ్వాస మేర్పడి, పరపతికలుగుటకు ఆర్థికమంత్రి ఈ యవకాశమును వినియోగించుకొనవచ్చును. ప్రభుత్వవ్యయమును వీలునుబట్టిగాక, అవసరమును బట్టి తగ్గించుకొనినగాని ఇది సాధ్యము గాదు.

ఉంటూనే వచ్చాయి. చివరికి కొంత విశ్రాంతిగా ఉండవచ్చు నేమో నని ఆశతోనూ, ప్రపంచపరిస్థితులలో అతివేగంతో జరిగిపోతున్న మార్పులను అకలింపుకొని, కొంచెం ఆగమకాన్ని అధీనంలోకి తెచ్చుకొనేందుకూ, లేదో, అథవా వాటి ఒడుదుడుకుల లోపడి భారతదేశం నరిగిపోకుండా, సారథ్యం చేసేందుకు ఉసులుపాటు చూసుకొనేందుకూ, ఉభయత్రా ఆలోచించి, ప్రధానమంత్రిత్వాన్ని నెలరోజుల పాటు పతేలకు అప్పగించి, పండిట్ నెహ్రూ అమెరికా తీరయాత్రకు బయలుదేరాడు.

కేసలం అమెరికా ఒక్కటే విలాసానంద చూడలమన్నవాడు కాదని, ఇంగ్లండులో కూడా కొంత కార్యక్రమం పెట్టుకొని బయలుదేరటంతో చూచాయగా తెలిసినట్టిది. బ్రిటిష్ ప్రధాని అట్లీ, ఫ్రేనాన్సుమంత్రి క్రిస్చులతో, కాశ్మీర్ సమస్య, డాలరుమారకాలమీద, కాస్త మాటాడుకొని వాళ్ల ఊహాపోహ లేమిటో తెలుసుకోవలసి ఉంది. తమతోటి ఎవరితోటి సంప్రదించుకుండానే ఇంగ్లండు పానుకు డాలరుకు మారకంలేటు అకస్మాత్తుగా మార్చి ఊహకొంది. మర్యాదలు నిలుపుకొనేందుకు ఇండియాకూడా పానువిలువతోపాటు రూపాయి విలువనుకూడా, డాలరుమారకం లో తగ్గించుకోవలసివచ్చింది. కాని తగ్గించుకొన్నందుకు బాధ ఎట్లా ఉన్నా, తమతో సంప్రదించకుండా అకస్మాత్తుగా ఈ మార్పు జరిపినందుకు

భారతప్రభుత్వానికి కొంత చిరాకు కల్గక తప్పలేదు. ఈ విషయం, ముఖాముఖిని మాటామంతిగా తేల్చుకొంటేతప్ప, ముందుముందు ఒకే త్రాటిమీద కామన్వెల్త్ రాజ్యాల ఖోరణి ఉండటం సుకరం కాకపోవచ్చును. కాశ్మీర్ సమస్య విషయంలోకూడా బ్రిటన్ ఖోరణి

కొంత మార్పువలసిఉంది. బ్రిటన్ మైత్రితో అవసరంలే దని తలచుకొన్నదయితే భారత ప్రభుత్వం ఈ విషయాలను కాతరు చేయక్కర్లేలేకపోయిఉండును. కాని భారత ప్రధాని విదేశాంగనీతిలో అందరితో సాధ్యమైనంతవరకు కూడి మాడి ఉండగలటమే ప్రధానాంశము ఆ కారణంచేత ఇంగ్లండులో మజిలీకూడా ప్రాముఖ్య మిచ్చుకోవలసివచ్చింది.

పండిట్ నెహ్రూ అక్టోబరు 7 వ తేదీ శుక్రవారం అపరాహ్నంవేళకు, పూనాలో కార్యక్రమం పూర్తిచేసికొని ఢిల్లీనుంచి విమానం మీద ఇంగ్లండుకు బయలుదేరారు. వెంట, చిన్న చెల్లెలు ఆమె కుమార్లు, తక్కిన పరివారమూ కూడా ఉన్నారు. కుమార్తె ఇందిరాగాంధీ ఇంతకుముందే లండను చేరింది. విమానం కెయిరో రెండు గంటలు ముందుగానే చేరుకొంది. కాని జెనీవాలో మంచు దిట్టంగా ఉందని తెలియటంవల్ల ఇక్కడే మరి నాలుగు గంటలు గడపవలసివచ్చింది. శనివారం ఉదయం కెయిరోనుంచి జెనీవాకు బయలుదేరి మధ్యాహ్నం 2-15 లకు లండన్ చేరారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం తరపున గార్డెన్ వాకరు, ఇండియన్ హైకమిషనర్ కృష్ణమీనన్, మొదలైన ప్రముఖులు పండిట్ నెహ్రూకు స్వాగత మిచ్చారు. బి. బి. సి. వారు నెహ్రూ లండన్ చేరగానే ప్రసారారం సందేశ మడిగి ఇప్పించారు.

వెంటెండులోని క్లారిజ్ హోటలులో నెహ్రూ విడిది. ఆ సాయంత్రమే 6 గంటలకు 11 డౌనింగ్ స్ట్రీటులో నెహ్రూ క్రిస్చును కలుసుకొన్నారు. ఏమేమి ఆరికవిషయాలు సంప్రదించాలో, ఏమేమి నిశ్చయాలు చేసుకొన్నాలో, అవేమి బైటి! పొక్కలేదు. నెహ్రూమైత్రిం ప్రయాణం పొడుగునా, బ్రిటన్ లోనూ అమెరికాలోనూ కూడా, సంప్రదింపులు, సమావేశాలు, నిర్ణయాలు, జరుపుకొనేందుకు తాను ఈ పర్యటన పెట్టుకోలేదని స్పష్టపరుస్తూనేవచ్చారు. తదన గుణంగానే ఆ సాయంత్రమే, క్రిస్చును కలుసుకొన్నాక, పూర్వమిత్రులు మాంటుబాటో ఇంటికి అతిథిగా బ్రాడ్లాండ్ను చేరుకొన్నారు. ఆదివారం అంతా విశ్రాంతిగా అక్కడేగడిపారు.

సోమవారంనాడు, బ్రిటిష్ ప్రధాని అట్లీ దంపతులతో డానింగ్ స్ట్రీటులో విందునుడిచి వచ్చి ఆరికమంత్రి క్రిస్చు, ఆ రోజు గృహ శాఖ మంత్రి బెనాక్, లార్డు ఫ్రీవిన్ లో లార్డు ఆడిసన్ మొదలైన బ్రిటిష్ రాజ్యాంగప్రముఖుల నందరినీ తమ విడిదిలోనే కలుసుకొని మాట్లాడారు.

పండిట్ నెహ్రూని అమెరికా తీసికొని రాటూనిక్ ట్రూమన్ అధ్యక్షుడు, 'ఇండిపెండెంట్' అన్న తన స్వంతవిమానాన్ని ప్రత్యేకంగా పండిట్ నెహ్రూ కోసం, లండన్ పంపించారు సోమవారం రాత్రి పండిట్ నెహ్రూ సపరివారంగా ఆ విమానంలో అమెరికాకు బయలుదేరారు.

అమెరికాలో పండిట్ నెహ్రూకు జరిగిన గొప్ప సన్మానానికి భారతదేశం నిజంగా చాలా గర్వించవచ్చును.

(21-వ పేజీ చూడుడు)

రాబోవునవల
రుద్రమదేవి

రచన: శ్రీ నోరి నరసింహశాస్త్రిగారు

శ్రీ నోరి నరసింహశాస్త్రిగారు, రాజరాజనరేంద్రుడు, నన్నయభట్టు, భారతవత రజావశ్యకత ఈ స్వరూపపర్యవ్యాసాన్ని, నారాయణభట్టు అనే నవలలో, చిత్రించారు. ఆ నాటి సాంఘికవ్యవస్థను, చరిత్ర సత్యాల ఆధారంగా కల్పించుకొని, నారాయణభట్టు, నన్నయభట్టు, రాజరాజనరేంద్రుడు ఈ వ్యక్తుల నందరినీ, చరిత్ర వాస్తవికతకు భంగము రానీయకుండా యధార్థ పురుషులుగా పాతకులకు కన్నులకు కట్టినట్లు చిత్రించి చూపిన విషయం, ఆంధ్రపత్రిక, వారపత్రిక పాఠకులకు సుపరిచితమే.

ఇప్పుడు అదేమదిరిగా కాకతీయసామ్రాజ్యవైభవాన్ని, ఆనాటి తెలుగు సంఘ స్వరూపాన్ని కాకతి వంశంలో మహాజ్యులంగా రాజ్యమేలిన ఆడమాతురువీరగాథను, "రుద్రమదేవి" అను నవలగా శ్రీ నరసింహశాస్త్రిగారు రచించారు. ఆ నవలను ముందు నుంచి పాఠకుల కందచేయగలము.

సంపాదకుడు.

అప్పయ్య దీక్షితులు

(క్రీస్తుశకము పదునాఱవ శతాబ్దము)

ఇప్పండితాఖండలుడు శకవర్షము 1475 ప్రమాదీన సంవత్సర కన్యామాస కృష్ణ పౌర్ణమి నుత్తర ఘట్టానీ నక్షత్రయుక్త పుష్య లగ్నంబున అనగా క్రీస్తుశకము 1558వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 18 దన తేదీన కాంచీపురము చావున గల 'అప్పయ్యపాళెము' లో సదాచారసంపత్తి గల కుటుంబమున జన్మించి క్రీ. శ. 1625 దన సంవత్సరమున జనిపోయినట్లు ల వ గ త మ గు చున్నది.

“ద్యాసప్రతిం ప్రాప్య సమా బుధేంద్రా శృతం వ్యధా దప్యయ దీక్షి తేంద్రః.”
—అను ‘శివలీలార్ణవ’ వచనముం బట్టియు,
“వయాంసి మమ సప్తతే రుపరి నైవ భో కేన్యహా నకించి దహ మరయే శివపదం దిదృక్షే పరం.”

—అను దీక్షితుల వాక్యముం బట్టియు,—
నవప్యయ దీక్షితులు డెబ్బది రెండులు జీవించి నట్లు తెలుంగ నగు చున్నది. ఇ త ని పితా మహాదు అచ్చన్న దీక్షితులు శ్రీ కృష్ణ దేవ రాయల యాస్థానమున నుండె నని (J. O. R, Madras Vol, III, P. 158.) తెలియు చున్నది. ఇ యొక్కచున్న దీక్షితులనే యాచార్య దీక్షితు లని యందురని యప్పయ్య దీక్షితుల “అసీతుబంధ తల మన తుమార తైలా దాచార్య దీక్షిత ఇతి ప్రథితాభిధానమ్, అద్వైత చిత్తుఖమహంబుధి మగ్న భావ మస్మ త్పితామహ మశేషగుం ప్రపణ్యే!”
—అను శ్లోకము విదితమైనట్లు చున్నది. అప్పయ్య దీక్షితుల తండ్రి రంగరాజాధ్యక్షి. వివ రణ దర్పణము, అద్వైత విద్యాముఖరము,— అను గ్రంథముల రచించిన మేధావియై రంగరా జాధ్యక్షి. ‘అద్వైత విద్యాచార్య’ విరు దాభి రాముడు. కావుననే యప్పయ్య దీక్షితులు

“యం బ్రహ్మ నిశ్చితధియః ప్రపదన్తి సాక్షాత్త ద్దర్శనా దఖిలదర్శన పారభాజః తం సర్వవేద సమశేష బుధాధిరాజం శ్రీ రంగరాజమఖిలం పితరం నతోఽస్మి!”
—అని రంగరాజాధ్యక్షిని వివరింపగల్గినాడు. ఇది యప్పయ్య దీక్షితుల జాతకచక్రము. ఈ చక్రమును బరికించినచో నారూఢ పంచమామన గురుడుండుట వలన నీ జాతకుడు సర్వజ్ఞుడు, గ్రాంథికుడు, వ్యాకరణ వేదాంతముల నిష్ణాతుడు వాగ్వి యగునని ‘జాతకరాజ’ మందలి

“గురుణా తత్ర సంబంధే సర్వభౌ గ్రాంథికో భవేత్, వైయాకరణ వేదాంత వేత్తా వాచాలకో భవేత్, గురుణా తత్ర సంబంధే సంప్రదాయేన వేదవితే, కాస్త్ర విద్యంగం కర్తృత్వ ముఖ సద్గుణవాక్ భవేత్ ;

—అను వాక్య మవగతము సేయుచున్నది. లగ్న, ఆరూఢ లగ్నములలో బుధనీతి యుండుట చేత జ్యోతిశ్శాస్త్రవిదుం డగు నని “జాతక రాజ” మందలి
“ఆరూఢ తత్వంచమయో న్నూర్వే వేదాంతవి ద్భవేత్, గీత విచ్చభవే తేక్రమయోగే గణితశాస్త్రవిత్.”

—అను వాక్య మవగతమైనట్లు చున్నది. ఇమ్మహాత్ముని జాతకచక్రమున గురుడు పరి పూర్ణ పురుషుడు. ఆ రూ ఢ ము లో నూర్యు డుండుటవలన వేదాంతశాస్త్రము తో పాటు సంగీతశాస్త్రమును నభ్యసించగలడనియు, నందు నిష్ణాతు డగుననియు చెలియనగుచున్నది. తత్ఫలితముగ ‘శివార్కమణి దీపిక’ను రచించి ‘శివార్క ద్వైత స్థాపనాచార్య’ డయ్యెను. ఆ రూ ఢ పంచమమును గుజుడు అష్టమదృష్టితో జూచుట వలన ‘ఖండదేవుని’వంటి మిహంసాశాస్త్రజ్ఞుడు అప్పయ్యదీక్షితుని “మిహంసక మార్గస్య” యని కీర్తించి వివరించెను. దశమాధిపతికి స్వత్రే త్రములో నుచ్చస్థితి యొదవినందున అప్పయ

దీక్షితుడు మహారాజసము పయ్యెను. కావుననే యా త్రరాహు డొకరుడు:—

“నానాదేశ నరేంద్రమండల మహాయత్నాతి మారీభవ, త్కాదాచిత్త పదారవింద వినతే రప్యయ యజ్యప్రభోః, తైవోత్కర్ష పరిమగ్నైతై రహరహా న్నూర్వే స్సుధాలాలితైః, పుల్ల త్కర్ష పుటస్య బొమ్మ నృపతేః పుణ్యానీ గణ్యానీ కిం.”

—అని యప్పయ్యదీక్షితులను వివరించుట దలపించినది. జగన్యావృతను బడసి యపర శివావతార మని యీతా డుగడింపబడుటను జూడగా నితని శిష్టాచారతత్పరత వివరము కాగలదు. ‘కువలయానంద మందలి’—
“అముం కువలయానంద మకరోదప్య దీక్షితః”
“శ్రీరంగరాజ కుచేన్ శ్చిత్త చంద్రమాళి రస్యస్య దీక్షిత ఇతి ప్రథిత ప్రనాజః”

—అను వాక్యములంబట్టి యప్పయ్య దీక్షితులను ‘అప్పదీక్షిత’ అనియు బిలుచుచుందురని యవగత మగుచున్నది. కాని నీలకంఠకవి—
“శ్రీమా నవప్యయ దీక్షితో విజయతే శ్రీకంఠ విద్యాగురుః.”
—అని పలుచోట్ల ‘అప్పయ్య దీక్షితు’డనియై వ్యవహరించి యు న్నా డు. జగత్ప్రసిద్ధుఁగు నహోబలాస్తులివారి “యాశానస్తుతి”యందలి

“వైకుంఠే శుంఠ కోలాహల మయ కలహోల్లంఠనేఽకుంఠ (శక్తి) శ్రీకంఠాచార్య కంఠోదిత నయసరసివాక్యతౌ మంతితోన.”
“ఇత్యేవం శిక్షితోశ్చాద్యయ నయభిర్దక్షిణామూర్తి యాపై ర్దక్షిణభు దీక్షితోసా పరిమళకృతి త శృంకరాచార్య పక్షే.

శ్రీ కోన వేంకటరాయశర్మ

—అను శ్లోకముల ననుసరించియు, భట్ట రామేశ్వరశర్మగ్గు తద్యాఖ్యానముం బట్టియు, నితడు మహాదేవునే విశ్వాధిపనిగా విశ్వసించి నట్లు శ్రీకంఠభాష్యమున విశ్వాధ్యము గలిగి తనశ్రుతిప్రతిష్ఠాపకములగు పెక్కునిబంధముల రచించియు బదం పడి శ్రీ నృసింహశ్రేణు స్వామిచే బోధింపబడి కాంకరముతమున బ్రవేశించి పరిమళాది గ్రంథముల విరచించినట్లు తెలుంగ నగుచున్నది. నీలకంఠ మహాకవి తన ‘నలదరిత్రము’ ప్రస్తావనలో—

“తస్య కిల కృష్ణరాజవందిత చరణారవిందస్య భరద్యాజకుల చూడామణే, రష్టాభిః క్రతుభి రష్టభి రాయతనై శృంభో రష్టా భద్రామై రష్టభి ర్దాతై రష్టా భిశ్చ సర్వవిద్యా విశారదై స్తనయై రష్టాసి దిశో యశోభి ర్జ్వలతానీ.”

—అని యప్పయ్య దీక్షితుని బ్రశంసించి యున్నాడు. ఇతని ముద్దేశించియే బాలకవి “అప్ప దీక్షిత”కిమి త్యతి ప్రతిం వర్ణయామి భవతో వదాన్యతాం, సోపి కల్పతరురర్ధిప్యయా త్యద్గిరా మవసరం ప్రతీక్షతే.”

అని పేర్కొనియెను. ఇ యొక్కప్పయ్యదీక్షి తుడు శ్రీకంఠభాష్యవాగ్ధ్యానమైన “శివార్కమణి దీపిక”ను రచించినపుడు కనకాభిషేక మందెనని సాహిత్యమార్గసంప్రదాయ గురుసత్త ముండయిన “పరమపుంగవయజ్ఞ” వచించిన—
“మేమాభిషేక సమయయే పరితోనిషణ్ణ సౌవర్ణసంహతి మిషా చ్చివ బొమ్మధూపః, అప్పయ్య దీక్షిత మ...రనవద్య విద్యా కల్పద్రుమస్య కురుతే కనకాలవాలం.”

అను వచనముంబట్టి విదిత మగు చు న్నది. ఇమ్మహానీయుడు శ్రీకంఠాచార్యకృత బ్రహ్మ సూత్రభాష్యమునకు ‘శివార్కమణిదీపిక’ యను పేరితో నొక వ్యాఖ్యానమును, కాంకరబ్రహ్మ సూత్రభాష్యవాగ్ధ్యానమున ‘భామతి కి’ వ్యాఖ్యయైన ‘కల్పతరు’ వను గ్రంథమునకు

“బరిమళమును వ్యాఖ్యానమును,—లిఖించుటయ గాక అన్ని శాస్త్రములందును పెక్కుగ్రంథముల విరచించిరి.

సాహిత్యమున గువలయానందము, చిత్రమిహంస, పృథ్వివార్తికము—లోనగు వానిని, పూర్వమిహంసయందు విధిరసాయనము, ఉపక్రమపరాక్రమము—మున్నగువానిని, శుద్ధాద్వైతమునందు న్యాయరత్నమణి, శాస్త్రసిద్ధాంత లేశసంగ్రహము, పరిమళము—మొదలై నవానిని, శ్రీకంఠముతమునందు శివతత్త్వవివేకము, రత్నత్రయపరీక్ష, శివకర్ణామృతము, బ్రహ్మతర్కస్తవము, శివార్కమణిదీపిక—లోనగు వానిని, వ్యాకరణమున నక్షత్రవాచావళి మొదలై న వానిని—ముప్పది మూటి నట్లు నూటనాలుప్రబంధముల నిబంధించెను. అట్లని ‘శివలీలార్ణవ’మందలి “ద్యాసప్రతిం ప్రాప్య సమాబుధేంద్రా శృతం వ్యధా దప్యయదీక్షితేంద్రః”—అను వాక్యమున గతమొనర్చుచున్నది.

దక్షిణదేశమున స్వతంత్రరాజ్యముల నేర్పటచి కొనిన నాయకరాజులు తెలుగువారగుటవలన దమ స్వతంత్రరాజ్యములలో నుండి క్యవహరించుటకు డెలుగుదేశమునుండి పండితుల, గవుల, గాయక నర్తకుల మంత్రుల జమూపతుల—గొంపోయిరి. అటుల గొంపోబడిన కుటుంబములలో అచ్చన్న దీక్షిత కుటుంబమొకటి.

రాయల యాస్థానమున నిత డుండునపుడు తాతాచార్యులకును, నితనికిని—తైవ - నైష్ఠవ మత సంబంధము లగు వివాదలు ఘటిల్లి యవివాదలలో, జర్జులలో, సిద్ధాంతములలో, నిత నిదే ప్రాచేయియై, విజయలక్ష్మిక ర గ్రహణ మొనర్చుచు, నందఱచే వివరింపబడుచుండుటచే, దాతాచార్యులు సహింపజాలక ఇతని నెవ్వధముననైన దమ వైష్ణవమతమున లిపి కొనినంగాని ప్రచారజనముండదనియు, దమ సిద్ధాంతము నెగ్గదనియు దమవ త్యాప్తిగా నేరదనియు—దలచి యేకతమునున్న రాయలను సమీపించి చేయదగు కార్యమునంతను విన్నవించి యున్నఖునోనర్పగా, రాయలును గురునిర్బంధంబునండేసి యప్పయ్యదీక్షితులను సమాశ్రయము నేసికొనవలసినదని యభ్యర్థించి, బ్రతిమాలి, తుదకు నిరోధించినన, అతడప్పనికి నొప్పి కొనడయ్యెను. ఆవల దాతాచార్యులు సేయునది లేక రాయల నొత్తిడిసేయగా, అప్పయ్యదీక్షితులను రావించి “మహాభాగా! సమాశ్రయణము నేని కొనట కిష్టపడెనివారు మా రాజ్యమున నుండుటకు వలసపడదు. కావున దామ మారాజ్యమును విడచిపో”డని శాసించెను. తచ్చాసనమునకు గుఱియై యా రాజ్యమును విడచి వచ్చుచుండగా, నాచార్యుల ప్రబోధము ననుసరించి రాయలు మార్గమధ్యమున నితని బలాత్కరించి తప్తముద్రాంకనము సేయు డని భృత్యుల కాజ్ఞాపించెనట! అయ్యదమున నిప్పండితా ఖం డ లు డు నిస్సహాయుడై సేయునది లేక సరమ శివునినే మార్గయునిగా బ్రార్థింప నమ్మకతోడేవుని కరుణా కటాక్షమీక్షణంబున నాచార్యులును దత్రాపి రాయలును, దలపెట్టిన పని వమ్మయినట్లు లాసందర్భమున నితడు సెప్పిన “నిగ్రహాప్తకము”ను బట్టి పుష్ట మగుచున్నది.

నిగ్రహాప్తకము :

“మార్గే సహాయం భగవన్త మేవ విశ్వస్య విశ్వాధిక నిర్ణతోస్మి ; కాస్త్రం ప్రమాణం యది సంవిపతస్త్విద్ధారే న దంజోమయియాంచి కీర్త్యతే.”

“కాస్తారే ప్రాస్త రేవా మదకుశలకృతం సాస్తరం సాస్తరంగః మహ్యం ద్రుహ్యైవ మస్తం గమయతుభగవా నస్త కస్తాస్తకారీ ఓప్రం విప్రాధ మస్య ఓపతు చతురుర స్త్యేన మాయావివర్తా,

నార్తా న్తమా నబంధూ నపి మమశిరీరా ధ్యస్తరాన్యస్తనోతు.”

3
“సమాసం వర్తన్తాం పథే పథే పరే సాహసకృతః, ప్రవర్తన్తాం బాధం మయివివిధ మప్యారచయితుం న లక్ష్యంకుర్యేహం . నశినజలిపిప్రాప్తమపి య, నృమ స్వామి చామి కరశిఖరిచాపోస్తి పురతః.”

౪
“కంఠే రుద్రాక్షమాలాం భసిత మతిసితం పాలదేశేచ వశ్య, న్నస్యన్నేవక్రధా యాలవి పదమతితరాం కర్తృ ముర్వీతగుర్వీం, తత్ఫలా త్రూర్ణమాయుర్ని ఖిత మనుగణం చాపి తత్కంఠ దేశాత్, క్రుద్ధాస్తేహ్యధికే యుర్ని జపదకమలాం గుప్త లీలావిలాసైః”

౫
“కవచిదవయవే దగుం యంజ నృలాత్ప్రీతిరోధినో నిరసన మితో దేశాత్కర్తృం మహేశ్వర మాశ్రితా స్పృశమ పరిమతోగ్ధా ధగ్ధా భిజాయవస్వయం నిరసన మితో లోకాదేవా త్తజేన సమస్తుతాం.”

౬
“కాలప్రతీక్షాతు నతస్య కాన్యా పాలస్త్య పుత్రా రివదండకాశే త్వదాశ్రిత ద్రోదకృతోద్ధమానాం సద్యఃపతే రేవచ మూర్ధ్ని దంజః.”

౭
“నకలభివనకర్తా సాంబమూర్తి శ్చివశ్చేత్, నకల మపి పురాణం సాగమంచేత్ప్రమాణం, యది భవతి మహత్వం భస్మరూద్రాక్ష భాజాం, కిమితిసమృత్తి రస్మద్గోహిణ స్సాన్యదకాంజే.”

ఈ నిగ్రహాప్తకములో సహస్రవర్తన్తాం— కవచిదవయవే దగుం—అను శ్లోకముల వలన దీక్షి తులపట్ల నితరులు గావించిన యెల్లను దలపెట్టిన దురుద్యమము తెల్లమగుచున్నది. వీ రిట్లు నిగ్ర హాప్తకము సెప్పినతోడనే యశనిసాంతంబున శిరంబు ప్రయ్యలై యుండలంతయు బుగ్గియగుటం జేసి శత్రుదమనండు గత ప్రాణుండగుడు రాజ భటులు తొలగిపోయిరి యైతిహ్యము గలదు. దీనింబట్టి వీరి యింట నిప్పటికిని బరమేశ్వరుడు “మార్గే సహాయం”డను పేరుతో నిలువెల్లుగా నారాధింపబడుచు న్నాడు.

పూర్వోత్తరమిహంసలలో భారతావని యందలి పండితుండలిస్సెల్ల నితడు జయించి విశ్వజిద్యాగ మొనర్చెను. అవసానకాలమున నితడు చిదంబర త్రేత్రమున నటరాజును విను తించుచు నచటనే సిద్ధిహించెను.

గర్భ నిరోధిని

శరీరారోగ్యమునకు భంగంలేకుండ కొంత కాలమునరకు గర్భం రాకుండ ఆపుటకు ఔషధం రు. 10 లు. చాలాకాలంనరకు రాకుండ చేయుటకు రు 25 లు. వి. పి. చార్జీ రు 1-0-0 లు.

పుంస్తవ వర్ణనితైలం

నరములు బలహీనత చెంది సంతోష సౌఖ్యములకు దూరమై దుఃఖించువారల పాలిట వర ప్రసాదిని మా నపుంసక తైలం. 1 సీసా రు. 10 లు. వి. పి. చార్జీ రు 1-0-0 లు మరియు నేపాళదేశపు కస్తూరి, అంబర్ హేమం కలసి ప్రత్యేకంగా తయారుచేయబడి జగత్ప్రఖ్యాతి పొందిన తైలము గలదు, సీసా 1 కి రు 25 లు. వి. పి. చార్జీ రు 1. ఆర్థిచ్చువారు ముందుగా మైకం పంపుచూ జవాబుకు కవరు పంపేది.

డాక్టర్ రత్నం నన్ను, మలకపేట బిల్డింగ్స్, హైదరాబాద్. డక్కన్.

కథానిక :

మమకారం!

శ్రీ కె. జి. ఆచార్య

“బాబుగారూ!...”

“బాబుగారూ!... బాబుగారూ!...”
గీస్తోగీస్తోవున్న పెన్నిలు గబుక్కున ఆగి పోయింది. ఆ పెన్నిలు నడకల్ని చూస్తూచూస్తూ వున్న నా మాపులు అటు తిరిగినయ్యే.

ముసీలితాత!
ఏదో వ్యధకొద్దీ పనికిపోతున్న ఆ ఆరాటపు మాటలకు తగినట్టుగనే, ఏదో ఆశకొద్దీ అల్లడి పోతూ ముందుకు వస్తోన్న ఆ చివికి శరీరం, ఆ చివికినడకలూ, ఆ ఊహాప్రణామం— ఒక్కసారి హృదయాన్ని పూపివేశాయి!

ఆ మూడుకాళ్ల ముసలివాడు గడప దాటి, హాల్లోకి వస్తూనే వున్నాడు; నా చూపులు అలాగే అతన్ని చూస్తూనే వున్నయ్యే!

“ఏయ్... ఇక్కడేమీ లేదు... ఘో!”— నా ప్రక్కనే వున్న మూర్తి అజేసమయంలో అలా గసురుతాడని నే ననుకో లేదు.

నా మాపులు చివుక్కుమన్నయ్యే.
“ఉండవోయ్... ఎందు కొచ్చాడో కనుక్కోకుండా...”

“ఇంకెందుకు వస్తాడు? ఆడుక్కోడానికి! ఈ వధవనికి యెక్కడికి. వెళ్లి ఆడుక్కోవాలో గూడా తెలిదు!”

“అదే తెలిస్తే, వాళ్లకి ఆడుక్కునే ఖర్చు మేం పట్టింది?”— మూర్తికి ఎప్పుడూ మరామే కుగా వుండే రాజు, యీ సమయంలోనైనా ఓపిసుకు వివరకుండా వుండలేదు!

“బాబు... గారూ!...”
ఏయ్, నీకే చెప్పింది... ఇదే మనకున్నావో ఇల్లా దుకాణమా గాదు! బొమ్మలు వేసుకునే స్కూలు! ఘో!...” మూర్తి మరింత వుగ్రమూర్తిగా అన్నాడు.

అయితే, ఆ తాతమటుకు దగ్గరకంటూ రానే వచ్చాడు. “తెలుసుకు బాబూ, తెలుసుకు. బొమ్మ లేసుకునే యిస్కూలని తెలుసుకు. అందుకే వచ్చాను. యెతుక్కుంటూ, యెతుక్కుంటూ... వచ్చాను, అంత మారాన్నాంచి! ఆ బాబుగా తేలి బాబూ? ఆ... బాబుగారు?” అడిగాడు.

ఆ అడగడంలో ఏదో ఆరాటం వుండి; హృదిలో జాలిన నింపే వ్యధ వుంది.
“ఏ బాబుగారు... తాతా?” వెంటనే అడిగాను.

“ఆ బాబుగారే... ఆ రామంబాబుగారు!”
“ఎందుకూ?”

“అయినాగారు నన్ను చాలా కాలంమించి యెరుగుదురు నాయనా! వొక్కసారి పిలవండి... వొకటి అడగాలి... ఆ కొరని...”

“అలా బజారుకు వెళ్లారు. ఇప్పుడే వస్తారు, కూర్చో!” అన్నాను.

చేతిలో కర్రని అలా ప్రక్కగా జారేస్తూ, “అయ్... క్రిమ్మ!... క్రిమ్మ!...” అంటూ ఎంతో కష్టమీద కాయాన్ని కూర్చోజెట్టాడు.

తాత అవసరం తరహాగా కనిపిస్తోంది. అసలు, ఎక్కడోచూచిన జ్ఞాపకం! ‘మాడల్’ వేస్తున్నానన్నమాటేగాని, ధ్యాస అంతా తాత పాదే వుంది. మగ్గముగ్గ చూపులు తాతవేషే మాస్తున్నయ్యే!

నాతోబాటు ‘మాడల్’ వేస్తోన్న మూర్తి, రాజా, సత్యం, వర్మా—అందరూ తాతవేషే దృక్పథాన్ని మరల్చి, తాతపాదే ప్రణామం చేశారు. అని, ఏవేవో తర్జనభర్జనలు పడుతున్నారు.

ఆ ప్రసంగాల్లో నేనేమీ కలుగజేసికోలేదు. అయితే, మనసుమటుకు మాగప్రసంగం చేస్తూ ఉండి తాతనుగరించే! ఎక్కడో చూచినట్టు జ్ఞాపకం! కాని, ఎంత పరకాయించి చూచినా గుర్తు రావడంలేదు!

“ఏం... తాతా, నీ బొమ్మ వేస్తాం, దీ గంట నేపు కూర్చోగలవా?” సత్యం అడిగాడు.

కళ్లు మూసుకుని, ఏమేమో... పె ఓ మలు కడుపుకుంటూన్న తాత, వాళ్ల వేపు చూశాడు:

న చిత్ర వార పత్రిక

“నా బొమ్మ యేస్తారా బాబూ? నా బొమ్మ? వొడ్డు నాయనా, వొడ్డు! ఆ కిట్టుడి బొమ్మే యండి... చాలు!”

వృద్ధాప్యంలో మానవునికి ఆశ్రయ మయింది ఒక్క దైవభక్తే నను సంగతిని యీ జవాబుతో తాత సమర్థిస్తున్నాడనుకున్నాను.

“నీ బొమ్మ అక్కర్లేమా? వేయించుకో తాతా, ఎంచక్కా వుంటావ్!” మూర్తి అన్నాడు.

“వొడ్డుబాబూ,.....వొడ్డు! నా కిట్టుడి బొమ్మ యేస్తే చాలు... అప్పుడేపుడో... రామం బాబుగారు యేశారు, వాడి బొమ్మ! అచ్చంగా వాడిలానే వుంది... వాడిలానే! రామంబాబు గారు యింకా యేపువొస్తారో?... ఆ బొమ్మ ఒక్కసారి కల్లారా చూసి పోతాను... మా కిట్టి బాబుని... యెన్నాళ్లయిందో చూసుకుని...”

అంటూ అనుతాపంతో మరింత పనికిపోయాడు.
“ఏ కిట్టుడు, తాతా?...!” అర్థం గాక, ఆత్మతగా అడిగాను.

“మా, కృష్ణుడే బాబూ... మా అబ్బిగాడు. కిట్టిబాబు...”

“మీ వాడి బొమ్మ గానుంగారు, వేశారా?”
“అవును, బాబూ! యేశారు... వాడు బతి కున్నరోజుల్లో... బతిలా ఆడుకునేరోజుల్లో! ఆ బొమ్మ మాస్తే... అచ్చంగా కిట్టిబాబుని చూచినట్టేవుంది. ఆ గుండరిని చుక్కం... ఆ పెద్దకళ్లు... ఆ మెల్లీ యెండి కం పె... అచ్చంగామా కిట్టిబాబునే యేశారు... చక్కగా కూర్చోజెట్టి... అదే వుండేమా నని చూట్టానికి వచ్చాను. మా బాబు పోయినా, బొమ్మలో అయినా చూస్తాను... బొమ్మలో! ఇంకా, యెప్పుడొస్తారు, నాయనా?... రామంబాబుగారు?”—తాతతత్వత అధిక మాతూంది.

అంతిలోనే ద్రావిడుమూర్తయి లోపలికి వచ్చారు. వస్తూ వస్తూనే అన్నారు: “మోహన్ యింకా రాతే దేవుడోయ్?... అని.”

“లేదండి,.... మీకోసం మని యీతాత యెవరో యిండాకట్టింది చి కూర్చున్నాడు...” అన్నాను.

“ఎవరది?” అంటూనే మూర్తి తాతవేపు చూచారు.

“దణ్ణాలండి, బాబూ!... దణ్ణాలు!—” తాత లేవలేక కూర్చోనే నమస్కరించాడు.

“ఎవరూ?...!” గుర్తు పట్టలేక చూస్తూ వుండిపోయారు మూర్తి.

“నేనండి బాబూ!... అప్పన్నని... మరచి పోయారా బాబూ?”

“ఓహో, నువ్వు అప్పన్నా!... ఎప్పుడొచ్చావ్? బాగా ముసిలాడి న్నవాడావే! చూడగానే గుర్తు పట్టలేకపోయాను నుమా!”

“ముసిలాణ్ణి అయిపోక యేముంది బాబూ! కిట్టిబాబు పోయాక మరీ ముసిలాణ్ణి అయి పోయాను!” ముసిలిగొంతుక మరింత గద్దడిక మైపోయింది.

“ఏమిటీ, కృష్ణుడు పోయాడా?... ఎప్పుడూ?” మూర్తి ఆశ్చర్యంగా—ఆత్మ తగా—అడిగారు.

“మీరు తెలిదా బాబూ?... ఆ యోగ్య క్రితం పెద్దపంపక్క పోయాడు!... నా తండ్రి!...”

“ఎక్కడ? సాలూరులోనే?”

“కాదండి,.... జయిల్లో.”

“అ...? జైల్లోనా? అసలు, జైల్లో? యెందుకు వేశారు? శిరం యేమిటి?... అయినా వాడి సంగతి నే నెరుగుదున్నే... వెధవ..... యెప్పుడూ పెంకితనంగా వుంటావుండేవాడు. నిన్ను కష్టపెట్టని రోజుందా? అసలు, ఎవడినో తెచ్చుకొని పెంచుకోవడం నీది బుద్ధి తక్కువ! ఇంతకీ, ఏం శిరం చేశాడేమిటి?” ఆత్మతగా అడిగారు మూర్తి.

ఎంచాతనో నాలోనూ ఆత్మత గలిగింది. బోరును కిందవుంచి తాతజవాబుకోసం—మూర్తి తోబాటు నేనూ ఆత్రంగా చూస్తూ వుండి పోయాను.

“అలా గనకండి బాబూ! నా బాబు... నా కిట్టిబాబు... పోయాడు... ఎన్ని బాధలు పెడితే నేం? బతికుంటే బాగుండేది!... ఏదో తెలిక చిన్న తప్పుచేసేసరికి జైల్లో యే శారు. ఇక అక్కడే నిండు చేబాలు వొడిలేదు నాతండ్రి!” కన్నీరు కారుస్తూ వుండిపోయాడు.

.....

“బాబుగారూ, మిమ్మల్ని వొక్కటి అడుగుదా మని వొచ్చాను. గ్యావకం వుందండీ? చానాకాలం క్రితం వాడిబొమ్మలు యేకేవోరు. ఓసారి రంగురంగుల్లో మంచిబొమ్మొకటి యేశారు... అది వుంటే వొక్కసారి యియ్యరు బాబూ? చూచుకుంటాను నా చిన్ని బాబుని; నా కిట్టిబాబుని...”

“అబ్బో ఎప్పుడో వేశాను, ఎక్కడుందో వెతికి యిస్తాను గానీ, అసలు వాడు జైల్లో ఎందుకు పడ్డాడు?”—తెలుసుకునే తొందరను కనబర్చారు మూర్తి.

“అక్కడవంతా చాలా వుందండి, బాబయ్య గారూ... నాబాబు యేవో చిన్న తప్పు చేశాడని జైల్లో యేశాను. ఆ యెంకట్రావుబాబుగారు పూరుకుంటే యింత జరక్కపోను! ఆ గొడవంతా మెల్లగా చెప్పుకుంటాస్తే... బాబు, ముందు ఆ బొమ్మ చూపించరూ? ఆ బొమ్మ!”—ఆలస్యాన్ని సహించలేకపోతున్నాడు తాత!

మూర్తి విస్తుపోతూ వెళ్లారు.

“ఏం తాతా, సాలూరులో యెక్కడ వుండే నాడివి?...!” అడిగాను.

బొమ్మకోసం ఆరాటపడుతున్న తాతకు నా ప్రశ్న వినిపించనేలేదు!

సాలూరు, అప్పన్నా—అనగానే మా సాలూరు మామయ్య, మామయ్యగారి తోట—ఆ తోటలో వుండే అప్పన్నా—ఎప్పుడో యేడాదిక్రితం చూచినవారంతా—జ్ఞాపకానికి

వచ్చారు. ఒక్కతుణం శరీరపారజాచాను. ఆఖరికి గుర్తుపట్ట గలిగాను!” ఏం తాతా? వెంకట్రావుగారి తోటలో వుండేవాడివి కదూ?... అడిగాను.

గతుక్కు మన్నాడు. “అవునుబాబూ!...” అనిమాత్రం అన్నాడు. “అక్కడ నన్నెప్పుడైనా చూచావా?...!” అడిగాను మల్లీ.

తాత మరి జవాబివ్వలేదు. తన ధోరణిలో వున్నాడు. “అయ్యో!... కిట్టిబాబూ! ఇవేళ మల్లీ నీ చిన్నప్పటి మొఖం చూచుకుంటాను... బాబూ!... నా బాబూ!...” అంటూ కన్నీరు పెట్టుకుంటున్నాడు.

అడిగినదానికి జవాబివ్వకపోవటంచేత నా కొంగుత మరి ఆరాటం కలిగింది. మల్లీ అడిగినా మాటాడలేదు.

మూర్తి వెతికివెతికి ఆబొమ్మ తెచ్చారు... పన్నెండువదమాడేళ్ల కుర్రాడి బొమ్మ అది. మూర్తి హృదయమెంతగా వేశారు. చక్కని టవ్వెస్ యిచ్చారు.

తాత బొమ్మ తీసుకొని... వణికిపోతున్న చేతుల్లో పట్టుకొని—అనుతాపంగా చూస్తూ, తన కిట్టిబాబురూపాన్ని, గుణాల్ని—రకరకాలుగ పాగుడు కుంటూ—వలవల యేడ్వ సాగాడు.

“ఎందుకేమిస్తావ్. పూరుకో అప్పన్నా!... నేను చెప్పనేచెప్పాను. అసలు నువ్వు వాణ్ణి పెంచుకోవటమే తప్పు! వాణ్ణి నెత్తిన యెక్కించుకున్నావు... అదే నిన్నిలా పాడు చేసింది... ఇంతకీ, నా డెంచేత జైల్లో పడ్డాడు?...!” మూర్తి అడిగాడు.

“చెప్తూ బాబూ... కాస్త గుండెల్లో బరువు తగ్గేక, చెప్తూను... సాయంత్రం వచ్చి... కూర్చో... తీరు బడిగా చెప్తూను... అని యింకా వలవల యేడుస్తూ కూర్చున్నాడు.

అలాగే కొంతనేపు గడిచింది. ఆఖరికి, ఆ బొమ్మ తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

సంగతేమిటని అప్పుడే మూర్తి అడిగాను.

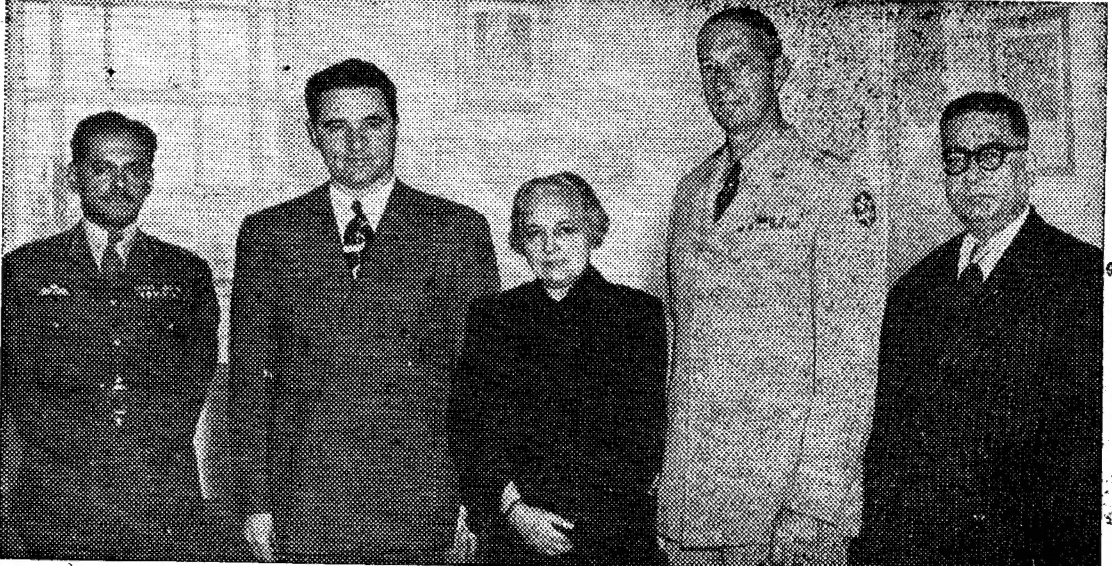
మూర్తి చెప్పారు: “ఆ ముసిలాడు ఒక ప్పడు కొంత డబ్బున్నవాడే ననీ, ఎవడినో కుర్రాణ్ణి తెచ్చుకొని పెంచుకున్నాడనీ, వాడు యేడెనిమిదేళ్లక్రితం తనదగ్గర మాడల్ బోయ్ గా వుండేవాడనీ, వాడు వొకటి పాగరు బోతు అయినా యీ ముసిలాడు యెంతో ప్రేమతో ఆడుకునచ్చాడనీ...” యింకా—సంగతి కొంత వరకూ వినిపించారు.

“మరి అయితే, ఆతర్వాత నీళ్లు సాలూరు వెళ్లారండీ?...!” నా అనుమానం మూర్తిగా తీరక ప్రశ్నించాను.

“అవును, ఆ వెధవ యీ పెంచుకున్న ముసిలాడిదగ్గర సిరంగా వుండేవాడు కాదు, కొద్దిగ గట్టిగ మాట్లాడితే, అసలుతండ్రిదగ్గరకు పరు గత్తుకుపోయేవాడు. ఆఖరికి, వాణ్ణి విడచి వుండలేక యీముసిలాడుగూడా ఇక్కడివన్నీ అమ్మకొని, అక్కడికే పోయి కాపురం వున్నాడు.

“సాలూరులో మా మామయ్యగారి తోట్లో పనిచేసేవాడండి యీ ముసిలాడే! అక్కడ

(16-వ పేజీ చూడుడు)

అమెరికాలోని భారత రాయబారి శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్ పశ్చిమ రాష్ట్రాల్లో పర్యటించి అమెరికా పారిశ్రామిక వేత్తలకు భారతప్రభుత్వ వైఖరిని వివరించారు. తాత్ప్రాయానిస్కాలో తీసిన పై చిత్రంలో ఉన్న నాయర్, జార్జి క్రిస్టాఫర్, విజయలక్ష్మి పండిట్, జనరల్ క్లార్క్, యస్. కె. కృపలానీ.

పంథిత్ జిహ్వరులాల్ నెహ్రూ

ఈ పార్లమెంటుసభలో ఉపన్యసింతుటకై నాకు అవకాశము నొసంగుట గొప్పగౌరవ సత్కారముగా భావించుచున్నాను. నాకు మీరు చేసిన యీ గౌరవమునకు నా కృతజ్ఞత వందనములు. మానవకోటియొక్క భవిష్యదభ్యుదయనిర్ణయము చేయగల్గుచున్న యీ ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రము లనెడి గొప్పప్రజారాజ్యమునకు యీ సభ్యులందరును ప్రతినిధులై యున్నారు. మీరు సాధించిన అనేక ఘనకార్యములగుర్చి తెలిసికొనుటకై నేను విచ్చేసితిని. అంతేగాక, నా దేశ ప్రజలతరఫున మీరు అనేక వందనముల నందజేయుటకును, ఉభయరాజ్యాల ప్రజలకును ఎక్కువ సామరస్యమును కెంపొందించుటకును దృఢముగా ఏర్పడియున్న మన పరస్పరసంబంధములను మరింత దృఢతర మొనర్చుటకును వచ్చితిని. ప్రత్యక్ష శరీరరక్త సంబంధములకంటెవగూడ అగోచరములైన యీ సంబంధబాంధవ్యములు ఒక్కొక్కప్పుడు దృఢతరములుగా నుండును.

నేను వాషింగటన్ నగరమునకు విచ్చేసిన
పిమ్మట గత రెండుదినములలో అమెరికను
జాతీయభ్యుదయ నిర్మాతలైన మ హా నీరుల
స్మారకచిహ్నములను సందర్శించితిని. నేను
కేవలము లాంఛనమాత్రముగా అచటికి పోలేదు.
ఆ పేరుల సంస్కరణ వా హృదయమునందు చిర
కాలముగా హత్తుకొనియున్నది. వారి జీవిత
విదర్శనము నాకును నా దేశీయులలో పెక్కు
మందికి ఆత్మ ప్రబోధమును కలుగజేసెను. ఇటు
వంటి స్మారకచిహ్నములే ప్రతి పురుషాంతరము
వారికిని సేవింపదగిన పవిత్రప్రార్థనాక్షేత్రములు.
ఈ దేశమునకు మాత్రమేగాక, యావత్ప్రపంచ

మనకునా, స్వాతంత్ర్యదీపకను చేపట్టి ముందు
నడచిన యిబునంటి మహాహీరులయందు ప్రజ్వ
లించిన శేషోకణములను మన యందుకూడా ర
గుల్కొన్న న స్ట్రాకర్నించుకొనుచిమి తైమై మన
మిట్టి పవిత్రమందిరములను సందర్శించువలెన.
ఆ మహాహీరుల జీవితములు నిజముగా మహాతీర
మైనవి. వారి జీవితసందేశము ఒక ప్రత్యేక
దేశమునకునూత్రమే సంబంధించినది కాదు.
అది యానత్యంపవసునకు సంబంధించినది.

భారతదేశములో మా తరమునందే ఒక మహా పురుషుడు జన్మించెను. అతడు మమ్ములను నానా విధములగా తరచుచున్నాడు. మనోవాక్కులకు కర్మలను నీతనియనుబద్ధములై యుండునని మమ్ములను సగా హెచ్చరించెను. మానవుడను సరించవలసిన ఋణమార్గము సత్యము శాంతియు అనునట్టివే యని బోధించెను. ఆయన నాయకత్వమున మేమునూ స్వాతంత్ర్యమునకై కృషిచేసితిమి. ఎవ్వరి యెడలను ద్వేషభావము లేకుండా మా స్వాతంత్ర్యమును మేము సాధించితిమి. ఆ మహామహని మేము గౌరవపూర్వకముగా మా జాతీయజనకుడిని పిలచితిమి. కాని ఒక్క దేశమునకు సరిహద్దులలోమాత్రమే ఆయన మహాత్ముని గిరిగీసి యుంచుటకు నీలు లేదు. ఆయనఉపదేశవాక్యములు మన విస్తృత ప్రపంచమనస్సులను పరిష్కరించుటకుగూడా తారకమంత్రమే ఉపకరించును.

గత ఒకటిన్నరశతాబ్దమునందు అమెరికా రాజ్యము స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడినది. అసమానమైన విశ్వరాజ్యభీష్మధిని నేడు అమెరికా రాజ్యము మహాన్నతప్రాబల్యము వహించుచున్నది. శాత్రుసంపదలోను శాస్త్రపరిజ్ఞానములోను పారిశ్రామికప్రావీణ్యములోను మిన్నయైనది. అమెరికాప్రజలు తమ ప్రారంభదశలో కొన్ని గొప్పనియములకు కట్టుపడి కృషిచేసియుండిన నేగాని ఢింతటి గొప్పసైత్తిక వచ్చియుండజాలరు. కాని, ఉన్నత దర్శనాలను, ఉన్నత నిత్యదర్శనాలను కట్టుపడియుండిన సేతపు శాత్రు విశ్వర్యము చిరసాయిగా నుండజాలదు.

అట్టి ఉన్నతాదర్శములను ఉత్తమునిదాంతములను మీ ప్రజాస్వాతంత్ర్యప్రజ్ఞాభిక్షలానిర్వచింపబడెనవి. మానవులందరు సమానలనియు నారికందనికిని సృష్టికర్త ఆప్రతిపాతములైన హక్కుల నొసంగెననియు, మానవులందరును సైతస్వము, జీవితసౌఖ్యానుభూతి జీవితస్వాతంత్ర్యశిలామ కలహాయ ప్రత్యేక సత్వములుగా నిర్వచింపబడెను. మా నూతనభారతరాజ్యాంగ చట్టమును తయారుచేయుటలో మీ రాజ్యాంగ చట్టము మాకు చాలావరకు మేలుబంతి యైనది. మా రాజ్యాంగచట్టములోని నాందిపాఠ్యములో యా క్రిందిరీతిగా వ్రాయబడెను. “భారతదేశ ప్రజలమైన మేము ప్రమాణపూర్తిగా భారతదేశమును సర్వాధికారప్రజాస్వామ్య ప్రజా రాజ్యముగానుభూతి పఠింపింప నిశ్చయించితిమి. ప్రజలందరికిని సాంఘిక ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయపరిపాలనమున్ను భావనలోను హక్కులందును, మతవిశ్వాసమునందును ఆరాధన విషయములోను స్వాతంత్ర్యమునున్ను, ప్రతిపత్తియందును అవకాశము లందును సమానత్వమున్ను వ్యక్తి గౌరవమును భిన్నజాతుల అయి క్యతకును లోపము లేకుండా ప్రజలందరియందును సౌభ్రాతృత్వమున్ను చేహుర్చునిమిత్తమై మా రాజ్యాంగ పరిపతులో యీ రాజ్యాంగమును

ఆమెరికను శాసనసభలు సమావేశమయ్యేభవనం. ప్రధానమంత్రి పంకిల్ ప్రూ 13వ తేదీన
పెనెల్, ప్రజాప్రతినిధుల న్యాయ ఉపన్యసించారు.

మేము స్వీకరించి శాసించి మాకు దీనిని
నర్తింపజేసినామ చున్నాము.”
పై నాకృత్యునందు మీ అమెరికారాజ్య
స్థాపకుల ఘనవాక్యములే ప్రతిస్వలించుచున్న
విని మీకు గురింపగలరు.

భారత జాతీయభావమునందు మీకు వెంటనే గ్రాహ్యముకాని విషయములు కొన్ని కన్పించవచ్చునుకాని మీరు పలుమా రిదివరలో వినియుండిన విషయములనే చాలవరకు యీ భారత జాతీయైక్కు నిర్వచనములందును మీకు కన్పించగలను. అయినప్పటికీ, భౌతికజాతిసంశేషమునందొక విశిష్టలక్షణము కలదు. అది ప్రాతి అయోగపాఖ్యంప్రభావం కాదు. అది ప్రాచీన ఆసియాఖ్యంప్రభావము. అది యొక పురాతన సంస్కృతియొక్క నివాదము. అది విస్తృతమైన విశిష్టమైన పురాతనసంస్కృతియేగాని, హిందూ సుండియ, ఇతిరతాశ్చర్యకారజ్యాలనుండియు చాలా కొత్తి సంకతులు గ్రహించి నాతన వికాసమును పొందిన జాతీయనివాద మిది. కనుక నేటి జీవితసంస్కృతి ప్రాచీనమైనది. అగు నాతనమైనది. దాని వెను ప్రాచీనయుగములందు పాతకాని యున్నది కాని ఆ మహాగుహశాఖలు ఆధునిక యుగములో సంచలితములై యున్నవి.

భారత జాతీయాలాపమును అమెరికను జాతీయాలాపమును భిన్నములై నట్లుగా కన్పించునట్లును కాని ఉద్ధేయములకు సమానములుగాను చాలా కలవు. మీవలెనే మేమును ఒక ప్రజావిప్లవము ద్వారా స్వాతంత్ర్యమును సాధించితిమి. అయితే, మన సాధనవిధానములు వేర్వేరుగా నుండుగాక. మీవలెనే మేముకూడా వివిధ రాష్ట్రముల సమాఖ్యగా ఏర్పడు స్వతంత్ర ప్రజాప్రభుత్వము నెలకొల్పించున్నాము. అమెరికాలోవలెనే భారతదేశమునంటి బ్రహ్మాండమైన రాజ్యములో కేంద్రప్రభుత్వాధికారమునకును రాష్ట్రప్రభుత్వాధికారమునకును సమప్రమాణము అతిసునిశితముగా నిర్ధారణ కావలసి యున్నది. స్వాతంత్ర్యము, సమత్వము, అభ్యుదయము ఆకాంక్షించువారందఱును ఎట్టి మానవ సామ్యము కావలెనని కోరుచున్నాఁడో అట్టి ప్రాతిపదికసామ్యము నన్నింటిని మా రాజ్యాంగ సభ్యుపారంభమునందే నిర్ణయించితిమి.

మా పరిపాలనాసంస్థలందరూ ప్రజాస్వామ్యద
యమునందును ప్రజాస్వామ్యభారమును నిర్ద
ముగా వేరే పారినట్లువంటి మేము స్వతంత్ర
రాజ్యాల మండలిలో సానమును స్వీకరించు
చున్నాము.

మేము స్వాతంత్ర్యమును సాధించితిమి. కాని, యీ పరివర్తనము పూరికాలేదు. అది ఇంకను సానుచునే యున్నది. ఆరికాభివృద్ధివలన మాత్రమే కేకూర గర్జితుడంటి నుఖజీవితావకాశములు ప్రజలకు లేనియెడల, కేవలము రాజకీయస్వాతంత్ర్యము ప్రజలను తృప్తి పరచజాలదు. కనుక ప్రజల జీవితసౌఖ్యప్రమాణమును సాచ్చించవలసి యున్నది. భారతదేశమునకు సంబంధించిన పద్ద సమస్యయైన వ్యవసాయ విధానమును అమరకప్రవిధానమును స్పష్కరించుచున్నాము. సామంతరాజుల కాలమునాటి పద్ధతులను రద్దుచేసి భూమి రున్నవానికే ఫల సాయము లభించునట్లుగా వాని హక్కు సరిపరచుచున్నాము.

వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగానున్న భారత
దేశములో ప్రజాసామాన్య ట్రేడుభివృద్ధికి అట్టి
సంస్కరణ మిత్యవసరము వ్యవసాయదారుల
అసంతృప్తియే అనేక రాజ్యాలు లోని ప్ర
సంక్షోభములకు హేతువు. ముఖ్యంగా ఆసియా
ఖండం రాజ్యాలలో అదియే ప్రబలకారణము.
ఆధునికయుగంలో అక్కరకుమారిన రైత్యు
పద్ధతులు కొన్ని చిరకాలానుగతముగ అను
బంధమున్నవి. ఈవిషయమేగాక ఆసియాలో
చాలా భాగానికి ఆఫ్రికాకుమాడా వర్తించగల
మరొక విషయమేదనిగా ప్రబల జీవితప్రమాణం
చాలా హీనంగా వుంది.

దురదృష్టవశాత్తు మాకన్న వెనకబడియున్న
దేశాలు చాలా ఉన్నవి. ప్రపంచంలో పారి
శ్రామికంగా అభివృద్ధిచెందిన దేశాలలో భారత
దేశం ఏడవదో నిమిషదినదో అని ఒక లెక్క
ఉన్నది. కాని భారతీయులలో ఆధికసంఖ్యా
కులు అనభివృద్ధున్న దారిద్ర్యాన్ని ఈవిధమైన
లెక్కలతో పులిమిపుచ్చలేము. ఈ నిపుచ్చు
రాన్ని నిర్మూలించాలంటే దేశంలో ఉత్పత్తి
విద్య ఆరోగ్యం వృద్ధిచేయాలి. ఇదే మా ప్రపథం

(21 వ పేజీ చూడుడు)

మన రాష్ట్రం: మన దేశం:

* ఆమెరికాలో పండిట్ నెహ్రూ

* ధాన్యం దరలు

భారతదేశానికి అలంకారప్రాయమైన పండిట్ నెహ్రూగారు నెహ్రూను ఆమెరికా అఖిల జనహర్షంతో నెహ్రూను ఆమెరికా అఖిల జనహర్షంతో సన్మాన మిచ్చింది. సార్వకాలములకు అంధుల నాట్రంగా లభించే గౌరవసన్మానాలు జనహర్షంతో వ్యక్తిప్రతిభలను లభ్యమైనాయి. ప్రపంచంలోకూడా అత్యధిక సంఖ్యాకులైన ప్రజల ఆదరప్రేమలను చూడవచ్చు మహానాయకుడని ఆమెరికా ప్రతికూల జనహర్షంతో కీర్తించాయి. ఒక మహాజాతికి నాయకుడిగా ప్రకాశిస్తున్న మహాత్మజ్యోతి అని ఆమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రూమన్ కీర్తించాడు. భారతదేశ స్వరూపాన్ని సాక్షాత్కరించేమకున్న జనహర్షంతో ఈ సందర్భంలో ఆమెరికా జాతి హృదయాన్ని ఆనందం చేసుకోగలరని ఆశిస్తున్నట్లు ట్రూమన్ చెప్పాడు. రాజనీతిలో పండితుడైన జనహర్షంతో పరిపాలనావ్యవహారం కళాసేవపండితుని ఆమెరికా విదేశాంగ మంత్రి ఆధిపతి అన్నాడు.

ప్రపంచవ్యవహారాల్లో భారతదేశప్రాధాన్యత ఇనుముడించినట్లు ఆధిపతి చెప్పాడు. అన్యదేశాలు భారతదేశాని కంటప్రాధాన్యత నిస్తున్నది. విద్యరాజ్యసమితి కార్యకలాపాలే సాక్షి.

దీనిని జేట్టె అంతర్జాతీయవ్యవహారాల్లో జనహర్షంతో అనుసరిస్తున్న నీతిపరుని బోధపడుచున్నది.

ఆమెరికా కాంగ్రెస్ (పార్లమెంటు)లో ఉపన్యసిస్తూ, అంతర్జాతీయవ్యవహారాల్లో నైతిక దృక్పథాన్ని జ్ఞప్తికి తెచ్చి జనహర్షంతో గాంధీజీ రాజనీతివారసత్వాన్ని నిరూపించుకొన్నారు. పరస్పరానుమానాలు, ద్వేషాలు, మట్టలు, ద్రోహాలతో మల్లి కుములుతున్న భావాలకు గాంధీజీ నీతిసందేశాన్ని జ్ఞప్తికి తెచ్చడం ఈ సమయంలో ఎంతైనా అవసరం. భారతదేశవిదేశాంగ శీతిలో ప్రపంచానికి విశ్వాసం సృష్టపడగలదని ఆశించవచ్చును. కాశ్మీరసమస్యసందర్భంలో భారతప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న విధానం నీతి

దర్శన మూత్రాలకు మునుపైన దీని బోధకం తెలుసుకోగలదు.

ద్వితీయప్రపంచసంగ్రామానంతరం ఆసియా ఖండంలోగావత్తూ జాతీయోద్యమాలతో కూడిన జీవంబోధకులను. వాత్సల్య రాజకీయవేత్తల పరిపడనాన్ని, మూల్య, దుర్మతి, అవిశేషాల చరిత్రం గా కొన్ని ఆసియా దేశాలు కమ్యూనిస్టుల కట్టెలలోకి పుచ్చినాయి. ఈ విషయాన్ని గ్రహించిన ఆమెరికా ఆసియాపట ఉదారనీతి వలంబించినారంభించింది. ఈ విధానంలో వారిని బలపరచగలదేకం ఆసియాలోకల్ల భారతదేశం ఒక్కటే మిగిలిందని గ్రహించారు. భారతదేశం ఆమెరికా నిటకలతో మైత్రితో వాంఛిస్తున్నది. కాని ఆరికబలహీనతల భారతదేశం చిక్కుల్లో పడింది. అయినా ఆరిక సహాయకోసం భారతదేశం కృత్రిమిష్టతనుగాని ఆత్మగౌరవాన్నిగాని వివేచనాత్మక నకు వస్తుందని ఆశపడడానికి అవకాశంలేదు. ఆరికప్రాబల్యం ఆర్జించడానికి చీనాపాశ్చాత్యుల దుర్మతికి కొంత లాంగవలసినచ్చింది. దాని ఫలితం విపరీతంగా పరిణమించింది. కొన్ని కేలదాలల్ల విలువగల వస్తుసంపదను భారపోసి ఆమెరికా చివరికి సత్యాన్ని గ్రహించగలిగింది. ఆసియా వ్యవహారాలలో యూరోపియన్ సామ్రాజ్యబలాల వైనికబలప్రదర్శనం పూర్తిగా పరాజయంపొందిందని చెప్పవచ్చును.

జాతీయోద్యమప్రభావాన్ని యూరోపియన్ వైనికబలంగాని విజ్ఞానశాస్త్రపురోగి వృద్ధిగాని నిలువలేకపోయినాయి. ఆమెరికా ఆరికసహాయం, ఉదారరాజనీతిజ్ఞతకూడా పోగబోయినాయి. చీనాపతనంతో, ఈవిషయం స్పష్టపడింది. ఇంప్రీషియా, ఇంప్రీషియా ముద్రణ వేశాల్లో యూరోపియన్ సామ్రాజ్య బలప్రభావానికి అవసరం సమీపించింది. పోగా వారి దుర్మితల కమ్యూనిజం నికబరాతున్నాయి. ఆమెరికా ఆసియాదేశాలపట్ల తన విధానాన్ని మార్పు కోరవలసి ఆగత్యం కలిగింది.

సర్వ రాజ్యాంగవిషయాలలోనూ సమాన ప్రతిపత్తి నిచ్చినగారి ఆసియాదేశాల మైత్రిని పొందిన ఆమెరికా మన తెలివినచ్చింది. ఈప్రతిపత్తికి ఆగత్యం గలది భారతదేశ మొక్కటేనని ఆమెరికా రాజ్యాంగ వేత్తలు గ్రహించారు. ప్రజాస్వామ్యాలలో భారతప్రభుత్వవిధాన మొక్కటే ప్రజల హృదయాల నాకరించగలిగిందనికూడా తెలివినచ్చింది. రాజ్యాంగ వ్యవహారాలలో పశేలనెహ్రూలు అవలంబిస్తున్న విధానమే ప్రజల నాకరించగలిగేదని వారు అభిప్రాయపడ్డారు. అంతర్జాతీయవ్యవహారాల్లో భారత ప్రభుత్వవిధానం ఆసియా రాజ్యాంన్ని టికి హృదయాకరంగా ఉంది. ఆసియావాసుల జాతీయవాంఛలకు భారతప్రభుత్వనాయకత్వం పరితృప్తికలిగించగలదనే ఆశ అన్నిదేశాల్లోనూ కలిగింది. ఇట్టి భారతదేశాన్ని కూడగట్టుకోవడం అంతప్రయోజనకరమో ఆమెరికా రాజనీతిజ్ఞులకు తెలుసును.

చీనాకమ్యూనిస్టుల దిగ్విజయంతో అంతర్జాతీయరంగంలో కమ్యూనిస్టురాజ్యకూటమిబలం వృద్ధిఅయింది. ఆసియాలో వారి పరపతి పెరిగింది. భారతదేశం ఒక్కటికప్పు చీనాకు చాలిన రాజ్యం ముగ్ధుడై లేదు. అంతర్జాతీయవ్యవహారాల్లో ఇంతవరకూ చీనా (జాతీయ) ప్రభుత్వం ఆమెరికాపక్షానే ఉండేది. ఒక విధంగా ఆమెరికాకు చీనా గుడ్డిగా అనుసరించేదని చెప్పవచ్చును. జాతీయప్రభుత్వపతనంతో ఆమెరికాకు చీనా తోడ్పాటు పోవోంది. భద్రతామండలిలో శాశ్వతసభ్యత్వంగల చీనా ప్రాతినిధ్యం నారవలసిన ఆగత్యం కలుగుతున్నది. కమ్యూనిస్టుప్రభుత్వం ఈ ప్రాతినిధ్యాన్ని ఆక్రమించుకోగల సమయం ఆసన్నమౌతున్నది. ఇది ఆసియాను అమెరికాకు తెలుసును. దీనితో భద్రతామండలిలో ఆమెరికాదర్శనం క్షీణించగలదు. ఈ పరిస్థితికి ఆమెరికా సంసిద్ధపడుతోంది. ప్రపంచంలో భారతదేశాన్ని ఆగ్రాజ్యంగా పరిగణించ

చెయ్యాలని ఆమెరికా కృషి చేస్తోంది. భారత ప్రభుత్వం నిత్యం చీనావలె తమ ననుసరించక పోయినా వారి తటస్థవిధానం కమ్యూనిస్టువర్గం కంటే తమవర్గానికే ప్రయోజనకరమని ఆమెరికా రాజ్యాంగ వేత్తలకు తెలుసును. అందుకే భద్రతామండలిలో భారతప్రభుత్వం ఎన్నికకోసం ఆమెరికా కృషిచేస్తోంది. భద్రతామండలివ్యవహారాలు పీల్చో మనచో అన్ని ఆయాఖండాలలోని ప్రజల ఆశయాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి. ఈ సందర్భంలో ఆసియాలో చీనా వెదిర్చి నిలవగలదేకం భారతదేశం ఒక్కటే. అందుకే భారతదేశంపట్ల ఆమెరికా తన జైఖెని మార్చుకుంటోంది. దానికి ట్రూమన్ ప్రశంస నాంది. దీనితో అంతర్జాతీయవ్యవహారాల్లో భారతదేశం నిర్వహించవలసిన భాగ్యత సుదీర్ఘమౌతున్నది. ఆసియా, ఆఫ్రికాఖండాలు పెండ్లా భారతదేశనాయకత్వాన్ని నిరీక్షిస్తున్నాయి. కమ్యూనిజం ఆమెరికా వర్గం ప్రపంచానికి భారతదేశం నూతనాశాస్త్వతి.

చెన్నపట్నం:

చెన్నపట్నం భవితవ్యం గురించి మున్సిపల్ కాౌన్సిల్ కౌన్సిల్ ఒక తీర్మానం చేసింది. నగరవిభజనకుగాని, నగరాన్ని కేంద్రప్రభుత్వ పరిపాలనకు ఒప్పగించడానికిగాని, ప్రత్యేక ఉపరాష్ట్రంగా నిర్మించడానికిగాని అంగీకరించ జాలరని చెన్నపట్నాన్ని తిమిళరాష్ట్రంలోనే చేర్చాలని సూచిస్తూ, ఆంధ్రదేశ నాయకుల యత్నాలను నిరసిస్తున్నది ఈ తీర్మానం. రాష్ట్ర రాజకీయాలలో నిమిత్తంలేకుండా సర్వస్వంగాలనూ నిష్పక్షపాతంగా పరిపాలించవలసిన ఈ పురపాలక సంస్థ ఇటువంటి తీర్మానాన్ని చర్చించడం విపరీతమైన విషయం. సభ్యత్వవలాధికత ఉన్నంతమాత్రంచేత (దీన్నే పశుబలం అని కూడా అంటారు) పురపాలకులలో ఒక వర్గం ఈరీతిగా ప్రవర్తించడం పురపాలనాసిద్ధాంతాలకు విరుద్ధం. కాౌన్సిల్ కౌన్సిల్ పాతకాలల్లో క్రమక్రమంగా తెలుగువిద్యాబోధన రద్దుచెయ్యడానికి యత్నించినప్పుడే కాౌన్సిల్ నిర్వహణాధికారుల పక్షపాతబుద్ధి బోధపడింది. పురపాలకసంఘంలోనూ, పురపాలకసంఘాధ్యక్షులలోనూ తెలుగువాడైనవారు ఈ విషయమై బాధిగా ఆగ్రహించారు. తిమిళనాయకులు చెప్పేతున్న తిక్కెప్రకారమైనా చెన్నపట్నంలో కనీసం రెండులక్షలమంది తెలుగువాగుండాటి. ఈ తిక్కెప్రకారం కనీసం నలభై యాభైవేలమంది తెలుగువిద్యార్థులకు తెలుగున విద్యాబోధనసౌకర్యా లుండవలసినది. కాని ఇందులో ఆరోగ్యమునుండికైనా సౌకర్యాలు లేవు. ఈవిషయమై పురపాలకసంఘవిధానం, ఉద్యోగులవైఖరి తీవ్రమార్గం కావు. పురజనుల పట్ల తమ కనీసధర్మాన్ని పేరు చెరవేర్చలేదు. ఈపరిస్థితులకు నగరంలోని తెలుగునాయకుల ఆశ్రయకూడా తీవ్రమార్గంకాదు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణసందర్భంలో కేంద్ర కాంగ్రెస్ కార్యవర్గం తిరిగి పట్టాభి-పతేల్-నెహ్రూ కమిటీ నివేదికను ఆమోదించవలసింది విజ్ఞప్తి చేసింది. కమిటీ నివేదికలోని సూచన లెంతవరకు అమలుజరిగినాయో తెలియపరచవలసింది వని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నీ, తిమిళనాడు కాంగ్రెస్ నీ, మద్రాసుప్రభుత్వాన్ని కోరింది. అంటే ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణ సమస్యను ఒకవిధంగా తిమిళనాడు నాయకుల నిర్ణయానికివిడిచిపెట్టినదన్నమాట. పట్టాభి-పతేల్-నెహ్రూ కమిటీ నివేదికలోని మరతులను అంగీకరించి తక్షణం ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణానికి అవకాశం కలిగించుకోవడం ఈ పరిస్థితిలో వివేకమని చెప్పక తప్పదు. వాదగ్రస్తాంశాలలో ఉత్తరోత్తరా ఆంధ్రరాష్ట్రప్రభుత్వం న్యాయం చేశార్యుకోడానికి పోరాడవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ త్వరలో సమావేశమై కేంద్ర కాంగ్రెస్ కార్యవర్గ తీర్మానాన్ని సర్వించనున్నది. ఇంటితే తీర్మానానికి అంగీకరించి ఈ కడసారి అవకాశాన్ని వినియోగపరుచుకోవడం ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కర్తవ్యం. పట్టుదల కోసం, చెన్నపట్నంకోసం ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ

(21 పేజీ-చూడుడు)

ప్రధాని నెహ్రూ పూనా సమీపంలోని ఖుజ్ నాస్టాలో చెన్న రేవ జేదిన జాతీయ యుద్ధశాస్త్ర విజ్ఞానాలయానికి శంభుస్థాపన సుహృత్సకం జరిపినపుటిదృశ్యం: ప్రధానివెనుక రక్షణశాఖామంత్రి బలదేవ్ సింగ్ గారు నిలచివున్నారు.

దీపావళి-బలింద్రపూజ

శ్రీమతి కనకమ్మ రామానుజం

దీపసమాహమ అన్న అర్చయ్యే "దీపలి," "దీపమాల," "దీపాలిక్ష్ణు" అన్న పేర్లతో గూడా దీపావళిపండుగను పిలవటం కలదు. ముఖ్యంగా హిందువులకే ఇది పెద్దపండుగ అయినప్పటికీ జైనులూ, బౌద్ధులూ, మొదలైన మతాలవారైనా కూడా ఇది చాలా ముఖ్యమయినపండుగ. జైనులు, దీపావళిలోని "దీప" అన్నమాటకు "జ్ఞానదీపం" అన్న అర్థాన్నివేసి ఈపండుగను చాలా ప్రముఖంగా ఎన్నుకొంటారు. జైనుల ప్రథమతీర్థంకరుడైన "మహావీరుడు," ఈ శుభదినాన, పద్దెనిమిదివయసులో పరమార్థాన్ని అనుసరించుకుంటూ, పద్దెనిమిదివయసులో నిర్యాణముగాయి. నవవయసులో పరమార్థాన్ని అనుసరించుకుంటూ, పద్దెనిమిదివయసులో నిర్యాణముగాయి. నవవయసులో పరమార్థాన్ని అనుసరించుకుంటూ, పద్దెనిమిదివయసులో నిర్యాణముగాయి.

దీపావళిఅమావాస్యనాడు జరిగిన ప్రఖ్యాత పౌరాణికచారిత్రక ఘట్టాలకూడా ఉన్నాయి.

(1) శ్రీరాముడు అయోధ్యకు రాజుగా పట్టాభిషిక్తుడైనది దీపావళినాడు.

(2) శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామాసమేతుడై నరకాసురుణ్ణి చంపి లోకకల్యాణం చేశారని, నరకచతుర్థి దీపావళిదినాలలో అనటం మూలాననే దీపావళిపండుగ ఆర్యసంప్రదాయంలో ప్రముఖదినమైంది.

(3) గుప్త చక్రవర్తి విక్రమాదిత్యుడు సింహాసనం అధిష్టించి, విక్రమశకం ప్రారంభించినది దీపావళినాడు.

(4) 1080 ఎ. డి. లో, ఆర్మీరూసీ అనే మహాకవి మన దేశానికి వచ్చింది ఈ పండుగ రోజుననే.

(5) మహావీర, గౌతమ ఇంద్రవిభూతులు, నిర్యాణమందుకొన్నది ఈనాడేనని జైనపురాణము 'సజ్జన'ములో వివరింపబడింది.

జైనుల పండుగ

హిందువుల దీపావళిఉత్సవ విధానం సర్వసామాన్యంగా తెలిసిందేకనుక తక్కిన రెండు మతాల వారూ ఈ పండుక చేసికొనే విధానం ముందు గమనిద్దాం. జైన మతస్తులకు ఆశ్చర్యకరమైనా సరే మూడు రోజులూ కార్తీకపాడ్యమి, హిందువుల దీపావళిఉత్సవ విధానం సర్వసామాన్యంగా తెలిసిందేకనుక తక్కిన రెండు మతాల వారూ ఈ పండుక చేసికొనే విధానం ముందు గమనిద్దాం. జైన మతస్తులకు ఆశ్చర్యకరమైనా సరే మూడు రోజులూ కార్తీకపాడ్యమి,

వరుసను వాల్మీకి రోజులూ పర్వదినాలు. శ్రేణులూ, బరలూ, దిగంబరలూ, వైదికలూ, తాకిలూ అందరూకూడా మొదటిరోజున లక్ష్మీపూజకు విపులసన్నాహాలన్నీ చేసుకొంటారు. రెండవ రోజున పిండిమంటల తయారీన్నీ జరుగుతాయి. మూడోరోజు అమావాస్య - మహావీరుడు మోక్షమందిన దినము - మహాపర్వదినము. ఆనాడు చీతా ఆవరాలు మొదలైన వ్యాపార పుస్తకాల నన్నిటినీ అందంగా అమర్చి, దీపాల వరుసలతో ఇల్లు అలంకరణ మొనర్చుకొని, వస్త్రీలో అందరూ సమావేశమయి, మహావీరుని జీవితపురాణం చెప్పుకొంటారు. వీళ్ళు జైనులయినాకూడా ఈనాడు సరస్వతీపూజ చేయించటానికి బ్రాహ్మణుని పిలిపించే ఆచారం వింతగానే కనబడుతుంది. పుస్తకాలన్నీ టిమిదా, "శ్రీ" "లక్ష్మీలాభ" అని ప్రారంభాక్షరాలు లిఖిస్తారు. అతిప్రాచీనమైన నాణెము ఒకటి తీసుకొని లక్ష్మీదేవికి మారుగా నిలిపి, ఆమెను పూజ చేస్తారు. పూజానంతరం పుస్తకాలు మూసేసి, మితాయి లందరికీ పంచిపెడతారు. నాల్గవనాడు బంధుమిత్రులను సందర్శిస్తూ దీపావళిఉత్సవం నాలు తెలుపుకొంటారు.

బౌద్ధుల పండుగ

భారతదేశంలోకన్నా సయాంలో దీపావళి అమావాస్యనాడు బౌద్ధులు పండుగ ఉత్సవంగా చేసికొనటం ఎక్కువ కనబడుతుంది. రంగురంగుల కార్తీకపు బుట్టలతో దీపాలు అలంకరించి ఆ బుట్టలు తోరణాలలాగానూ ఆకాశదీపాల వలెను వెదురుబడ్డలతో పైన వేలాడేస్తారు.

తెల్లనారేలోపల ఈదీపం ఆరిపోయాడని నియమం. ఆరోజున బోధివృక్షానికి పూజలు చేసి, టిఫాకాయలు అతి అక్కడ కాయస్తారు. ఈప్రేమలక్ష్మి అన్నీ భూతప్రేతపితృవాలను పారదోల్తాయని వారినమ్మకం. ఈ జ్యోతులు దుష్టశక్తులను పారదోలి బౌద్ధవిజ్ఞానదీపికను ప్రసరింపజేస్తాయని కూడా నమ్మకం. జపాన్ సిల్క, బర్మాలలో ఈపండుగను జాతిఅంతా

కూడా, జాతీయోత్సవంగా మహావైభవంగా పండుగచేసికొంటుంటారు. బౌద్ధపురాణాలైన, సత్య, వివేక, అభిధర్మ పితకాలను బోధ

వృత్తిచ్చాయలలో నిల్చి భిక్షులు గానం చేస్తారు. అంతలో పండగ పూర్తి అవుతుంది.

మన దీపావళి

హిందువులలో దీపావళికన్నా నరకచతుర్థి ముఖ్యమైన రోజు. నరకచతుర్థినాడు శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామాసమేతుడై నరకాసురుని తియ్యడంచేసి నరకాసురుని సంహరిస్తాడు. నరకాసురుని చెరసాలలో మ్రస్తున్న పదహారువేల దేవకన్పీర నాగయక్షకన్యలను విడిపిస్తాడు. మర్నాడు దీపావళి, దీని నమనంించి విజయోత్సవంగా చేసికొనే పండుగ మాత్రమే. ఆర్యుల రోజు కార్తీకపాడ్యపాడ్యమికి "బలిపాడ్యమి" అని పేరు. బలి, విష్ణుభక్తిపరాయణుడైన రాక్షసుడు. ఇంద్రుణ్ణి జయించి సర్వరాజ్యాధిపత్యం వహించాడు. ఇంద్రుడు విష్ణుమూర్తిని ప్రార్థించగా విష్ణువు వామనావతారంబడై బలి యజ్ఞశాలకు వచ్చి అతని ఆతిథ్యం స్వీకరించి, మూడుగుల వేలను దానంగా పుచ్చుకొని, త్రివిక్రముడై సర్వమర్త్య పాతాళాలంతటా రెండడుగులతోనే ఆవరించి, మూడవ అడుగు బలి నెత్తిపై నుంచి, పాతాళానికి అతన్ని అణిచివేశాడు.

బలి పాడ్యమి మన రాజులందరికీ చాలా ముఖ్యమైన పండుగ. ఆనాడు సింహాసనానికి పూజలు చేస్తారు. సామ్రాజ్యలక్ష్మిని ఆర్పిస్తారు. "ఓ, బలింద్రా, ఇంద్రలోకమున జయించగల పరాక్రమమును నాకు దయ చేయుము. సామ్రాజ్యలక్ష్మి నిత్యమూ నా అధినంలో ఉండే శక్తిని ప్రసాదింపుము" అంటూ పూజ చేస్తారు.

ఇల్లా, దీపావళి, ఒక్క ఆర్యమతస్తులకే కాకుండా, బౌద్ధ, జైనమతాలవారికీ కూడా చాలా ముఖ్యమైనపండుగ అయింది. ఆనాడు ఒక్కనాడైనా భోగవిలాసాలతో ఆనందంగా గడుపుకోవాలని ఆశయం. దీపావళి కేవలం గృహలోకే వెలురియ్యటం కాకుండా, జ్ఞానదీపికను, కూడా వెల్లింపి, అరిష్టవృక్షాన్ని ముఖ్యంగా కామగ్రోధలోభత్రయాన్ని జయించేందుకు వెలుగుగా మార్గం చూపించాలని పండుగ చేసుకొంటుంటే గల ఆధ్యాత్మిక ఆంతర్యము.

"త్రివిధం నరకపైత్యం,
ద్వారం నాశన మాత్మికం
కామగ్రోధ ప్రభాలోభః,
తస్మాదేతత్త్రయం త్యజేత్"

"భగవద్గీత"

సంగీతమున కుపకరించు పరికరములలో నాళములుగల వాద్యములు మిక్కిలి పురాతనమని చెప్పటకు ఏలంటే సంశయము లేదు. ప్రాచీనగ్రంథములందు నాళములు బహువిధములుగా నుండి వాడుకలో నున్నట్లును, అందును ముఖ్యముగా వేణువు, సముద్రజాతుల వారి యామోదము బడసినట్లును దెలుపబడినది. ప్రాచీనకాలములో నీ "వేణువు" అనేకరూపములతో ను పేర్లతో ను వ్యవహరింపబడుచుండెను.

వేణువుయొక్క ధ్వనిని కనుగొనిన విధము—

వేణువునుండి ధ్వని యెట్లుద్భవించునదియు, దానిని ఎటుల సంగీతమున కుపకరింపవచ్చునదియు మానవునికి మొదట స్ఫురించుట చాలా విచిత్రమైన విషయము. జీవితమున కవసరమైన పశువులను సేకరించుటకై మానవుడు అడవులందు దిగునవుడు యందు గల వెదురుగొట్టముల నుండి శ్రావ్యమైన ధ్వని యుత్పత్తి యగుట విని, అట్టి ధ్వని సదరు గొట్టములందు కుమ్మడలు మొదలైనవి తమ యాహారము నిమిత్తమై తొలచిన రంధ్రములనుండి వాయువు తీవ్రముగా ప్రసరించుటచే యేర్పడినదని తన మాత్మీకదృష్టివలన గ్రహించెను.

వేణువు సుత్పత్తిజీసిన విధము—

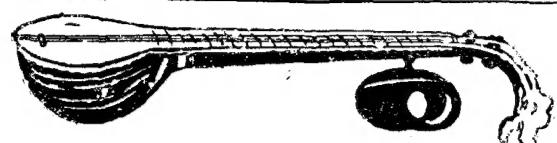
వెదురునందు ధ్వని కనుగొనినతరువాత వెదురు గొట్టములందుగాని లేక తత్సమానములైన రిద్ది తరగొట్టములందుగాని రంధ్రములు పొడిచి అందువాయువును ప్రసరింపజేయుటచే గాన యోగ్యమైన ధ్వనిని కల్పింపవచ్చునని మానవునికి తోచుటచే ప్రప్రథమమున కొన్ని రంధ్రములతో మాత్రమే గొట్టములను తయారుచేసి క్రమముగా సప్తస్వరములను బలికించులాగున సప్తరంధ్రముల సేర్పరిచియుండెనని తేలుచున్నది.

ఈ 7 రంధ్రములు కుడివైపునుండి ఎడమ

వైపునకు నొక్కొక్కటి వరుసగావక్ర(నోటితో నూడు) రంధ్రమువైపు తేరచుటచే సప్తస్వరములయొక్క ఆరోహణక్రమమును, ఇటులనే ఎడమవైపునుండి కుడివైపునకు ఆరోహణక్రమమును యేర్పడెను. క్రమముగా స్థాయియందలి శృతిభేదములను, తరువాత మేళకర్తరాగలక్షణములను గ్రహించినపిమ్మట వక్రరంధ్రమునుండి వేలిరంధ్రములవలన గల యంతరములను నిర్ధారణచేయుటకు ప్రయత్నములు కావించబడెను. అందువలన వేర్వేరున స్థాయిల ననుసరించి వేర్వేరువిధములను వేణువు లుత్పత్తి యయ్యెను. కాని అప్పటివఱకు రంధ్రములను కొద్దిగా తెరిచుటచే కొమలస్వరముల సేర్పాటుచేయక క్రమమును తెలిసికొనియుండలేదు.

వేణువుయొక్క స్వరభేదములు స్థాయిలు కనుగొనిన విధము—

తరువాత కొంతకాలమునకు రాగముల మార్పు ననుసరించి గొట్టములగుడ మార్పుల శ్రమదాయకమని ఒకే గొట్టమున రంధ్రములను కొద్దిగా మూయుటవలన స్వరభేదములు ప్రదర్శింప ప్రయత్నములు కావించబడినవి. ఇట్లు చేయుటలో మంద్రస్థాయిస్వరముల బలికించుటకై 8 వ, రంధ్ర మవసరమని స్ఫురించి గొట్టమునకు

వేణువాద్యము

శ్రీ కొర్రపాటి వెంకటేశ్వరరావు

8 వ రంధ్రమేర్పరచుటయేగాక 2½ స్థాయి స్వరముల బలికించుటయు (వేళ్ల సుపయోగించు క్రమముగూడ తెలుసుకొనబడెను.

వేణువుయొక్క వివిధకముల వివరము:—

వేణువుజాతికి సంబంధించిన వాద్యములలో బలు తెలుగులగు గలవు. కొన్ని నోటితోను, కొన్ని ముక్కుతోను నూడుటచే పలికింపబడుచున్నవి. హిందూస్థానీ "గరోవము" వాడు "పూగి" యనునది రెండవజాతికి సంబంధించినది.

సంగీతరత్నాకరగ్రంథకారుడైన శార్దూలేవుడు అప్పటికాలములో వాడుకలో నున్న వివిధములైన వేణువులను పేర్కొని యుండెను. వానిలో నొక్కొక్కదాని క్షియొక వక్రరంధ్రమున్నూ, సంఖ్యాభేదముగ కొన్ని వేలి రంధ్రములుగలవు. (1) వంశము (2) పావము (3) పాలికా (4) మురళీ (5) మధుకరీ (6) కాహళము (7) తుండకీ (8) చుక్కా (9) శృంగము (10) శంఖము అనునవి. యిప్పటికాలమున వాడబడుచున్న వేణువు పై పట్టికయందుగల (వ) వైవంశమునకు చాలా వరకు సమాన మగుచున్నది.

వేణువుయొక్క పరిమాణవివరము—

వక్రరంధ్రమునుండి వేలిరంధ్రమునవఱకు గల యంతరమునుగుఱించి తన కాలమునందే అనేక

భేదాభిప్రాయము లుండినట్లుగూడ శార్దూలేవుడు వ్రాసియుండెను. వేణువు యొక్క లోపలి వ్యాసము సుమారు ఒక అంగుళముండువలె ననియు, 8 వేలిరంధ్రము లుండవలె ననియు ప్రతివేలిరంధ్రము బదిరివిత్తనము చొరబడు ప్రమాణ ముండవలె ననియు శార్దూలేవుడు రత్నాకరమునందు జెప్పియున్నాడు.

శిలపాధికార గ్రంథ నిర్ణయము

"శిలపాధికారము" అను ద్రావిడగ్రంథము నందు వేణువుయొక్క కొలతలు దెలుపుటలో పాడవు 20 అంగుళములును, మందము లేక పరిధి 4½ అంగుళములును, వేలిరంధ్రపు కైవారము వడ్డగింజప్రమాణమును, అట్టి వేణువు వంకరలేక రెండుపైపుల గణుపులు లేకను, ఎడమవైపు రంధ్రమును లక్కుతోగాని లేక యే యితరపదార్థముతో నైన మూసియును, దానికి వక్రరంధ్రమునకు 2 అంగుళములును, వక్రరంధ్రమునుండి వేలి రంధ్రమునకు 7 అంగుళములును, 8 వ రంధ్రము నుండి ప్రక్కనుండు చివరకు 2 అంగుళములును యుండి ఈమధ్య ప్రదేశములోనుండు 8 వేలి రంధ్రములు ఒకేతీరుగా వరుసగా నుండవలె ననియు, ఇటుల నిర్మించిన వేణువువలన సహజముగా హరికాంభోజిరాగ ముత్పత్తియగుననియు చెప్పబడియున్నది. కాని వేలిరంధ్రముల సుపయోగించు క్రమము పైగ్రంథములలో జెప్పబడిన విధము యిప్పటికాలములో నున్న పద్ధతికి భిన్న

(16-వ పేజీ చూడుడు)

గవోక్యేట్
శిల్పనిగమకు గుంటూరుగూడెం
ఈశ్వరపార్వశిరాజమండ్రె

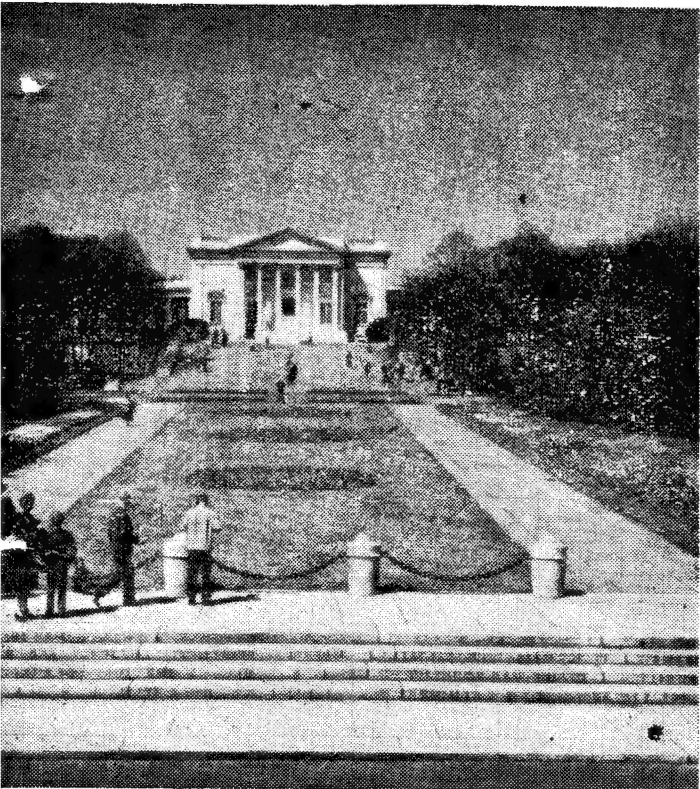
అమెరికాలో పండిట్ నెహ్రూ సందర్శిస్తున్న ప్రఖ్యాత స్థలాలు.

అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రూమన్ అధికార నివాసం వైట్ హౌస్

వేక్స్ స్లోలో ఐక్యరాజ్యసమితి తాత్కాలిక ప్రధాన కార్యాలయ భవనం. ప్రధానామాత్యుడు నెహ్రూ ఈ భవనంలో సమితి ప్రధాన కార్యదర్శి ట్రీవీల్స్ తో విచారణిస్తారు.

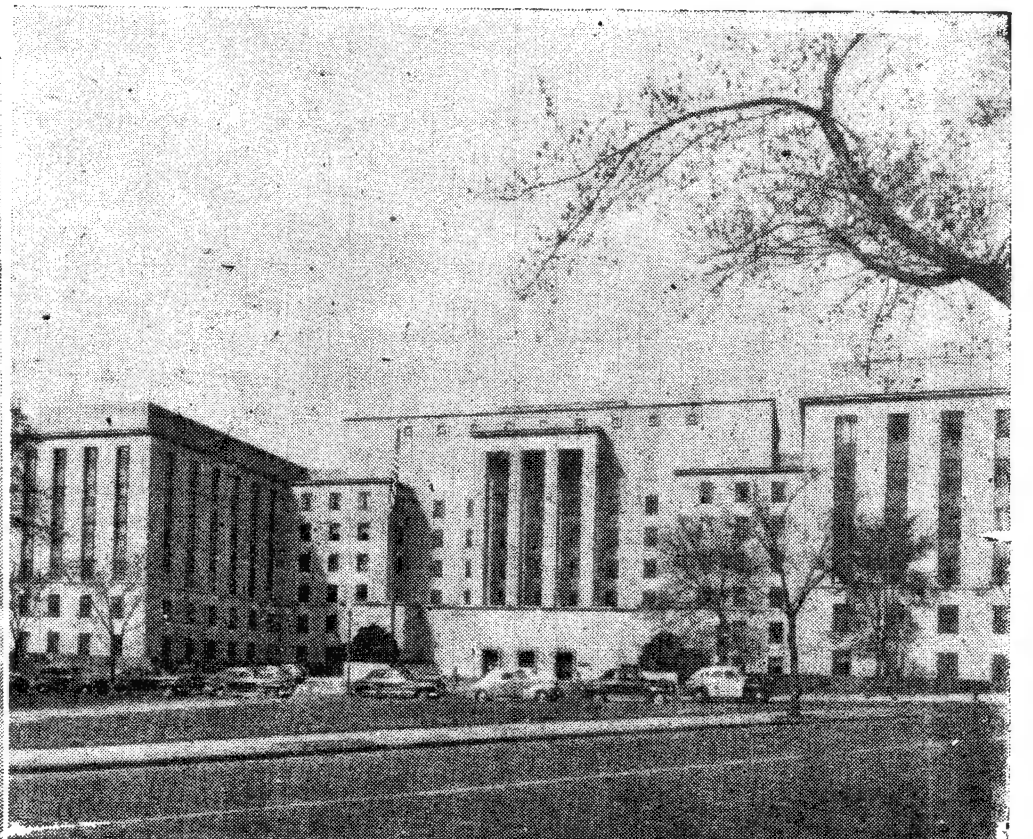
ఆర్లింగ్ టౌక్ జాతీయ సమాధి—మృతపీఠాల స్మారక చిహ్నం

న్యూయార్క్ పురపాలక మండలం అక్టోబరు 17-న లేడీ సోమవారం ఉదయం మేయర్ విలియం ఓడవోర్ అధ్వర్యాన భారత ప్రధాని నెహ్రూకు ఇక్కడి బ్రహ్మాండమైన పౌరసన్మానం జరిగింది. (యు.ఎస్.ఐ.ఎస్.చిత్రం.)

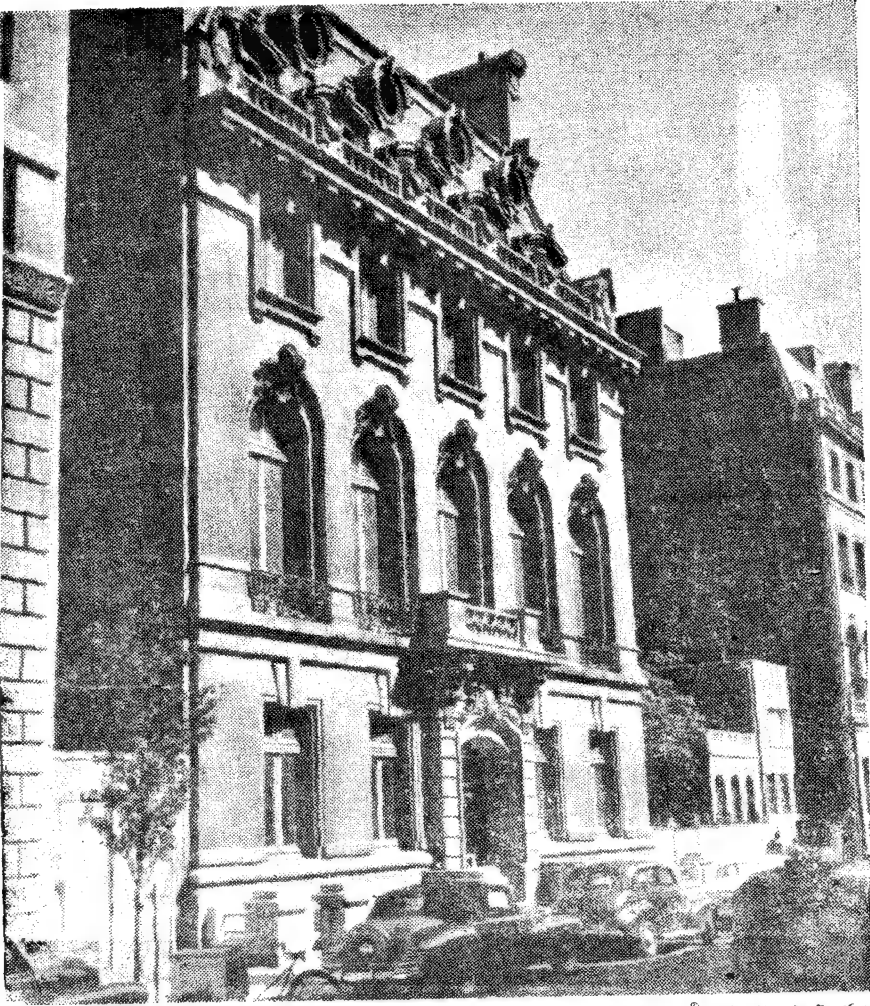

వాషింగ్టన్ జాతీయ విమానాశ్రయం

అమెరికా విదేశాంగ కళా కార్యాలయం.

అమెరికా పర్యటన

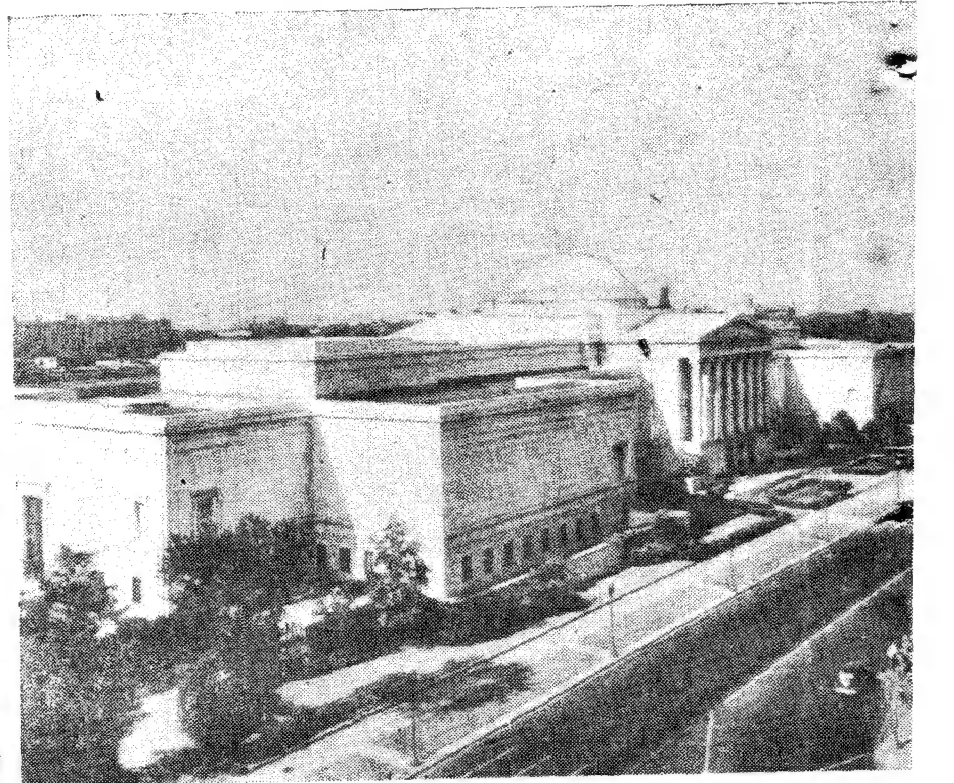
న్యూయార్క్ లోని ఇండీపెండెన్స్ హాల్ న్యూయార్క్ లోని ఇండీపెండెన్స్ హాల్. నంబర్ ఆయన్ కు టెనెంట్ నరసింహారావు గారు, న్యూయార్క్ లోని భారతీయులు, భారతీయ విద్యార్థులు విందుచేశారు.

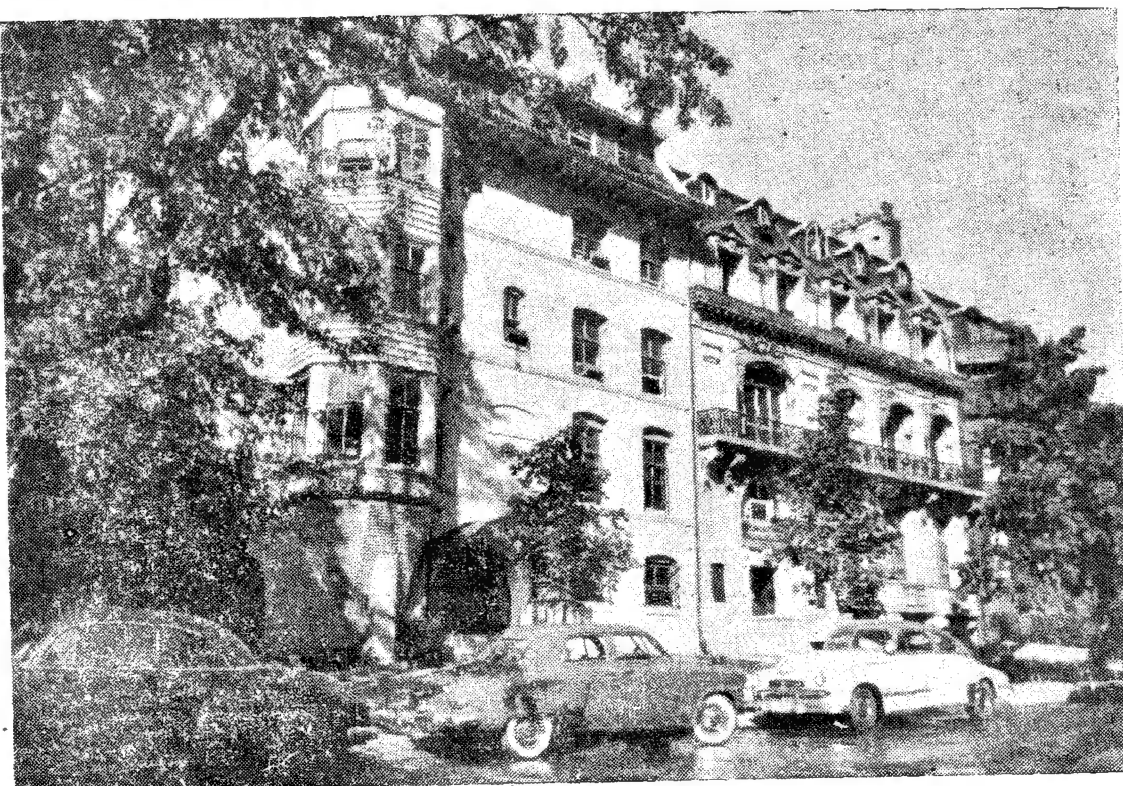
అమెరికా తృతీయ అధ్యక్షుడుగా పనిచేసిన థామస్ జఫర్సన్ మహాశయుని స్మారకభవనం. పాటామిక్ నది ఒడ్డున దీన్ని నిర్మించి ఆరు సంవత్సరాలే అయింది. ఇది వాషింగ్టన్ మహానీయుని స్మారకచిహ్నానికి సమీపములోనే వున్నది.

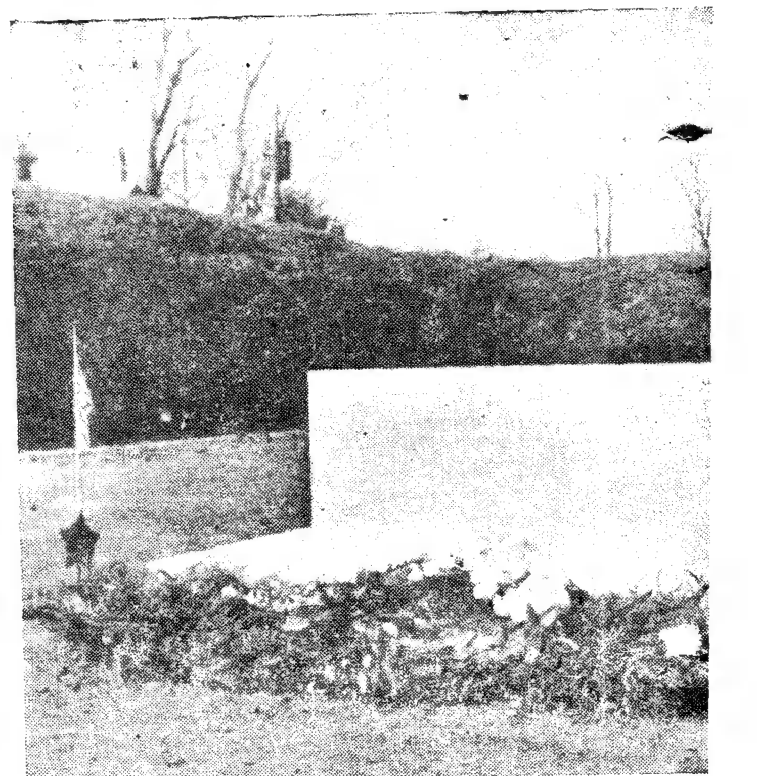
ప్రధానామాత్యుడు పండిట్ నెహ్రూ 22 వ తేదీన అమెరికా - కెనడా దేశాల సరిహద్దున వున్న నయాగరా జలపాతం సందర్శిస్తారు. 167 అడుగుల ఎత్తునండి పడే ఆ జలపాత దృశ్యం ఇది.

అక్టోబరు 18 వ తేదీన భారత ప్రధానిమంత్రి పండిట్ నెహ్రూ వాషింగ్టన్ లోని జాతీయ ప్రదర్శనశాలకు సందర్శించిరి. శ్రీ|| శే|| ఆంధ్రూ డబ్ల్యు. మిల్టన్ ఇచ్చిన భూరివిరాళంతో దాన్వర డాలర్లు వెచ్చించి దీని నిర్మాణాన్ని 1941 లో పూర్తిచేశారు.

వాషింగ్టన్ లోని భారత రాయబార కార్యాలయ భవనం : అమెరికాలోని భారతీయులు, భారతీయ విద్యార్థులు గత బుధవారంనాడు ప్రధాని నెహ్రూకు సన్మానం ఈ భవనంలోనే జరిపారు. (యు. ఎస్. ఐ. ఎస్. చిత్రం.)

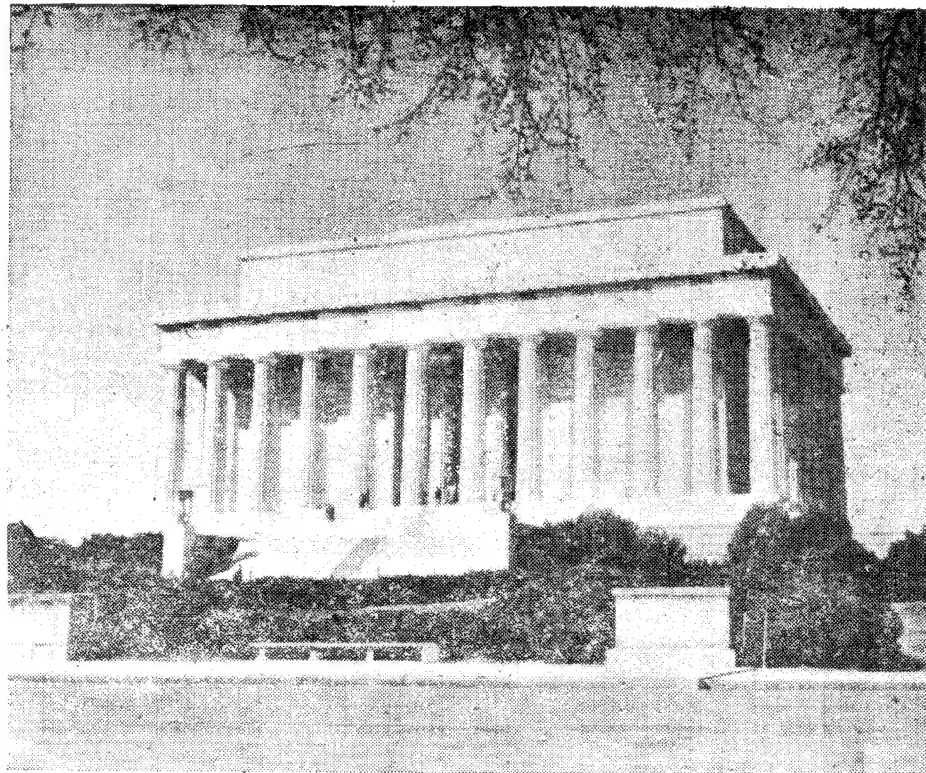

ట్రూమన్ కు పూర్వం అమెరికా అధ్యక్షుడు శ్రీ|| శే|| ఫ్రాంక్లిన్ డి సమాధి. అక్టోబరు 16 న ప్రధాని నెహ్రూ ఈ సమాధిని దర్శించి

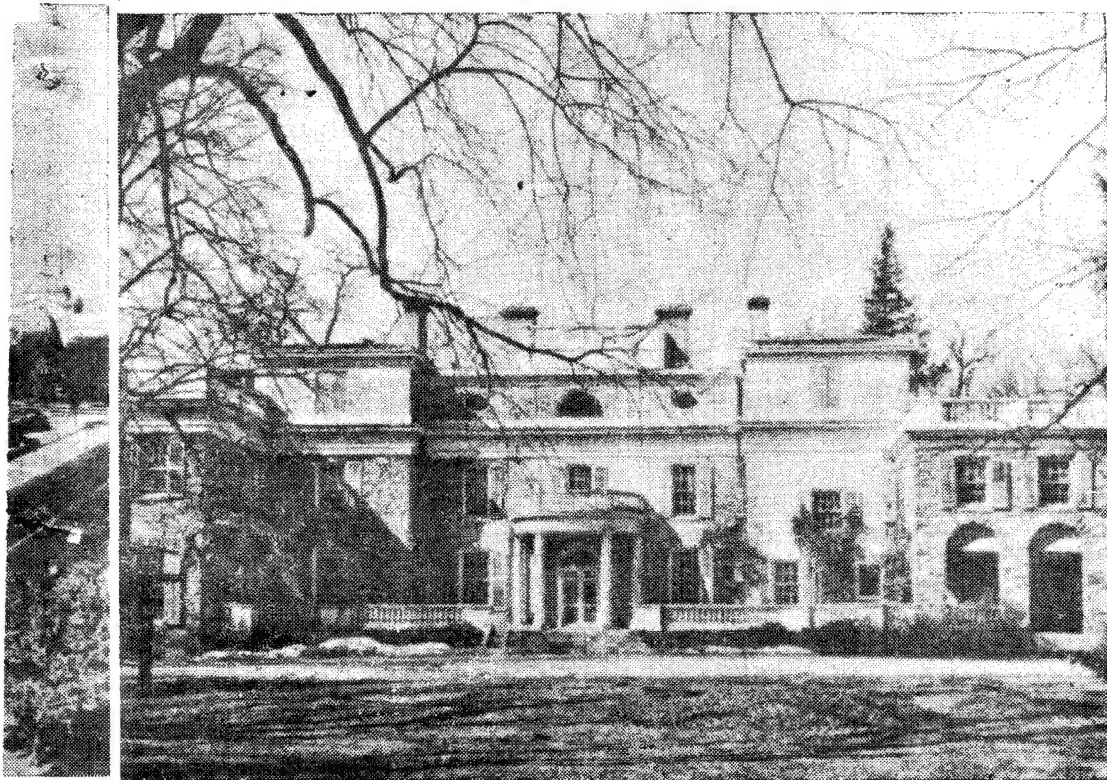
లో పండిట్ నెహ్రూ చూస్తున్నసందర్భాలు

న్యూయార్క్ నగరంలోని కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయంలో "పెమెరియల్ ఫుల్ బ్రౌన్ డాగర భవనం." ఈ విశ్వవిద్యాలయ అధ్యక్షుడు డ్రెస్ట్ ఐస్ ఛాన్స్ ఆక్టోబరు 17 వ తేదీ సాయంత్రం ప్రత్యేక స్వాగతార్పణం జరిపి ప్రధాని నెహ్రూకు న్యాయశాస్త్రంలో గౌరవ డిగ్రీని బహూకరించారు. (యు. ఎస్. ఐ. ఎస్. చిత్రం.)

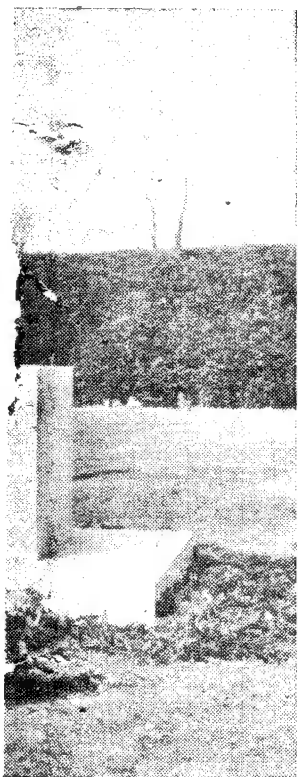
వాషింగ్టన్ లో నెహ్రూ దర్శించిన మహాకవ్యశ్యం: ఇది అబ్రహం లింకన్ స్మారకభవనం: లింకన్ అమెరికాస్వాతంత్ర్యం, 1863 లో అక్కడి నీగ్రో బానిసలకు స్వాతంత్ర్యాన్ని కేటార్చిన మహనీయుడు.

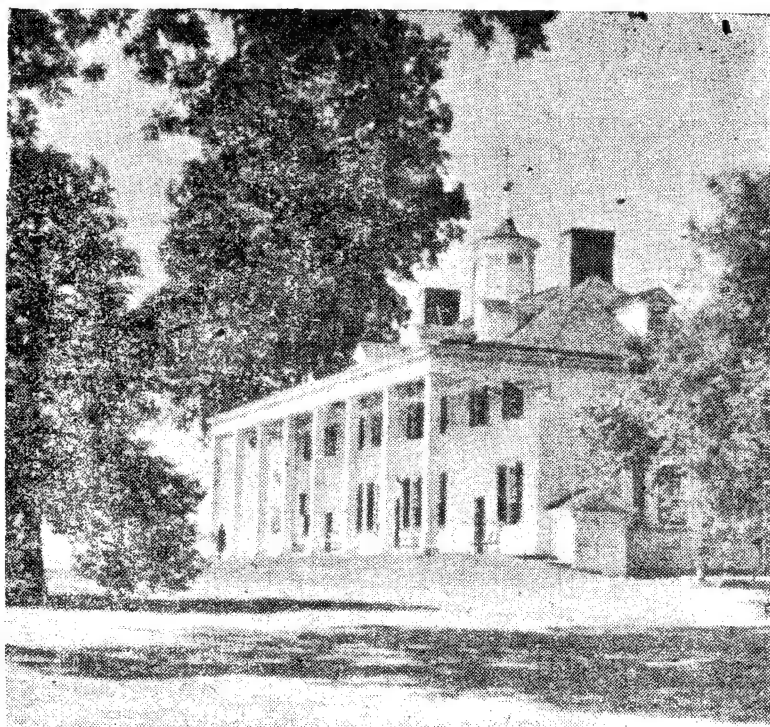
శ్రీ శ్రీ రూజువెల్ట్ నివాసగృహం. 16-వ తేదీన ప్రధాని నెహ్రూ న్యూయార్క్ సమీపంలో వున్న హెడ్ పార్కుకు వెళ్లి ఈ భవనాన్ని దర్శించారు. న్యూయార్కుకు తిరిగివచ్చే ముందు ఎలినార్ రూజువెల్ట్ సతితో విందారగించారు.

అమెరికా నగరాలలో పెండ్లసానం ఆక్రమించే చికాగోలో 2 క పెద్దభాగం. పండిట్ నెహ్రూ అక్టోబరు 26-న చికాగో వెడతారు.

* రూజువెల్ట్ మహాశయుని బహుళము సమర్పించిరి.

వాషింగ్టన్ స్మారక చిహ్నం. 12-వ తేదీ భారత మంత్రి దీనిని సందర్శించిరి.

మాంటే వెర్నాక్ లోని బార్ని వాషింగ్టన్ ఇల్లు, ఆయన సమాధి.

గాలనగా ఒక రాజు. ఆ రాజుకి కాంధవరకు సంతానము కలుగ మంత్రి కూడ చాలాకాలంవరకు నను కలుగలేదు. ఇలా వుండగా రాజభార్య మంత్రిభార్య నీలా ప్రకి వెళ్ళేరు. ఆ సమీపంలో రా గార్లు కొందరు పులిపిల్లలతో ఆడు యన్నారు. రాజభార్య ఆ దృశ్యం చి నాకు పులికుమారుడు పుడితే పండు నని అనుకొనెను. మంత్రి నాకు అందా లొలికించే కుమా పుడితే బాగుండు నని అనుకొ

బాలానందం

శ్రీమతి నిష్ఠల ఇందిరాదేవి

శకుంతలను ఎవరి కిచ్చి వివాహం చేస్తారా? అన్న సందేహం మానవులకే గాకుండా విష్ణువు, శివుడికి కూడా కలిగింది. వీరి సందేహం తీర్చే వాడు బ్రహ్మ ఒక్కడే. బ్రహ్మ వద్దకు వెళ్లి తమ సందేహాన్ని చెప్పారు. బ్రహ్మ “శకుంతలను ఆ రాజ్యంలోనే ఉన్న కుష్మ రోగి వివాహమాడతాడు”

పులికుమారుడు

శ్రీమతి నిష్ఠల ఇందిరాదేవి

కొన్నిమాసాలయేసరికి యిద్దరూ ముదాల్చేరు. రాజభార్య అనుకు ప్రకారం పులికుమారుడు పుట్టెను. త్రిభార్య అనుకున్న ప్రకారం వా లొలికించే కుమారుడు పుట్టెను. పులికుమారుడుకి వైభవంగా బార చేసేరు. పులికుమారుడు బారసాల వరకు పంతం పడ్డే ఎలాగో బార చేసి పూరుకోవెట్టేరు. కొంతకాల నకు మంత్రికుమారుడికి అక్షరా న్మ సం చేసేరు. పులికుమారుడుకూడ ఓరాభ్యాసం చేస్తారా. చంపమ న్నారా అని భయపెట్టేసరికి అక్షరా న్మ సం కూడ చేసేరు. మరికొంతకా నికి మంత్రికుమారుడికి పెండ్లి చేసేరు. కు పెండ్లిచేస్తారా మిమ్మల్ని చంప న్నారా అని మళ్ళీ భయపెట్టేసరికి జాలాగే నాయనా పెండ్లిచేస్తా నని ప్తి మంత్రికి వెయ్యిరూపాయ లిచ్చి కుదర్చమనెను. చూచిచూచి లికుమారుడుకి పిల్ల నెవరు యిస్తా రని ంలో పున్న వెళ్ళిళ్ళ పేరయ్యల నందరిని కబుచెయ్యగా ఒక గ్రామంలో ఒక వబ్రాహ్మణుడున్నాడని, అతనికి ంమ్మండుగురు కుమార్తెలున్నారని, నము లేక పోవుటచే వారికి సంబంధ యలు కుదురలేదని తెలిసికొనెను. ఆ గ్రామం వెళ్ళి ఆ బ్రాహ్మణుని అడు గా ధనాశచే తన కుమార్తెగొంతుక ీయుటకు యిష్టపడెను. ఎలాగో పులి ుమారుడికి పెండ్లిచేసి గదిలోకిపంపేరు. పరుచటిదినము గదితలుపు తెరుచు రికి రక్తమయమై వుండెను. మళ్ళీ పెండ్లిచేస్తారా చెయ్యారా అని పులికు ుమారుడు పేచీపెట్టగా మళ్ళీ ఆ బ్రాహ్మ యని రెండవకుమార్తెను మరొక వెయ్యిరూపాయ లిచ్చి వివాహము చేసెను. ఆమెనుకూడ చంపివేసెను. ఇలాగ ఎనమమండుగురిని పులికుమా ుడు చంపివేసెను. తొమ్మిదవ కుమా ర్తెవంతు వచ్చెను. ఆమె మంత్రి రాక యునుపే నీలాటిరేపుకి వెళ్ళి వలవల ఏడ్చుచుండెను.

అని పార్వతీపరమేశ్వరులు చెప్పిబెత్త మూ నీళ్ళూ యిచ్చి మాయమైరి.

అమె యింటికి వెళ్ళుసరికి అప్పడే మంత్రి వచ్చివుండెను. యథావిధిగా వెయ్యిరూపాయలు తీసికొని ఆమెను కూడ పదల్చుకొనెను. పులికుమారుడికి మళ్ళీ పెళ్ళిచేసి గదిలోకి పంపేరు. పులి కుమారుడు వాడిగోళ్ళతో బరుకుటకు మీదకు రాగా ఆమె బెత్తముతో మూడు దెబ్బలు కొట్టి నీళ్ళు జల్లగానే మన్మథాకారుడుగా మారెను. మరు చటిదినము తలుపు తీసి వీరిని చూచే సరికి ఆశ్చర్యముతో రాజు ఆమె నడుగగా జరిగిన వృత్తాంత మంతా చెప్పెను.

కొంతకాలమునకు పులికుమారుని భార్య గర్భము దాల్చెను. ఒకనాడు పులికుమారుని భార్య నూతికి వచ్చెను. ఆ యింటిప్రక్క నున్న కుమ్మరిదికూడ నూతికి వచ్చి ఈమెలందం చూచి ఓర్వ లేక నీ బట్టలు నగలు నాకియ్యి. నా బట్టలు నగలు నీ కిస్తాను ఎవరు అందంగా వున్నారో నూతిలో చూసుకుందా మని చెప్పి ఆమె వంగబోయేసరికి నూతిలో త్రోసివేసెను,

ఆనూతిలో నాగేంద్రు డున్నాడు. అతని శిరస్సుమీద చాలాకాలంనుండి వుండుపుట్టి చితకక బాధపడుచుండెను. ఈమె నూతిలోపడుటమూలంగా వుండు చితికి బాధ నివారణ యయ్యెను. తన బాధ తీర్చినందుకు సంతోషించి కన్న కూతురుకంటె ఎక్కువ గా రాబముగా

చూచుచుండెను. పాపము పులికుమా రుడు భార్య చనిపోయిందని విచారిం చుచుండెను. పులికుమారుని భార్యకు చక్కని చుక్కలాంటి కుమారుడు పుట్టెను. నాగేంద్రుడు మనవడ్ని అల్లా రుముద్దుగా పెంచుచుండెను. పులికుమా రుని స్నేహితుడు గాజువాడు నూతి దగ్గర ‘గాజులో గాజు’ అని అమ్ముచుం డగా పులికుమారుని భార్య ఆ పిలుపు విని నూతిమెట్టు దిగి ముత్యాలద్వార మునుండి రత్నాల గదిలోనికి రమ్మని పిలచెను. ఆ తోవను వచ్చి ఆమెకు గాజులు వేసెను.

తరువాత ఆమె “పులికుమారునిభూ పాలా” రా గాజులు వేసుకుందువుగాని అని పిలచి గాజులు వేయించి డబ్బిచ్చి పంపెను. ఈ శుభవార్త ఎంత వేగంగా చెప్తానో అని ఆత్మతగా వచ్చి జరిగిన దంతా మిత్రునికి చెప్పెను. పులికుమా రుడు ఆశ్చర్యంతో నేనుకూడ వస్తాను పద అని ఇద్దరూ ఆమెవద్దకు వెళ్ళిరి. ఆమె భర్తకు నమస్కరించి కుమారుని చేత నమస్కరింపజేసి మన మిన్ని కష్టాలు పడడానికి కారణం మన పోరు గుననున్న గ్రుడ్డికుమ్మరిదే అనిచెప్పెను. వారు నాగేంద్రునివద్ద తెలపు తీసికొని కుమ్మరి దానిని ముక్క ముక్కలు చేయించి నక్కలకు కుక్కలకు ఎగుర వేయించిరి. పులికుమారుడు తల్లిదండ్రులకు భార్యను కుమారుని చూపిం చెను. వారు ఆనందముతో కుమారుని పట్టాభిషిక్తుని చేసిరి.

బ్రహ్మలిఖితం

శ్రీ డి. వీరభద్రరావు

పూర్వం ఒక రాజ్యాన్ని ఒక రాజు పరిపాలిస్తూఉండేవాడు. అతనికి సంతానం కలుగలేదు. ఎన్నో వ్రతాలు పూజలు చేయగా చివరకి ఒక కుమార్తె జన్మించింది. ఆమెకు “శకుంతల” అని పేరు పెట్టారు.

శకుంతలకు క్రమక్రమంగా యుక్త వయస్సు వచ్చింది. రాజు తన కుమార్తెకు తగిన వరుణ్ణి చూడమని పురోహి తులను పంపించాడు. వారు దేశా లన్నీ తిరిగి చివరకు కళింగదేశం చేరు కున్నారు. కళింగరాజుకుమారుడు తమ రాజకుమార్తెకు తగిన వరు డని శుభముహూర్తం నిశ్చయించుకొని తమ

రాజ్యానికి వచ్చి ఈ సంగతి తమ రాజుతో చెప్పారు. రాజు ఈ సంతోష వార్త భార్యతో చెప్పాడు. ఆ మాట వినడంతోనే రాణి కన్నుమని లేచి “నా తమ్ముడు వీరసేనుడికే శకుంతల నిచ్చి వివాహం చెయ్యాలి. ఇంకెవరి కిచ్చి వివాహం చేసినా నా కిష్టంలేదు.” అని కచ్చితంగా చెప్పింది రాణి. కాని ఆ సంబంధం రాజు ఒప్పుకోలేదు. వైగా “ప్రపంచం తల్లకిందులైనా సరే కళింగరాజుకుమారునకే తన కూతురి నిచ్చి వివాహం చేస్తా” నని ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. అ దెంతవరకు కొనసాగు తుందో చూస్తాగా అంది రాణి.

అని చెప్పాడు. బ్రహ్మబుట్టి సరిగ్గా పనిచెయ్యడం లేదు. రాజుగారి కూతు రేమిటి? కుష్మరోగి ని వివాహమాడడ మేమిటి! అను కొన్నారు విష్ణుమహేశ్వరులు. ఏనా ఏం జరుగుతుందో చూడా మని గరుత్మం తుణ్ణి పిలిచి ఆ కుష్మరోగిని తీసికొనివెళ్ళి దూరంగా నున్న అడవిలో వదలిరమ్మని పంపారు. గరుత్మంతుడు అతనిని తీసి కొనివెళ్ళి ఒక కొండగుహలో వదలి వస్తూఉండగా కుష్మరోగి తనకు ఆకలి అవుతున్న దని ఏమైనా తెచ్చిపెట్టమని చెప్పాడు. “నీకు కావలసిన ఆహారము తీసికొనివస్తాను. నీవు ఇక్కడే ఉండ” మని చెప్పి గరుత్మంతుడు ఒక పర్వతం మీద కూర్చొని నలుదిక్కులూ చూస్తు న్నాడు అతని ఆహారంకోసం.

ఇక్కడ శుభముహూర్తంవేళకు కళింగరాజు, అతని కుమారుడు, పరి వారము అంతా వివాహానికి వచ్చి విడిదిగృహంలో ఉన్నారు. శకుంతలను పెండ్లికుమార్తెగా తయారుచేశారు. రాణిమాత్రం ఈ వివాహం చెడగొట్టి తన తమ్మున కిచ్చి శకుంతలను వివా హంచెయ్యాలన్న ఉద్దేశ్యంతో శకుం తల నిదురబోవుచుండగా ఆమెను ఒక బుట్టలో పెట్టి, కొన్ని తినుబండారాలను గూడా దానిలో నుంచి, మూత వైభి తమ్ముని కొక లేఖను వ్రాసి ఆ ఉత్తరమునూ, బుట్టనూ జాగ్రత్తగా తన తమ్ముని కిచ్చి రమ్మని నలుగురు పతి చారకులను రాజుకు తెలియకుండా పంపించింది. రాణియొక్క తమ్ముని రాజ్యానికి వెళ్లాలంటే గరుత్మంతుడు కుష్మరోగి నుంచిన అడవి దాటి వెళ్లాలి. పరిచారకులు గూడ ఆ ధారినే వెళ్ళు తుండగా ఆ బుట్టలో నున్న పిండివంటల పరిమళమునకు గరుత్మంతుడు దానిలో ఏవో తినుబండారము లున్న వని దానిని తన్నుకొనిపోయి ఆ బుట్ట మూత తెరువకుండా దానిని కుష్మరోగి కిచ్చాడు.

గుహలో నున్న కుష్మరోగి ఆ బుట్ట మూత తెరచి చూచుసరికి దానిలో నుండి రాజకుమార్తె వెలుపలకు వచ్చింది. రాజకుమార్తెచేయి కుష్మరోగికి తగలగానే అతని కుష్మవ్యాధి అంతా మాయమై పోయి మన్మథుడిలా తయారయ్యాడు. రాజకుమార్తె అతని అందానికి ముగ్ధయై అతనిని గాంధర్వ వివాహం చేసు

కున్నది. వారు బుట్టలో నున్న పదా ర్థాలను తింటూ సుఖంగా ఉన్నారా గుహలో—

ఇచ్చట నలుగురు పరిచారికలూ రాణి ఇచ్చిన బుట్టను పోగొట్టుకొని ఏడుస్తూ తిరిగి రాణివద్దకు వెళ్ళి జరిగిన దంతా చెప్పారు. రాణి భర్తమాట విననందులకు విచారించి గవచిన్ గా ఊరుకుంది.

శుభముహూర్తంవేళ దగ్గరకు వచ్చింది. పెండ్లికుమారుని పీటపై కూర్చుండబెట్టారు. బ్రాహ్మణులు మంత్రాలు చదువుచున్నారు. పెండ్లికుమార్తెను కూడ తీసికొని రమ్మన్నారు పురోహితులు. పెండ్లికూతురు కనుపించలేదన్న అలజడి అంతఃపురంలో బయలుదేరింది. ఆ సంగతి రాజునకు గూడ తెలిసింది. రాణి పెండ్లికూతురిని దాచిఉంటుందని అనుమానపడ్డాడు రాజు. ఐనా అడుగుదామని రాణివద్దకు

వెళ్ళి కూతురి సంగతి అడిగాడు. నాకు ఆ సంగతి అసలు తెలియే తెలియదని చెప్పింది రాణి. రాజమాత్రం ఏం చేస్తాడు? పైనికులను దేశమంతటా వెదికిరం దని పంపించాడు. పెండ్లివారు తోకముడుచుకొని వచ్చినదారి పట్టారు.

విష్ణుమహేశ్వరులు బ్రహ్మవద్దకు వెళ్ళి కలింగరాజుకుమారుడికి, శకుంతలకు వివాహం జరిగిందని చెప్పారు.

“శకుంతల కుమ్యురంగి వివాహం చేసి కొని సుఖంగా గుహలో నున్నా” రని చెప్పాడు బ్రహ్మ. దానికి వారు ఆశ్చర్యపడి గుహవద్దకు వెళ్ళి దంపతులని పురను రాజువద్దకు తీసికొనివచ్చి జరిగిన దంతయూ చెప్పి వారిని ఆశీర్వదించి మాయమైపోయారు విష్ణుమహేశ్వరులు. రాజు మరల వారికి వివాహం చేసి అల్లునికి అర్ధరాజ్యం ఇచ్చాడు. వారు సుఖంగా రాజ్యం చేసుకుంటూ ఉన్నారు.

స్కాటిష్ బూచి!

మూలం :

స్కాట్

‘ట్రీట్స్’ ‘టెవియట్’ నదులు పెరండు కలిసేచోట ‘రాక్స్ బర్గ్’ అనే పెద్దకోట ఉండేది. ఇంగ్లండ్ సరిహద్దుకి సరిగా నాలుగైదు మైళ్లలో ఉండడంవల్ల దాన్ని తమ అధీనంలోనే ఉంచుకోవాలని ఇంగ్లీషువాళ్లకి గట్టి అభిలాష ఉండేది. స్కాచివాళ్లకి దాన్ని క్రమించుకోవాలని అంత అదుర్దా ఉండేది. వాళ్లు దాన్నెట్లా పట్టుకున్నారో చెప్తా!

అది ‘ప్రోవ్ టైడ్’ అనే పండగ నాటి రాత్రి. ఆ పండగంటే ‘రోమన్ కాథలిక్కుల’కి చాలా ఎక్కువ. విందు ‘లతోనూ వాటితోనూ సంతోషంగా గడుపుతారు. కోటలో ఉన్న సిపాయిల్లో చాలా మటుకు తాగుతూ తూలుతూ ఉన్నారు. అయినా కోట బురుజులమీద పహారా ఉంది. ఎందుకంటే, ఒకవేళ ఏదైనా అకస్మాత్తుగా ముట్టడి జరిగేటట్టైతే, స్కాచివాళ్లు అదివరకే చాలా అట్లా గెలిచారు. ఇంకా, డగ్లస్ ఆ దగ్గిల్లోనే ఉన్నాడని తెలిసిందిగూడా - అందుకని గట్టిగా హుషారుగా పహారాకాయాలని నిశ్చయించుకున్నారు.

ఒక ఇంగ్లీషువిడ, ఒక ఆఫీసర్ పెల్లాం, పాపని బుజంమీద పడుకోబెట్టుకొని, కింద పొలాలు చూస్తూ బురుజులమీద కూచునుంది. పశువుల మందలాగా కోటగోడమొదట్లో కదుల్తూకదుల్తూ, ఏవో నల్లనల్లగా కందకందగిరికి జరుగుతున్నట్టు చూసింది. అక్కడ కాపలా సిపాయికి చూపించి, ఏమిటని అడిగింది. “అవా?” “అవు-ఆ కోటకి దగ్గిల్లోనే పొలాలున్న ఒక ఆసామీ పేరు చెప్పి-ఆయనమందలు!

అనువాదం :

శ్రీమతి టి. మినాదేవి

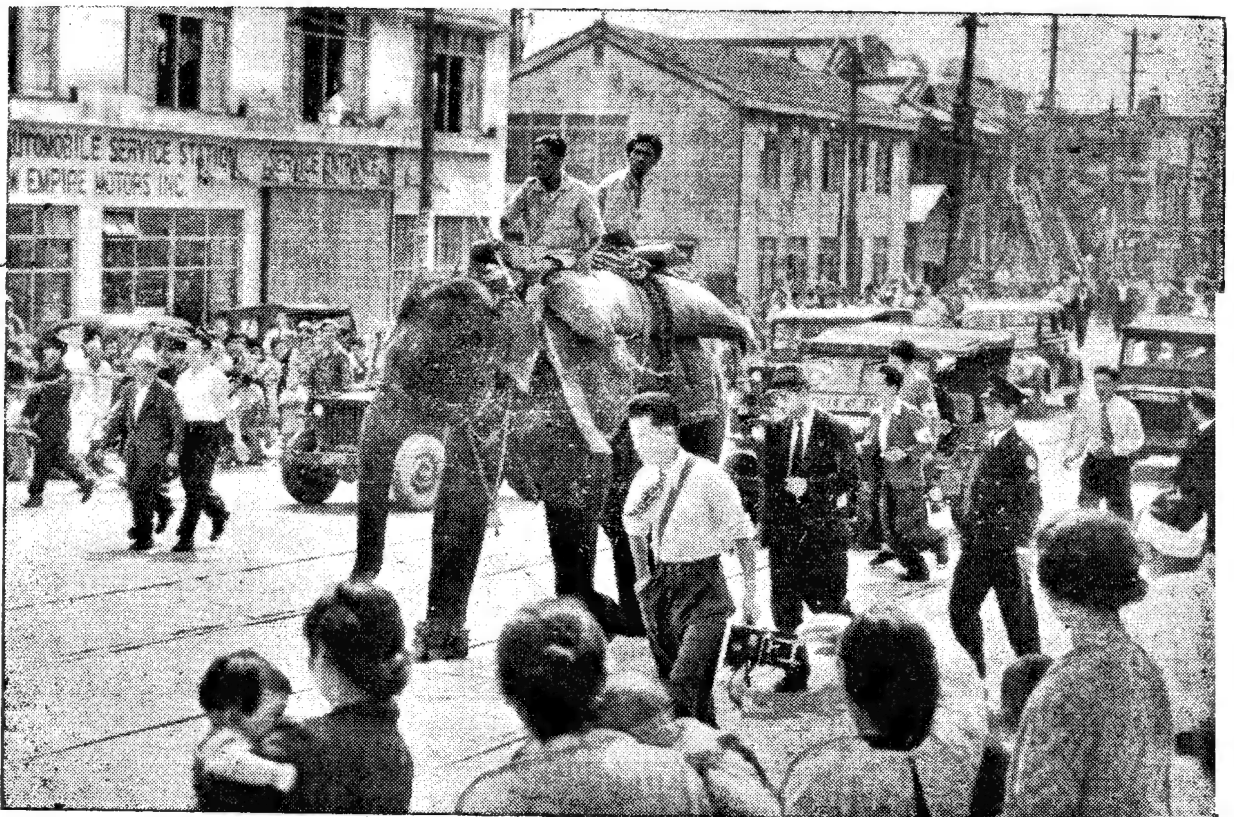
ఆ పెద్దమనిషి పండగసంతోషంలో పడిపోయి ఎద్దుల్ని దొడ్లో కట్టేసుకోడం మరచిపోయినట్లున్నాడు. తెల్లారే లోపల ఇటెటన్నా డగ్లస్ గనక వచ్చాడా, అతని అశ్రద్ధకి బాగా బుద్ధి చెప్తాడేమో?” అన్నాడా సిపాయి. వాళ్లకి కోటగోడమించి కనపడ్డ ఈ పాకుతున్నవి నిజంగా పశువులు గావు! కవచాలపైన నల్లగుడ్డలు కప్పుకుని, కోటగోడకి నిచ్చెనలు వేయడానికి ఏలైనంత దగ్గరికి వచ్చేదాకా, ఎవ్వరికీ కనిపించకూడదని చేతులమీద కాళ్లమీద పాకుతూ వస్తున్న డగ్లస్, అతని (16-వ పేజీ చూడుడు)

జోలపాట

(సంపాదన)

శ్రీ సోమరాజుపల్లి చెంచయ్య

చివ్చో.....హోయా! మాడకు మరి మా మద్దికాయల్లు
జోలల్లు బాడితే - బాలలకు నిద్ర నాగస్వరం బట్టితే - నాగులకు ఆట
చివ్చో.....హోయా! ఊరికి ఉయ్యాల లమ్మవచ్చినవి కొమరకొడుకుల తల్లి కొనవె ఉయ్యాల!
చివ్చో.....హోయా! అబ్బాయి నెవ్వరే కొట్టిన వారు కొట్టిగోవులపాలు కొని పోసినారు
చివ్చో.....హోయా! అబ్బాయిని కొట్టిన కొట్టు ఊరంత రట్ట; అబ్బాయికి దేరమ్మ ముత్యాలబాట్లు
చివ్చో.....హోయా! చిన్నారి పొన్నారి చిగురుమామిడిక్రింది మొలకవే నీవు
చివ్చో.....హోయా! ఏడువకు, ఏడువకు వెట్టి నా తండ్రి! ఏడిస్తే! నీ కండ్ల నీలాలు గారూ! పాలైన గారవే బంగారుకనులా!
చివ్చో.....హోయా! చిచ్చి, చిచ్చి! మంచి చీమల్లు మట్టి; మట్టికింద అబ్బాయి మాటలకు వెట్టి
చివ్చో.....హోయా! ఆడబోయిన అబ్బాయి మాడలూ దెచ్చె;
చివ్చో.....హోయా! నిద్రబో, నిద్రబో నీలవడ్డుడవు భద్రకన్నిక లొచ్చి నిద్ర లేవెదరు

జపాన్ బాలబాలికలకు ప్రధాని నెహ్రూ భారతదేశంతోతరపున కానుకగా పంపిన ఏనుగుపిల్ల “ఇందిర”. ఇది ఇటీవలనే సురక్షితంగా టోక్యో నగరం చేరింది. జపానులో భారత ప్రతినిధిగా వున్న డి. జి. మల్లేర్కర్, మరియుతమది జపాన్ ఉద్యోగులు రేవులో “ఇందిర”కు సుస్వాగతం చెప్పారు. పురపీఠులగుండా దీన్ని టోక్యో జంతుశాలకు తీసికొని వెళ్లుతున్న చిత్రం

మమకారం

(7-వ పేజీ తరువాయి)

యరవైరోజులపైగా వున్నాను. ఈ జామాన్మం డేవాడినిగదా... ఒక్కసారి గూడా యెవరితోనూ కలిసి మెలిసి మాట్లాడేవాడు గాను."

"మీ మామయ్యగారి తోళ్ళ వుండేవాడా? అసలు, యీ ముసిలాడు పని పాటా యేమీ చేశాడు గాడే! ఇంట్లో వండుకుతినటం, వూళ్ళో తనవళ్ళకు అప్పు తీవ్వడం, న నూలు చేసుకోవడం - యిది పని!"

"ఏమోనండి, మరి... సరిగ్గా - పిడినే అక్కడ చూచాను."

"అయితే అయివుండవచ్చునేరా! ఆకుర్రవెధవమటుకు బహుపోకిరివాడు. అలాటి వాణ్ణి యీ ముసిలాడు పెంచుకొని, తనను యీ యరవై పళ్ళకు తెచ్చుకున్నాడు. పాపం... ఒకప్పుడు ఎంతో బాగా బతికేవరకం!" మామగారు నిట్టూర్చారు.

"పాపం ఏడి కొడుకు జైల్లో యెంచుకు పడ్డాడో!" అన్నాను సామగ్గుతిగా.

"అదే చెప్పాడుగాడు... నా డెంత తప్పు చేసినా, ముసిలాడు చెప్పకోడు, అదేమి ప్రేమా ఏమిటో!" అన్నారు.

ఇలా మాట్లాడుకుంటుంటేగానే యెవరో వచ్చారు మామగారికోసం! ఇక ప్రసంగం ముగిసింది.

ఇటు తిరిగాను, మా బృందమంతా యింకా ద్రాయింసువేసే భోరణిలోనే వున్నాను. ఎవరికి అక్కరలేనిది నా కేం పట్టించుకున్నాను.

ఇక, ఆవేళ సాయంత్రం లాండీస్ట్రేట్ వేయడానికి గోదావరిగట్టుకు పోయాం. అంతే తాతనుగురించి తెలుసుకోటానికి అనకాళం లేకపోయింది.

* * *

మర్నాడుదయమే ఇంటినుంచి బయలుదేరాను, పత్యన్ని తీసుకొని ఆర్డుక్లకు వెళ్లామని. వాడింటి సందుదగ్గరకు వచ్చేసో తడో, సత్యం చెబు రయ్యాడు, "ఓ చెయ్, నిన్నటి మీ తాత మరణించా!" అంటూ. వినే వినగానే ఒక్కసారిగా కంపించిపోయాను. "ఎక్కడా?" అని మాత్రం ఆతృతిగా అడగ గలిగాను.

"అదిగో... చూడు, ఆ సత్రంఅరుగుమీద పడివున్నాడు. అంతనుండి నుమిగుడింది అందుకే!"

అటు పరుగెత్తాను. నుంపుని తప్పించుకొని చూచాను. పాపం, ప్రాణాలు వదిలేసి వున్నాడు. అంతకంటే ఆశ్చర్యం! ఆ యెండి పోయిన సుండేలమీద తన క్రైష్ణుడి బొమ్మని రెండుచేతులతో ఆదిమిపెట్టుకొని వున్నాడు. అలాగే ప్రాణం విడిచాడు గాబోలు, అభాగ్య జీవి!! తన క్రైష్ణుడికలుసుకోవటానికి వెళ్తున్నానని చెప్తూన్నట్టుగా ఆనందపడుతోంది ఆ ముఖం! ఒక్కసారిగా నా కళ్ళు చెమ్మగిల్చాయి. నిట్టూర్చాను బాధగా!

ఇక అక్కడ వుండలేదు. సత్యంకంటే ముందే, గబగబ మామగారికి పరుగెత్తాను చెప్పటానికి.

వినేవినగానే - ఒక్కసారి విస్తుపోయారు మామగారు; ఆ ముసిలాడి ప్రేమకి విస్మయం జేందారు.

ఆతర్వాత - మామగారు, నేనూ - ముసిలాడి దహనంచేసేందుకు యేర్పాట్లన్నీ చేసినట్లుగా.

మామగారిగారు: "నాలూరులో వుండే మీ మామయ్య పేరు వెంకటాచార్యగారామా?..."

అని.

"అవునండి!" అన్నాను.

"అయితే, నిన్న నవ్వు చెప్పింది క్రేజ్! మీ మామయ్యగారిచేత యీ ముసిలాడు తోట మాలిగా పనిచేసేవాడట. నిన్న సాయంత్రం తప్పి గొడవంతా చెప్పుకున్నాడు."

"అయితే, ఏడు పెంచుకున్నవాణ్ణి జైల్లో యెంచుకు చేశారండీ?...!" కుమారాని అగబట్టతే అడిగేశాను.

"అదంతా చెప్పాడు, ఆ క్రైష్ణుడు తన కన్న

తండ్రిప్రొద్దులతో ఓ అర్ధరాత్రివేళ... యీ ముసిలాడి పూనింటిని తగలబెట్టేశాడట. వాంతో ముసిలాడి సామానా, బిబ్బా వస్త్రసా అంతా ధ్వంసమైపోయింది. అప్పుట్టుంచి దిక్కులేనివాడై పోయాడు!"

"మరి, అలాంటివాడిమీద యింకా ఆ ప్రేమెందుకో? బొమ్మ అడిగి చూచేవరకు ఆ తేక పోయాడు!" యేమిటో ఆ ముసిలాడి ప్రేమని అర్థంచేసుకోతేక అన్నాను.

"నాకు అదే ఆస్పర్యంగా వుంది. నిన్న నాయంత్రం వచ్చిపప్పుడు సంగతింతా చెప్పాడు గానీ, ఆ కిష్టిగాడిదే తప్పు అనిమాత్రం వొచ్చు కోడు. నా కెంతో నుంచివాడట. ఆ ముక్కా, కళ్ళూ నుంచి అదృష్టమైన పట! మరి, వచ్చిన తర్వాత గూడా ఆ అదృష్టాన్నిగురించే పోతేడే! వాణ్ణి పెంచుకొన్నప్పటినుంచి తన యింట్లో లక్ష్మీ వుండేవట! అయితే, వాడు తన యిల్లు తగలపెట్టినా, తిట్టుకోడు! వొక అమా యకుడుగాకపోతే, వాడు తండ్రివర్గికి పారి పోగా, తను వుండేతేక - ఒక్క డన్నుది అన్ను కొని అక్కడికి పరుగెత్తాడు. వాడు రాత్రిల్లి సినిమాలకు వెళ్లి ఓ కార్డు కొట్టి వచ్చేసరికి కేలకి వండింది చక్కా అయిప్పి పెట్టి నానితో ఆడుకునే వాడు! ఉన్న కాస్త పాలం అమ్మి, తోడుగప్పి గూడా చేశాడట"

"అక్కడ ఆ క్రైష్ణుడి తండ్రికి, యీ ముసిలాడికి పడేదిగాదట. వాడు యెలాగైనా యీ ముసిలాడిదగ్గ రన్న రవ్వంతా లాక్కుందామనే యెత్తుతో వుండేవాడట; ఈ కుర్రవెధవని మధ్య పెట్టి - ముసిలాడిమీదకి కత్తి చూయించేవాడట!"

"ఓసారి - ఉన్న యింటిని తన కేర వుంచునీ, డబ్బుయిమ్మని - క్రైష్ణుడిచేత అడిగించాడట. అసలు, మొదటనే ఉన్నదంతా వాడికే వ్రాసి యిచ్చాడు ముసిలాడు. అయితే, ఎక్కడ పాడు చేస్తాడో అని భయంచేత ఆ పత్రాలు యిచ్చాడు గాదు. ఆ కోపంతోనే, కుతంత్రం పన్ని - ఓనాటి రాత్రి ముసిలాడి యింటికి ని పుంటిం చాడు. ఉన్న బొమ్మలాలూమ్మ అంతా భస్మమై పోయింది. ముసలాడు యెలాగో బయటపడ్డాడు. ఇంతవరకే, స్వయంగా ఆ కిష్టిసా చేసేవుంటాడు. అయినా, ముసిలాడుకుటుకు వాడిమీద పెట్టడు.

ఇక వీడికి వుండడానికి ఇల్లా వాణ్ణి లేకపోయింది; తనదానికి తిండి లేకపోయింది. అప్పుడు మీ వెంకటాచార్యమామయ్యగారే ఆదరించారట. వారి తోటలో కొంతకాలం పనిచేశాడు. ఈ ఘోరం అంతా చూచిన మీ మామయ్యగారు క్రైష్ణుడిమీదా, వాడితండ్రిమీదా - కేసు పెట్టించి జైల్లో వేయించారట.

జైల్లో పడిన కొన్ని తెలక - క్రైష్టిగాడు హతాత్తుగా చనిపోయాడు. ఇక అప్పటినుంచి ముసిలాడు మరి వెంకటెట్టుకున్నాడు. అప్పటికీ, మీ మామయ్యగారిమాద కోపం వచ్చిందేగాని. కిష్టిగాడిమీద కోపం రాలేదు. తోటపని మాను కొని - సచ్చేత్తినట్టుగా పూరూరా తిరుగుతూ యిక్కడికి వచ్చాడు. నే నెప్పుడో వాడి బొమ్మలు వేసేనట్లు భావం వచ్చిందెగాబోలు, ఇక్కడికి పరుగెత్తుకు వచ్చాడు.

"అఖిరికి, బొమ్మగూడా చూసుకొనిమరి యెచ్చుకున్నాడు. రాత్రంతా బొమ్మనిగుండేల మీద అదిమిపెట్టుకొని యేడుస్తూ తుదకు ఆ వున్న అల్పప్రాణంకాస్తా ఆర్డుకున్నాడు!! ఇంతకీ, నా కెన్నో బాధలు పెట్టినా, తన ను చంపడానికి పూనుకొన్నావాడిమీద ప్రేమ మటుకు విడిచిపెట్టేడుగాను! ఇలాంటి విచిత్ర వ్యక్తులగూడా వుంటారుగాబోలు, ఈ లోకం లో!" నిట్టూర్చుతూ చెప్పటం ముగించారు.

సంగతింతా వినేసరికి నా కమితాశ్చర్యం చేసింది. పెంచేవాళ్ళకి కొందరికి - యిలాంటి ప్రేమగూడా వుంటుందా? అని.

ఆ కోణానే, తాతది - చిన్న ఊహాచిత్రం వొకటి చిత్రించాను స్మారకచిహ్నంగా!

స్కాటిష్ బూచి!

(19-వ పేజీ తరువాయి)

పైనికులున్నా. ఇదేమీ తెలియని ఆవిడ పాపం, మెల్లిగా గోడ మీద కూచుని పాపాయికి జోలపాడుతోంది. ముందు రి కేడి తెలుసా? ఇం గ్లీ ము

వాళ్ళకి డగ్లస్ పేరంలే ఎంత భయం వచ్చిందంటే, ఆడవాళ్ళు ఆపేరు చెప్పి పిల్లల్ని భయపెట్టారేవాళ్ళు. వాళ్ళ మారాము చేసినప్పుడల్లా 'నల్ల డగ్లస్ బూచి' కిచ్చేస్తూ మని బెదిరించేవాళ్ళు. మరి ఈమె పాడుతోంది.

తనమ్మా - తేదే... నా చిట్టిపాపా! నా చిన్నపాపా!... భయపడబోయా నల్లబూచి, డగ్లస్ మాయా! నిన్నెత్తుక]బోయా!

"సమా! ను వెళ్ళా చెప్పగలవా?" ఆవిడ ఒక్కరించే ఏదోగొత్తు మాయా జింది. అతనమయంలో ఒక బుద్ధివైత చెయ్యి, ఇతరతొడుగుతో ఆమె భావం మీద వాలింది. ఆమె ఒక్కకి చూసేటప్పటికీ, అంతవరకు ఎవరినిగురించి పాడుతోందో ఆ 'బూచి డగ్లస్' పాడుగాటి, కండులు తిరిగి, బల్బమైత మనిమి బాగా దగ్గరలో బిచ్చు నున్నాడు. అప్పుడే అక్కడ సహచారిపాయి దగ్గ రున్న గోడలు ఎక్కువగా ఇంకో స్త్రాచి వాడు కనపడ్డాడు. ఆ సహాయి, మోస్త్ర రిక ఇచ్చేసి, తన బల్బంతో అతని మీదికి పరిగెత్తాడు. ఆ స్కా చవుని పేరు సైమన్ లెవ్ హౌస్. ఆడెబ్బ తప్పించుకుని, సిహాయికి బాగా దగ్గరి కొచ్చేసి ఈతెతో పొడి చేశాడు. తక్కిన స్కాచివా శృంతాగూడా వాళ్ళ ననుసరించి, డగ్లస్ కి లెవ్ హౌస్ కి సహాయం చేశారు. కోట పట్టుబడిపోయింది. చాలామంది పైనికుల్ని చంపేశారు. అయితే డగ్లస్, ఆవిడిని పాపని కాపాడాడు. స్కాటిష్ బూచి, నల్లడగ్లస్ బూచిని ఆమె ఇంకెప్పుడూ చూడలే వని వైర్యంతో చెప్పగలను కను!

వేణువా వ్యము

(10-వ పేజీ తరువాయి)

ముగా వున్నది. అయినా సప్తరంధ్రములను ఎడమచేతి మూడువ్రేళ్ళతోను కుడిచేతి నాలుగు వ్రేళ్ళతోను మాయు పద్ధతి కల ప్వాసకార గ్రంథమును తదితరసంగీతగ్రంథము లన్నింటి లోను ఒకేవిధముగా వేర్కొనబడినది.

వేణువు తయారుచేయుట కుపయోగింప దగినపదార్థములు:-

(1) కైణి (వెదురు) (2) కేదార (యష్ట ప్రంభమున కుపయోగించు కణ్ణ) (3) దంతము (4) శ్రీంధపు చెక్క (5) చందన పుకణ్ణ (6) రక్తచందనపుకణ్ణ (7) ఇనుము (8) కంచు (9) వెండి (10) స్వర్ణము మొదలగునవి. పైవాటిలో వెదురు అన్నిటికంటే శ్రేష్ఠమైనది. ఇందుకు కారణమేమనగా వెదురునుండినవృద్ధినియొక్క ప్రాశస్త్యమును, చక్కని ప్రతిఫలనిచ్చ స్వభావములే వదురుయొక్క శ్రేష్ఠతకు కారణ మగుచున్నది.

వేణువుగొట్టమున కుండవలసిన నియమములు

(1) మిటిగానుండి వంకరగాని, గణువులు గాని, నుంటలుగాని, బుడుపులుగాని లేక యుండవలెను. (2) కెండువైపుల గణువులు తెనిదిగా యుండవలెను. (3) వెదురు మిక్కిలి ప్రాతీదదగాని మిక్కిలి క్రొత్తిదగానిగాని యుండు గూడదు. (4) ఇదురు అడవిలో నున్నప్పుడు గాలివన అటవీనిటు కదలకయున్నదిగా యుండవలెను. (5) తుమ్మెదలు మొదలుగాగల పురుగులు రంధ్రములు పొడవించి దిగా యుండరాదు. అయితే యిప్పుటి విద్యార్థులలో కొందరు గణువులగల వేణువులగూడ వాడుచున్నారు.

వేణువు సభ్యసింహు క్రమము

(1) వేణువును సక్రీరంధ్రముయొక్క అందుకు క్రింది పెదవికి నానించుటయును, (2) కెండుచేతుల బాబువ్రేళ్ళతో పట్టుకొని మట్టు ముగా నుంచుటయును (3) క్రేలిరంధ్రములలో నుండి నూటిని (ఎడమనుంచి కుడివరకు) ఎడమచేతి 3, 2, 1 వ్రేళ్ళతోను; 4, 3, 2, 1 7 రంధ్రములను కుడిచేతి 1, 2, 3, 4 వ్రేళ్ళతోను, నూయుటయు, తెలుచుటయు సిద్ధముగా నుంచుకొనుటయు వేణువాద్యము సభ్య సింహులలోగల ముఖ్యవిధులని తెలియునది. క్రేలిరంధ్రములు కుడిచేతివైపున నుండుటయు వేణువును పెదవికి చేర్చి పట్టుకోవనలెను. ఇటు వేణువును పెదవికి నానించి సక్రీరంధ్రము లోనికి వోటితో గాలిని సుగులుచేతనే వేణువు నకు సహజమున సక్రావ్యమైన స్వనికల్పమునని ఈ స్వనికల్పపద్ధతి (వ్రేళ్ళతో రంధ్రముల న నూయుట, తెలుచుటచేత వివిధములు స్వరముల పలుకుచున్నది.

వేణువునందు గమకములు పలికించు విధము (1) ఊడు నుండునపుడు ముఖమును వ్రేకి ఎత్తుల చేతిగాని క్రిందికి వాలుబుచేతిగాని పలికింపవచ్చును. ఇందుచేత నిట్టములోనికి ప్రవేశించ గాలియొక్క పరిమాణము మారును. మరియు ఊడునట్టి సక్రీరంధ్రముయొక్క ప్రకౌల్యము మారును. (2) వ్రేళ్ళతో రంధ్రములను మాయు బులో చివలిన మాయక క్రమేణ మాయుట వలనగూడ గమకము పలికింపవచ్చును. (3) ఊడునట్టిగాలి లేలిక గానూడుట లేక గట్టిగా నూడుటవలన గూడ గమకము పలికింపవచ్చును.

వేణువాద్యమునందు ముఖ్యముగా గమనింప వలసిన విషయములు-(1) గాలిని ఊడుటలో సమానతయు సావధానమునుండవలెను. అనగా ఎక్కువవోత పోయరాదు. తక్కువగా పోతపోయరాదు, నిలకడగా నుండవలెను. (2) స్వనిమీసముగా నుండరాదు. మరియు కఠినముగాను ప్రతిధ్వనించుటన నుండరాదు. వేణువు స్వభావ ముండరాదు. (3) వాయువును శ్వాసనముగా పోయనలెను. (4) గాత్రపుపాట కొంతకాలం అభ్యాసముం డి తీరవలెను. (5) వ్రేళ్ళను వాడుటలో చక్కని ప్రావీణ్యము పరిపాదించవలెను. రాగములను వాయించుటలో నిర్దుష్టముగా నుండవలెను.

(6) గాలి నూడుటలో బురు చాలావరకు తగునట్లు అభ్యాసము చేయవలెను.

వేణువుయొక్క శాస్త్రము

వేణువుయొక్క స్వర, స్వనిసాంద్రత, స్వని స్వభావము ఈ క్రింద వాటిపై ఆధారపడి యుండును.

(1) వేణువును తయారుచేసిన కర్త లేక పదార్థము.

(2) అట్టి కర్త లేక పదార్థపు నుండము, బరువు.

(3) నిట్టపు గర్భము నూటియై పోయి తగ్గులు లేకుండుట.

(4) కైవారము.

(5) సక్రీరంధ్రమునకున్న క్రేలి రంధ్రము లకున్నగల దూరము.

(6) ఊడుటకు గాలియొక్క పోత (శ్రీద్రత)

(7) సక్రీరంధ్రముయొక్క ప్రకౌల్యము.

(8) క్రేలి రంధ్రములను పూర్తిగా మాయుట లేక పార్శ్వపుకూత.

(1) ఏ పదార్థముతో చేసినను అనగా కొయ్యగాని, వెదురుగాని, దంతముగాని, గ్లాసు గాని యేర్పడు ప్రతి యొక్కటియే. కాని స్వరభేద ముండును. (2) నిట్టముగ ర్భము నూటిగాలేనియెడల అనగా ఎక్కడో కొలచినను ఒకటే కైవారము లేనియెడల స్వని ఒకటిరుగా నుండును. (3) ఈ గర్భముయొక్క ప్రకౌల్యము ఎక్కువ అయినయెడల స్వని మంద్రము అగును. తక్కువ అయినయెడల "శ్రేష్ఠ" అగును. (4) ఊడ వకు గాలియొక్క బలముచుట్టి ప్రతియొక్క స్వనియొక్క ఆధిక్యతయున్న మారును. స్వరాన శ్వాస కృతులవ్యవస్థలను రాగ, తాన పట్టువులను చక్కగా నిర్వహించిన వేణువాద్యమునం దుత్తీర్ణులగుట కనకాశే మున్నది.

“కావ్యాలలో అలంకారములు”

శ్రీ బసినెడ్డి ఈశ్వరరెడ్డి

అలంకారమర్పితకాదా సర్వతానర్పితకాదా ప్రాచీనమైనది. మానవుని స్వభావమును సూక్ష్మముగా తెలియజేయుటకు అలంకారము అత్యంతము అవసరము. అలంకారము కృత్రిమమైనా మానవుల కభ్యాసంబాధ్యరా అది మూలమైనది. సంస్కృతమునకు ఏమీ యోగ్యమని అలంకారమును పుష్కలముగా పుష్కలముగా, పూసలతో, అకులతో శరీరాన్ని లంకరించు కొంటారు. మానవులకు పురుషాచారము, చంద్రులకు చంద్రులవం, బాలకులకు కమలాక్షిత్వం, పండితులకు విద్యా కవిత కాభిమానములూ, అలంకారములు. అట్లే కావ్యాలలో, అలంకారములు భూషణములవంటివి. ప్రస్తుతం సాహిత్యములోని అలంకారములను గురించి తెలిసికొందాం.

తక్కినవిషయాలలోవలెనే భాషను కూడా మానవుడు అలంకరించుచు తన తన ప్రాంతమును సూచించుచు, ఒక్క విషయాన్ని ఉద్దేశించి తన తన తన తన కళాకృత్యములను అలంకరించుచు ఉన్నది. మొఖం అందంగా ఉన్నదన సంకంతు ముఖం చంద్రునివలె ఉన్నదనడంలో ఎక్కువ ఆకర్షణ ఉన్నది. యిట్లా చేస్తే ఉత్తమ చైతన్యములతోనే అలంకారము లంటారు. మూ ఉత్తమ చైతన్యములతోనే తమ తమ సాహిత్య వికాసాన్ని సాధిస్తారు.

అలంకారముల కేవలం సాహిత్యసంపత్తి మాత్రమే గాదు. చిత్రలేఖనంలోని వ్యాసహారిక భావలోకూడా మనం మనకు తెలియకుండా అలంకారముల నుపయోగిస్తుంటాం. బ్రహ్మచారి మర్కటంతో సమానం. నీరు నీటి సాటి. మొదలైనవాక్యములన్నీ అలంకారములే. విద్యావిహీనుల వ్యాసహారికంలోకంటే శిష్టజన వ్యాసహారికంలో అలంకారము లెక్కువ. అట్లే వ్యాసహారికంలో కంటే సాహిత్యంలో అలంకారముల నెక్కువ ఉపయోగిస్తారు. మితి మించిన ఆధునాతాల్లో ప్రతి వికృతిని కేంద్రం చేసి అలంకారభారమేక్కువైతే కావ్యం చెతనర్హమైతే మైపోతుంది. అది కావ్యంలోనా కాళిదాసుకావ్యంలోనా అలంకారాలుకావ్య పాండ్యమునకే సహాయపడినవి. కానీ కావ్యాన్ని చెతనర్హమైతే చేయలేదు. సంస్కృతసాహిత్యం క్షీణదశ పొందినప్పటినుంచి అనగా భరణూతికాళిదాసులవరకు రచించబడిన అనేక కావ్యములలో విపరీతమైన అలంకార భారముతో చంపబడిన యమకావ్య సాసల ఆరాటములతో వికృతమైపోయినవి.

కావ్యాలలో అలంకారము లెప్పుటినుంచీ ప్రజ్ఞానో చెప్పజాలము. కొందరు అగ్నిపురాణమునాటి అలంకారములు పుట్టినవందరు. మరి కొందరు వేదాల్లోనే అలంకారములున్నవందరు. అలంకారముల నొక స్థిరరూపములో విభజించిన దేవదేవనూ అలంకార తత్త్వం మాత్రం ప్రతిప్రాచీనకావ్యంలోనా ఉన్నది. సంస్కృతంలో అలంకారికసాహిత్య మత్యం

తమగా వృద్ధిచెందినది. అలంకారములు నిర్వచించే లక్షణగ్రంథములు సంస్కృతములో కొన్ని వందలన్నవి. భనంజయము, రుద్రాక్షరము, వామనము, ఆనందవర్ధనుడు, జయదేవుడు మొదలగు వారు అలంకారవిషయముపై అనేకామూల్య గ్రంథములను వ్రాసినారు. అలంకారవిషయములో ప్రాథమికపరిచయం కేసికొనదలచిన ప్రతివాడూ చంద్రాలాకమునే చదువుదును. విశేషపరిచయం కల్పించుకొనవలచినవారు కునలమానందము, ప్రతాపరుద్రయ్యులు మొదలగు గ్రంథములను చదవవచ్చును. అలంకారశాస్త్రమును గురించి వ్రాయబడిన లక్షణగ్రంథములు సంస్కృతములోవలె ప్రచురంగా ఏదేభాషలోనా లేవు. హిందీలో ఉన్నవికానీ అవి కేవలం సంస్కృతమునకు మక్కికి మక్కిగా అనువాదములు మాత్రమే. పూర్వం ప్రతి తెలుగువిద్యార్థి కునకూ సంస్కృతం తప్పనిసరిగా వచ్చియుండేది. అలంకారములను నేర్చుకొనదలచిన ప్రతి ఆంగ్లభాషా సంస్కృతంలోని చంద్రాలాకము మొదలైన గ్రంథములను చదివేవారు. పూర్వం సంస్కృతంలోవలె తెలుగులోకూడా ఎక్కువగా అలంకారిక గ్రంథములు రచించబడకుండుటకు కారణమిది.

అలంకారములనేక విధములు. ఉపమానేనా ద్యలంకారములన్నియు అర్థాలంకారములుగా, అనుప్రాసయమకాద్యలంకారము లన్నియు శబ్దాలంకారములుగా విభజించబడినవి. యిట్లు విభజించబడిన అలంకారములలో అర్థాలంకారములే ముఖ్యమైనవి. కావ్యానికి కోటి నిచ్చునవి అర్థాలంకారములే. శబ్దాలంకారములు కావ్యానికి కోటి చతుర్మురమునాత్రమే కల్పించగలవు. అనేకులు అనుప్రాసకై, యమకములకై తమ కావ్యాలనే గారిడీపెట్టుగా మార్చినేరి. ఒకే అక్షరంతో ఒకేపదంతో వ్రాయబడిన పద్యములూ శ్లోకములూ ఉన్నవి. యిట్లు వ్రాయబడిన శ్లోకములలో, తెలుగులోని పంచపాదములలో మాధుర్య మేమున్నది.

రుద్రాక్షరము అలంకారముల ననేకవిధములుగా విభజించినాడు. రూపకం ఉపమా మొదలగు అలంకారములు సాదృశ్యములక వైనవి. విభావనాశ్చిత్రకాలంకారములు విభావములక వైనవి. అట్లే కావ్యలింగ హేత్వలంకారములు తిర్కమునకు సంబంధించినవి. అలంకారములలోనే ఒక్కొక్కదానికనేక భేదము అన్నవి. అలంకారముల కన్నిటికి ముఖ్యమైనది ఉపమా లంకారమే. వాడుకలోకూడా దీనినే ఎక్కుగా ఉపయోగిస్తారు. కనుకనే యిది అలంకారములకు రాజుగా ఎంచబడుతున్నది. దీనికి పూర్వోపమ బహుపమ మొదలగు అనేక భేదములున్నవి. ఉపమాలంకారమునందే అనేకా లంకారములు పుట్టినవి. శ్లేషాలంకారముకూడా

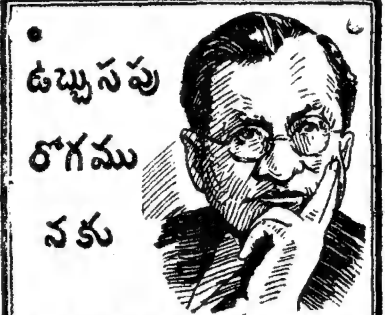
ముఖ్యమైనది. మాటల్లోనా సాహిత్యంలోనా గొంతుమాధుర్యములు వచ్చే స్థితిపదములను పయోగించడం మనకులక్ష్యం. మాధుర్యముదలగు అలంకారములు రహస్యాన్ని చెప్పడానికి రహస్యాన్ని దాచడానికి ఉపయోగించే కొన్ని పదములు మాత్రమే. అర్థాలంకారములంకారం కావ్యమున కత్యంతమైన అందమును చేకూరుస్తుంది. కానీ అలంకారములోనే తన ఉత్కర్షను పూర్తిగా చూపించాడు. విప్రతోక్తి ఛేదోక్తి ప్రశ్నోక్తి మొదలగు అలంకారముల కేమంత ప్రచారం లేదు. అతిశయోక్త్యలంకారము మన వాడుక భాషలో కూడా ఎక్కువ ప్రాధాన్యం వహిస్తున్నది. యిట్లే అలంకారము లసంఖ్యం. ప్రతిభావంతు లింకా అనేకాలంకారములను సృష్టించవచ్చును.

కొందరు స్వభావోక్తిని కూడా అలంకారములున్నాడు. మరికొందరు కాదంటున్నాడు. అతిశయ భావికముగా వర్ణించబడినదంతా స్వభావోక్తిమేగదా. దానినికూడా అలంకారముగా భావిస్తే యిక స్వాభావికమైన ప్రతి రచనా పూర్తిగా అలంకారమైపోతుంది. స్వభావోక్తి అసలు వర్ణనీయమైన విషయములోనే చేరును. మనం బాలకుని అమాయకమైన నవ్వు, ముద్దుసూటలూ, తప్పకుండునూ, మంటిని మింటి కెగజేమ్మి బలివర్ష విజృంభణనూ, యావనమన మత్తయిన కామినియొక్క హావభావవిలాసములనూ వర్ణిస్తే అది అలంకారము కాజాలదు. యిట్లే లోకోక్తికూడా అలంకారము కాజాలదు. మనం జాతీయములను (idiom) ఉపయోగిస్తే అదికూడా అలంకారమేనా? ఆ గృహం నిత్యకళ్యాణం పచ్చతోరణముగా ఉన్నదంటే అది లోకోక్తికలంకారమా? ప్రతినర్తకవిషయమూ అలంకారములలో చేర్చబడకూడదు.

సాధారణంగా గద్యంలోకంటే పద్యంలోనే అలంకారప్రయోగమున కవకాళ మెక్కువ. కాదంటేపండి గద్యకావ్యములలో అలంకారముల కెక్కువ అవకాళ ముండును. కానీ ప్రస్తుతం పద్యంలోనే గద్యంలోకంటే విషయాన్ని రాయబోతారుగానీ గద్యాన్ని కావ్యం వలె గుండర పద బంధ కాళలంతో వ్రాయడాని కెవ్వరూ ప్రయత్నించరు. సృష్టి తత్త్వచిత్రాన్ని కవి సాధారణమానవుని కంటే నూత్నమైన దృష్టితో చూస్తాడు. మహాత్మరవిశ్వసాందర్యాన్ని మామూలు భాషద్వారా పాఠకులకు దృగ్గోచరం చేయడ మసాధ్యం కనుక అలంకారములను సహాయముగా తీసికొంటాడు. అత్యుత్తమ సాదృశ్యమును చూపించడానికి ఉపమాలంకారాన్ని సహాయంగా తీసికొంటాడు. వర్ణనవిషయాలన్నిటకు క్లేమ పయోగిస్తాడు. సాదృశ్యాన్ని చూపలేనప్పుడు మనల్ని ఉహించుకొనమంటూ ఉద్దేశ్యము సూచించాడు. యిక చరమోత్కర్షను చూపించడానికి సాదృశ్యమేలేదంటూ అసన్వయాలంకారము సాధారణంగా తీసికొని “రామరాణమో రుద్రం రామరావణ

జూరిన” అంటాడు. ఈ విధంగా భావాలకు మెరుగుబెట్టడానికి వర్ణనవిషయాన్ని యథా తథంగా పాఠకులకు దృగ్గోచరం చేయడానికి అలంకారముల సహాయమును తీసికొనవలసి వస్తుంది. అందుకలన అలంకారములు భాషన లంకరించడానికి భావములను త్కర్షతో చూపించడానికి ఉపయోగించబడు సాహిత్యోపకరణమనవచ్చును.

ప్రస్తుతం సాహిత్యములో అనేకులు న్యాక రణభంధోనియములును పాటించుటలేదు. ప్రతిపద్యానికి అలంకారమువలె నను నియమును నేడు మనం పాటించకున్నా మా భాషను సజీవంగా ఆకర్షకంగా ఉంచడానికైనా అలంకారము లవసరములే. ప్రస్తుతం యతిప్రాసలను పాటించకుండా పద్యాలకేదో ఒక పదక్రమమునై నా అనుసరిస్తున్నారు గదా. అదేవిధంగా అలంకారములకు శాశ్వతాస్తిత్వ మున్నది. ప్రతి భావంతులు తమ రచనలలో బలాత్కారముగా దూర్చవలసిన అవసర మేమీ లేదు. మనలో నిజమైన ప్రతిభ ఉంటే మన రచనలలో అలంకారములు తప్పని సరిగా ఉండితీరును. ఉత్తమ చిత్రానికి కావ్యగత చతుర్మురాలి కీ కవి తనూ అస్తిత్వమున్నంతకాలం అలంకారములనూ అస్తిత్వం కావ్యతమే. ఆధునికకవులలంకారములను బూజబట్టిన పాతపద్ధతియని ప్రోసివేయకుండా తమకవితలో వాటికి స్థానమిస్తే ఆధునిక కవిత నేటికలె నీరసంగా ఉండియుండేదిగాదు.

ఉబ్బసపు రంగము నకు

శాస్త్రయుక్తమైన ఒకత్వ

ఉబ్బసపురంగము చిటికెలతోనూ మంత్రములతోనూ తడితర విధములైన బాషధములతోనూ అప్పటికప్పుడు తగినట్లు కనిపించినా ఈ మందులవలన అది దీర్ఘరోగముగా మారుట తప్ప ఏమియు లాభములేదు.

పురోహిత శ్యామవారి అనేక సుపత్నీరములుగా వైద్య శాస్త్రమునకు తెలిసినదే ఉబ్బసపునకు సరియైన శాస్త్రయుక్తమైన మందు యిదే అని అందరికీ తెలిసినదే. చర్మగా దీర్ఘం అవుతుంది. క్షయ క్షయంగా ఆరోగ్యం చేకూరుతుంది. ఉపరితిత్తులు బలపడుతవి. ఉబ్బసపు శాస్త్రజంగ నివారణ మగునుమంచి తెమిస్తు లందరివద్ద 3.బి.6. టా.12. టా.ల సీసాలలో రు. 3/8.రు. 6/- 10/- లకు దొరకును. లేదా డాక్టర్ పురోహిత ఫార్మసీ కొల్లాపూర్, యస్.యమ్.సి. గారికి వ్రాయుడు.

పురోహిత శ్యామవారి

ప్రాస్థులో మైలవీడ నిర్మాణమునకు విమానాలద్వారా ప్రయత్నం చేస్తున్న దృశ్యం.

నేటి మనకాంగ్రెసు

శ్రీ పెనమకూరు వెంకటరంగారావు

వర్తమానభారతదేశపు స్థితిని జూచి నేటి మన నాయకులు మిక్కిలి యాంక్షనకెందు చున్నారు. కాంగ్రెసు చేతి కఠికారము వచ్చి రెండు సంవత్సరములు మూత్రమే యైనను నింత కొలది కాలములోనే దాని పతనచిహ్నాలు గోచరమగుట చాల యన్యభావికమై యున్నది. నేటి రాజ్యపాలకులు దేశప్రజలచే నెన్నుకొనబడినట్టి వారు. వారి త్యాగము, వారి బుద్ధిశీలత, కార్యదీక్ష గడచిన నిరుపదైదువత్సరములనుండియు భారతీయుల హృదయములం దంకితపరచబడినవి. అట్టి పవిత్రకాంగ్రెసుసంస్థనెట్టి నేడు ప్రజలు విముఖత జూపుటకు గారణ మేమి? కాంగ్రెసే తరస్సంస్థ లెందులకు బలపడుచున్నవి? ప్రజల హృదయముల జూరగొన్న కాంగ్రెసు సంస్థయు, కాంగ్రెసువాదులును నేడెందుచేత మార్పుబొందుచున్నారు. ఇట్టి సమస్యల నెదుర్కొనుట కాంగ్రెసపక్ష నేతల కర్తవ్యమై యున్నది. జెంకాలులో కాంగ్రెసభ్యురీహ్మ మిని గూర్చి పండిత నెహ్రూ కాంగ్రెసువాదుల కుర్చులెత్త మని నుడివినారు. అందువలన కాంగ్రెసువాదులందు సంచలనము గలిగి కాంగ్రెసు యొక్క ప్రతిష్ఠను సిక్కిరించుటకు యోచించు చున్నారు. నేడు కాంగ్రెసు మిక్కిలి విషమ స్థితియందున్నది. అది తన కుర్చులెత్త ము ముఖ్యోద్దేశ్యమైన బోగ్టూకానవలయును లేదా నశించియైన బోవలయును.

భారతీయుల సభ్యత, సంస్కృతి, యాచారములు నెప్పుడును గూడ వేరుగనే యున్నవి. పాశ్చాత్యుల రాజకీయాదర్శములు, పరిపాలనా విధానము ప్రజల మనముల సద్భిక్షించజాలక పోయెను. అందువలన నే గాంధీ గారు కాంగ్రెసు లో కాలిడ క తూర్పు మది నిరీవసంసగా నుండెను. అందు చేతనే గాంధీమహాత్ముడు తన జీవితమును, నాదర్శమును భారతీయుల మనస్తత్వముల కనుకూలముగ మార్చి కాంగ్రెసుసంస్థను ప్రతివారును తమదిగ నెంచునట్లు చేసిరి. నేడు పరిస్థితులు మారినవి. పాశ్చాత్యుల సిద్ధాంతములు, పద్ధతులు గలిగినట్టి కాంగ్రెసునాయకులు నేడు పరిపాలన జేయుచుండిరి. అందువలననే గాంధీ మహాత్ముడు కాంగ్రెసును రాజకీయసంస్థగా కాక లోకసేవకసంఘముగ మార్చుగావించి దాని నొక పవిత్రసంస్థగా నుంచగోరెను. కాని నధికారకాంక్షగల నేటి మన నాయకులు దాని నట్లు మార్చు గావించలేకపోయిరి. భారతదేశములో ప్రజారాజ్యము శాసనములచేత నడుప జూచుచున్నారు. భారతీయుల పరిస్థితుల కనుకూలించునట్లు పరిపాలనావిధానము వేరుగా నుండవలయును. వ్యక్తుల నడవడికచే ప్రజల స్థితి గతుల మార్పుగావించి వారి యాదరమును బొంద వచ్చును. అందుచేతనే గాంధీగారు ప్రజల మనములను శాసనములద్వారా మార్పుచేయజాల తనియు శక్తిచే వారి భావములు మాత్రవనియు, భావములు హృదయపూర్వకముగ మారవలయు ననియు చెప్పిరి. గాంధీగారి వాక్యములు నేటి మన పాలకులకు మార్గదర్శకములు. వీనిపై నేటి మన పరిపాలనను పరికించినచో పాశ్చాత్యపద్ధతులపై నడుచుచున్న దనియు, నందువలననే నేటి కాంగ్రెసు మొన్నటిది కాకపోవుటచే ప్రజల హృదయములనుండి పతన మగుచున్నది. ఆంగ్లేయులు దేశమును వీడిరిగాని యాంగ్ల పద్ధతులు మనల వీడిలేదు. కాని నిజమున కాంగ్ల పరిపాలనతోబా టాంగ్ల పద్ధతులు మనల వీడవలయునుగాని యాంగ్లేయులు గాదు.

కాంగ్రెసుయొక్క భవిష్యత్తునుగూర్చి దేశ తత్త్వ రాజేంద్రప్రసాద్ కాంగ్రెసు వాదులు దైర్ఘసాహసములతో పట్టుదలగలిగి పూర్వము వారినర్చిన సేవానిరతిని నేడుగూడ ప్రకటించినచో నితరు లందులకు జేయుతనిచ్చిన యెట్టి నిరాశయు జెందకపోవుటయేగాక ప్రస్తుత క్లిష్టస్థితినిగూడ గడవగల మనిరి. ముఖ్యోపాధ్యక్ష కాంగ్రెసువాదులు వారినర్చిన ఘనకార్యము అనుగూడ నిరూపించవలయు ననిరి. గాంధీగారి ముఖ్యానుయాయులైన రాజేంద్ర ప్రసాదుగారి

ఈ వాక్యములవలన ప్రస్తుతము కాంగ్రెసువాదు లలో దైర్ఘ్యము, పట్టుదల, సేవాభావము తక్కువగ నున్నదని తెలియుచున్నది. వారి దృష్టిలో నపలు సేవాభావమే లేనట్టిదిగా దలచి కాంగ్రెసు వాదులకు పూర్వాలంకారమైన, సేవాభావమును మఱు తిరిగి ధరింప మోచురించుచున్నారు. అందుచే వారు చేయు పనులు నేటి ప్రజాజీవిత మునకు చాల దూరముగ నున్నవి. గాంధీగారి రాజనీతియుట్లుగాక ధర్మము, నైతికసంపదలతో కట్టుబాట్లుగావించి సులభముగా బహువేగముగా గమ్యస్థానమును చేర్చిరి. అట్టిది నేడు పూర్తిగ కళంకితమైనది. ధర్మము, నీతి చాలదూరపు కట్టుబాటు లైనవి. రాజనీతి తన నిజరూపమును కృత్రిమపునడకలతో నెరుట బడుచున్నది. నేడు శాసనము లున్నవి గాని సేవాభావము లేదు. ప్రాణులున్నవి గాని ప్రాణము లేదు. భావములున్నవిగాని త్యాగములేదు. కాంగ్రెసువాదుల నడవడిక పనులు వేరువేరుగా యున్నవి. అందుచే కాంగ్రెస్ వాదులలో నీతిసంపద తక్కుచున్నది. కాని నిన్నటివఱకు కాంగ్రెసువాదుల జీవనములో మిత్రముగా ప్రవహించిన యన్నతాదర్శము నేటి వ్యవహారికజీవితమునకు దూరముగా యున్నది. అధికారములో నున్న రాక్షస ప్రవర్తన లింతవరకు లోపల దాగి యున్న దేవతా ప్రవృత్తుల నాశన మొనర్చినది. రాజ్యపాలకుల మాటలలో నాత్మవిశ్వాసము తక్కువగా నున్నది. అంతే కాదు; యాత్యవిశ్వాసమును పురిగొల్పిడిశిక్కినాడతక్కువైనది. పాశ్చాత్యులకాలమునాటి భారతీయుల మనః ప్రవృత్తులకన్న నేటి రాజనీతి బోధనలో మిన్నయని నిరూపించుచున్నది.

భారతదేశములో కఠినశాసనములు ప్రయోజన మొన్నదూ పొందలేదు. రామరాజ్యము కఠిన శాసనముల యావశ్యకతవల గలుగ నేరదు. రాజ్య పాలకు డెప్పుడు యాదర్శప్రాయుడుగ నుండవలయును. గాంధీగారి ఒకప్పుడు “సభ్యత కావలసిన యవసరముల పెంచుకొనుటచే బొందజాలము. అవసరములను దగ్గించుకొనుటచే సభ్యత సిద్ధించును. అప్పుడు సుఖసంతోషములు లభించును. అందుచే ప్రజలందు సేవాభావము, ఓర్పు వృద్ధియగు నని నుడివెరి.” యుద్ధిష్ఠిరుడు, అశోకుడు, హర్షవరనుడు, మొదలుగాగల ప్రజా సేవకులు తమత్యాగము, సేవా, సాహసములచే మార్గదర్శకులై మన మనస్సుల నాకర్షించిరి. నాటి పరిపాలనావిధానముతో నేడు పోల్చుకున్న చాలా అశాభంగము గలుగును. పూర్వము

రాజ్యపాలకుడుగా యొకరుండి ప్రజాపాలనము సాగుచుండెను. నేడు ప్రజాపాలనమును వేరున వ్యక్తులయొక్క కుటిలస్వభావముల పాలన చూపట్టుచున్నది. నేటి పాలకుల ప్రవర్తనల భారతీయుల యాదర్శములకు చాలదూరముగ యున్నవి. నేటి వీరి ప్రవర్తనలు పాశ్చాత్యుల దృష్టిలో యున్నతములై యుండుటచేతనే దానిని వీరుగూడ యనుసరించుచున్నారు. ప్రజలలో యాధ్యాత్మికమైన భావము లింకా నశించలేదు. అందుచేతనే గాంధీగారి తరువాత ప్రజల మనములందాదర్శవ్యోతిగా నాకర్షించి సంతస పరచగలవా రనుపడుటలేదు.

భారతదేశములో స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించిన తరువాత యెచ్చట జూచిన నధికారపు కాంక్ష యెక్కువగా ప్రబలిినది. కర్తవ్యము నిఘంటు శబ్దముగా మాత్ర ముండిపోయినది. భారతీయ సంస్కృతిలో నధికారము వేరుగా నిదివఱకు పరిగణింపబడలేదు. నూర్సుని వెలుగు నెట్లు నందఱు సమముగ ననభవింపుచున్నారో యట్లు లనే భారతీయులుగూడ పూర్వ మధికారము యొక్క మంచి చెడ్డ లనుభవింపజేసివారు. వ్యక్తుల శ్రేయస్సుగాని, విధి ముల శ్రేయస్సుగాని యెన్నడు పాటించబడునదగుదు. నేడధికారపు పేరుతో దోపిడి సర్వత్ర జరుగుచున్నది. భగవద్దీత మనవునియొక్క ముఖ్యనిర్వహణము కర్తవ్యమని బోధించుచున్నది. అధికారముకొనుట గాని, ఫలాపేక్షచేగాని జేనడి యే పనియైన కర్తవ్యముయొక్క లక్ష్యముగ నెంచక వ్యాపారముగ తలచబడుచున్నది. పాశ్చాత్యుల దృష్టిలో నధికారము, కర్తవ్యము వేరువేరు రూపములుగ గన్పట్టుగాని భారతదేశములో నేడొక నియమబద్ధమైన కర్తవ్యముగాని, యధికారముగాని యనుపడుటలేదు. అధికారము కొనుక్కొనే వస్తువు గాదు. కర్తవ్యపాలన మొనర్చినప్పుడు తగిన పరిస్థితులు నెలకొన్నచో నధికారము దాని యంత డేలభించి, దాని ప్రయోజనమునుగూడ నందఱు సమముగ పొందగలిగెదరు. నేటి పాలకులు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించినతరుపరి నేడు గూడ కొట్ల కొలది ప్రజలకుండుట కిండ్లుగూడ లేవన్న విషయము మఱచిపోయి చక్కగ నలంకరింపబడిన సాధములలో నివసించుటే యధికార మనుకొనుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలోనున్న వీరికి కర్తవ్య మన్న నెట్టిదియో యెట్లు బోధపడును? రాజకీయముగ వీరికి ప్రజలపై యధికారము గలిగిన గలిగియున్న దేమోగాని యాధ్యాత్మికముగ ప్రజలపై వీరి కెట్టి యధికారము లేదు. హిందూదేశములో యే యొక్కనికైనను యుండుట కిల్లు, తిరుటకు తిండి లేక యున్న మోరామచంద్రాయను శబ్దము విసబడునంతవఱకు పాలకులు సాధములలో నివసించుచు డిన్నరు పార్టీలు చేయుచుండుట కర్తవ్యమును మోసపుచ్చి భారతీయుల నిజస్థితిని మోసపుచ్చుటే

గాక పూర్వపు భారతదేశపు యాచారములగూడ నుల్లంఘించుటే యున్నది.

ఒక్కసారి వెనుదిరిగి చూచుకొన్న నిజస్థితి యర్థమగును. గాంధీగారి పేరుతో ప్రజలు మోసములోపడి నడచుకొనే రోజులు పోయినవి. ప్రజలు తమవారిగా నెంచుకొన్నప్పుడు, వారి హృదయములపై యధికారము చేయగల శక్తి పొందగలిగినప్పుడు బాపూజీపేగు చెప్పుకొననవసరము లేదు. నేడు కర్తవ్య మావశ్యకమైయున్నది. అధికారపు కాంక్ష వదలి కర్తవ్యనిర్వహణము సక్రమముగా జరిగినప్పుడు గాంధీగారు తలచిన రామరాజ్యమందలి పరిస్థితి యేర్పడును.

నేడధికారము, కర్తవ్యములకు చెప్పుబడునర్థములు చాలదూరపు సంబంధముగలిగి మోసముతో గూడి నిర్వికారమైనట్టివి. ఈ మాటలతో దేశము పురోగమించదు. పాలకులు సేవకులుగ మారి వారి జీవనము భారతీయుల జీవితములకు ప్రతిమలుగ యుండవలయును. అప్పుడే సమాజములో యేర్పడ కుటిలత్వము పోయి నూతనస్థితి యేర్పడి సమాసముగా నందఱు లాభము పొందగలుగుదురు.

శ్రీఅధికారము మనుజునిలోనున్న దివ్యశక్తుల పతనముగావించును. వెయ్యి సంవత్సరముల సుంచి బానిసతనములోనున్న భారతదేశము శక్తి బొంది నేడు నూతన జీవనము బొందినది. విద్రాణములైన దుష్టశక్తులన్ని యొక్కసారి విజృంభించినవి. అట్టి సమయమున మన పాలకులు కొంచెము యహంకారయుతులైరన్న యాశ్చర్యము బొంద నవసరములేదు. కాలమే మనుజులయందు మార్పు తెచ్చును. నేటి కాంగ్రెసుపాలకు లున్నతాదర్శములు, మన్నతాభిప్రాయములు గలవారలవుటచే వారలవలన దేశము మంచి యభివృద్ధిపందగల దని యాశించవచ్చును. నేటి క్లిష్టస్థితులపైవ్యాగి గాంధీగారి సిద్ధాంతముల పాలించి, జీవితమునకు పనులకు పాలకులనునే భావమును వదలి నిజమైన సేవాభావమును పూని పనిజేసిన భారతదేశ మున్నతని జొందును. భారతదేశములో నేడు భారతీయుల యాదరము కొంతగానున్నది. దానిని పొందగల ప్రభుత్వముపై ప్రజలకు విశ్వాసము కలుగును.

కు ప్ప * బొ ల్లి

వగైరా మేహమచ్చలు, నెగ, సవాయివ్యాధులకు, గాయరంటిచికిత్స. క్యాబులగుఉచితం జి. వి. రెడ్డి, ప్రాప్రయటరు. బి. రెడ్డి & కో. (రిజిస్టరు) గోపాలపురం, తూ||గో||జిల్లా.

గవర్నర్ జనరల్ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచార్యులుగారు దసరా సందర్భంలో ఒక విందు ఏర్పాటుచేశారు. ఆ విందుకు వచ్చిన ఇరాక్ రాయబారి మహమ్మద్ సలీమ్ అలీ రదీ, ఆయన భార్య, క్రైస్తవ జగద్గురువు పోపు రాజ్యవైన వాటికా ప్రతినిధి డాక్టర్ ఎల్. పి. కిరీల్స్ లకు గవర్నరు జనరలు స్వాగత మిచ్చుచుండుట ఈ చిత్రంలో కౌ ననగును.

నటులు-వాచికాభినయం

శ్రీ మిక్కిలినేని రాధాకృష్ణమూర్తి

నాటకంలో నటుడు గమనించాల్సిన ముఖ్య విషయమేమంటే తాను తీసుకున్న పాత్రను రసవత్తరంగా చిత్రించాలంటే రంగానికి సంబంధించిన అన్ని అవకాశాలను వినియోగించుకోవాలి. ముఖ్యంగా నటుడు నేపథ్యంలో నున్న పుష్కల ఆపాత్ర మాట్లాడే ప్రతిమాటగాని, పద్యంగాని, యోగ్యంగా, స్పష్టంగా స్వచ్ఛంగా వుండాలి. దీనినే వాచికాభినయం అంటారు. ఇందులో వచనానికి పద్యానికి తేడావుంది. పద్యం సంగీత ముతో కలిగిన రసాత్మకమైన విధానం. దానికి ఒక విధానం ఒకతీరు, ఒక నడక ఏర్పడేఉంది. ఆయా రంగాలలో భావాన్ని వ్యక్తీకరించి పాడుతారు. కొంతమంది పద్యాలను, రాగానికి ప్రాముఖ్యమివ్వక భావయుక్తంగా పాడడమే ప్రధానంగా చూస్తారు. ఇక నేటి మన నాటకాలలో పద్యాల తీరు మాస్తే, రాగానికి ప్రాముఖ్యత మినహా భావానికి ప్రాముఖ్యమే వుండదు. వారి రాగానికి అనుకూలంగా, పద్యభావాన్ని త్రిప్పుకు పాడతారు. అందులోవున్న సాహిత్య విశిష్టతకూడా గమనించరు. ఒక్కొక్క పుష్కల పదవిభాగాలు లేక కలిపి పాడటంతో రాగం, భావం రెండూ భ్రంస మై కూర్చుంటాయి. ప్రేక్షకులు కూడా భావంకంటే రాగానికి ప్రాధాన్యమిచ్చి ఆ రాగాల ఆనందంతో పద్యాలు బాగా పాడారు, వూపేశాడంటూ మరింతాక్కసారికి వస్తుమోర్ అంటూ కేకలు పెట్టి రసభాసం చేస్తారు.

ఇక వచనంగా—వచనం భావాత్మకమైంది. వచనంలోవున్న ప్రతిమాట ఏదో ఒక భావాన్ని స్ఫురింపజేస్తూవుంటుంది. భావాన్ని బట్టి ప్రతిమాట మాట్లాడగలిగితేనే అది సరియైన వాచిక మనిషియందుంటుంది. భావయుక్తంగా మాట్లాడినా! అది అందరికీ వినబడేటట్లు స్వచ్ఛంగా వుండాలి. ఒకవేళ దూరానవున్న ప్రేక్షకులకు వినబడాలి విగ్రహా మాట్లాడితే భావంకూడా పోతుంది. ఏమాట ఎంత తూకంలో అంటే దానిలోని భావం నిగూఢం కాకుండా వినపడుతుందో ఆ విధానాన్ని, నడకను ప్రతి నటుడు సాధనచేయాలి.

నేటి మన నటులదృష్టి పద్యాలమీదనే ఎక్కువ కేంద్రీకరించడం తప్పితే, వచనాన్నిగూర్చి ఎక్కువ కృషి చేయడంలేదు. అయినా పద్య నాటకాలన్నీ పౌరాణికంగానూ, చారిత్రకంగానూ వున్నాయి. నేటి సాంఘికనాటకాలలో మాత్రం వచనమునే ఎక్కువ ప్రాధాన్యమిస్తున్నారు. పద్యనాటకాలకంటే గద్యనాటకాల రక్తి కట్టించడం కష్టం. పౌరాణికంగావున్న వాచికం ఒక ఘక్తిలో నడుస్తుంది. దాదాపు ఆయాపాత్రల భావాల్ని చిత్రించేవిధంగా ఆ ఘక్తి నడుస్తుంది. కాని నేటి సాంఘిక నాటకాలు నేటి సంఘానికి సంబంధించినాయి. అందులో అనేక జీవితఘట్టాలు, వాస్తవిక ఘట్టాలు చూస్తుంటాము. అందువల్ల చూచే ప్రేక్షకులకూడా వాచికాన్ని శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తారు. వాచికం సరిలేకపోతే సాంఘికనాటకాలు ప్రజాదరణను పొందలేవని చెప్పవచ్చును. ముఖ్యంగా సాంఘికనాటకాలలో ఎక్కడా పద్యాలున్నట్లు మనం చూడటంలేదు. పాటలుమాత్రం వున్నాయి. పద్యాలకంటే పాటలుంటేనే బాగున్నా యనిపిస్తుంది. వచన నాటకాలలోవున్న వాచికాన్ని సరిగా అభినయించి ఉచ్చరించకపోతే వచన నాటకాలకు ప్రాముఖ్యత వుండదు. మరలా పద్యనాటకాల మీదికే మోజు పోతుంది.

కనుక సాంఘికంగాని, చారిత్రకంగాని, అది ఏదైనా వచన నాటకమైనప్పడు నాటకం రక్తికి రావాలంటే వచనాన్నిగూర్చి ఇతోధికమైన శ్రద్ధవహించాలి. నాటకాలలో ఇటువంటి శ్రద్ధ లేకపోవడంవల్లనే, నటకులు ప్రేక్షకులు కూడా పద్యాలు లేని నాటకం రక్తికట్టడనే మరో పంథాకి మారుతున్నారు. యీ అనుమానం ప్రేక్షకులికి రావడం సహజం. కాని నటకులు మాత్రం యిందుకు బాధ్యులు. తాను యీ బాధ్యతను తీసుకునే ముందు యీ సమస్యపై తనకొక

స్పష్టమైన అభిప్రాయముండాలి. ఎందువల్లనంటే జీవితంలో సంగీతంపాడుకునేదానికి కొన్ని సమయాలున్నాయి. ఏసమయంలో ఎక్కడ సంగీతంపెట్టాలో అక్కడే దానిని వినియోగించాలి. అటువంటి సందర్భాలు నాటకంలో చాలా తక్కువుంటాయి. నాటకం రక్తి కట్టాలనే వుత్సాహంకొద్దీ, అన్నిరంగాలలోనూ, ఆవిధానాన్ని అవలంబిస్తే ఫలితం శూన్యం. కొన్ని నాటకాలలో తేకుండా కూడా పోవచ్చును. యీ సమస్యపై ఒక నిర్దిష్టమైన అభిప్రాయ ముండాలి.

మనం పాడేపాటలకు పద్యాలకు ఒకతాళం ఒకలయా వున్నాయి. అందులో ఏది చెడినా రసభంగం తప్పదు. అలానే వచనానికికూడా ప్రతి, లయ, ఆరోహణ, అవరోహణ, వుచ్చాస్వస నిశ్వాసలతో మాట్లాడటం మున్నగువిధానాలన్నీవున్నాయి. మనం మాట్లాడేటప్పుడు రోజువారీ జీవితంలో యీవిధానాలన్నీ అవలంబిస్తూనేవుంటాం. కాని నటకుడిగా ఆలోచించేటప్పుడు చాల యిరుకు న పడతాం. ఎంతో ఆలోచిస్తాం. జీవితంలో ప్రతి సమస్యమీద తీవ్రమైనట్లు నాటకంలోకూడా అవలంబించాలి. ఒకే మాటను ధ్వని బాధాలతో అగ్రభేదాన్ని తీసుకురావచ్చును. వుదాహరణకు:—

సీతా? (నువ్వేం మాట్లాడుతున్నావో తెలుసా) చెప్పండి.

సీతా! (ఎందుకలా బాధపడతావు నామాట వినవూ) అర్థించటం.

సీతా; ఎక్కడి కెళుతున్నావు ఇలారా! విలువు.

సీతా! (బాధను నేను సహించలేను) బాధను వ్యక్తంచేయడం.

సీతా! (నీవు వెళ్లడానికి వీలేదు) ఆజ్ఞ.

వైవిధ్యంగా సీతను సంబోధించేటప్పుడు సీతా అనే రెండక్షరాలు మామూలుగా మనకు కనబడినా (బ్రాకెట్సులోవున్న పదాల అర్థాన్ని బట్టి భావం మారుతువుంటుంది. మనం నాటకంలో చూసేదాకూడా యిలాంటిసన్నివేశాలే, విడుక్కి వియ్యానికి ఒకే మంత్ర మన్నట్లు అన్నిటికీ ఒకే విధంగా వుచ్చరించితే ఏమీ ప్రయోజనముండదు. బాధ్యతల నన్నింటినీ నెరవేర్చులంటే ప్రతినటి, నటకుడూ, అనేకఇతరవృత్తాలుగల నాటికానాటకములను చదవాలి. సాహిత్య సంబంధముండాలి. ఒక పాత్రకు మరో పాత్రకు వున్న సంబంధాలను తెలుసుకుని వాచికాన్ని సాధన చేయాలి. ఒంటరిగా తనకు తనే, భావయుక్తంగా తరిగిదు కావాలి. ప్రతిమాటకు అర్థముంటుంది. ఆ అర్థానికి వాచికంద్వారా వెల్లడించే భావ ముంటుంది. ఆ భావాన్ని వెలియచ్చే

లయ, శృతి, (ఆరోహణ అవరోహణ) వుంటాయి. వీటన్నిటిని గమనించినప్పుడే వాచికం రసాత్మకంగా వుంటుంది. కొంతమంది వచనాన్ని అదోరకంగా భట్టిపెట్టి వప్పచేస్తారు. కొండవీడు చాంతాడులాగా ఒకేశృతిని, చివరనుండి మొదటివరకు ఒకేరకంగా చదువుతారు. ఇందువల్ల భావం ఏమాత్రం కనబడదు. యీ పద్ధతి సమసరించే నటుడు, నాటకాలు ఆడటం మానుకోవడం మంచిది. యీలా వాచికాన్ని చదివే నటులు, మంచి నాటకాన్ని కూడా చత్తనాటకంగా వున్నట్లు ప్రదర్శిస్తారు.

పద్యాలలో, మందర, మధ్యమ, తారా, స్థాయి లెలా వున్నాయో వాచికానికికూడా, ఆరోహణ, అవరోహణ రూపంలో మూడు స్థాయిలూ, సన్నివేశాన్ని బట్టి ఎప్పుడూ ప్రయాణం చేస్తూనేవుంటాయి. యీ విధానాన్ని అనుసరించలేనప్పుడు కలిగే దుష్ఫలితాలేమంటే, వచనాన్ని అపశృతిగా అనడం జరుగుతుంది. అపశృతిలో పాడేపాటకు ఎలా ఆనందించలేరో అలాగే యీ వాచికాన్నికూడా అపశృతిగా రంగస్థలమీద వినలేరు.

నటుడు తాను మాట్లాడే ప్రతిమాట అందరికీ వినపడేలాగు ప్రయత్నించాలి. అలా అని గొంతు చించుకోరాదు. ప్రతినటుడు తన యొక్క పాత్రను ప్రతినటుడులేకుండా పోర్నను వల్లించకూడదు. విడిగా చవవడంవల్ల బట్టి పద్ధతి అలవడుతుంది. రిహార్సల్సులో ఒకనాదిరి వాచకమూ, రంగస్థలము మీద మరోనాదిరి వాచకమూ వుండకూడదు. యీ రెంటికీ సమన్వయ మయ్యే ఉచ్చారణను అనుసరించాలి.

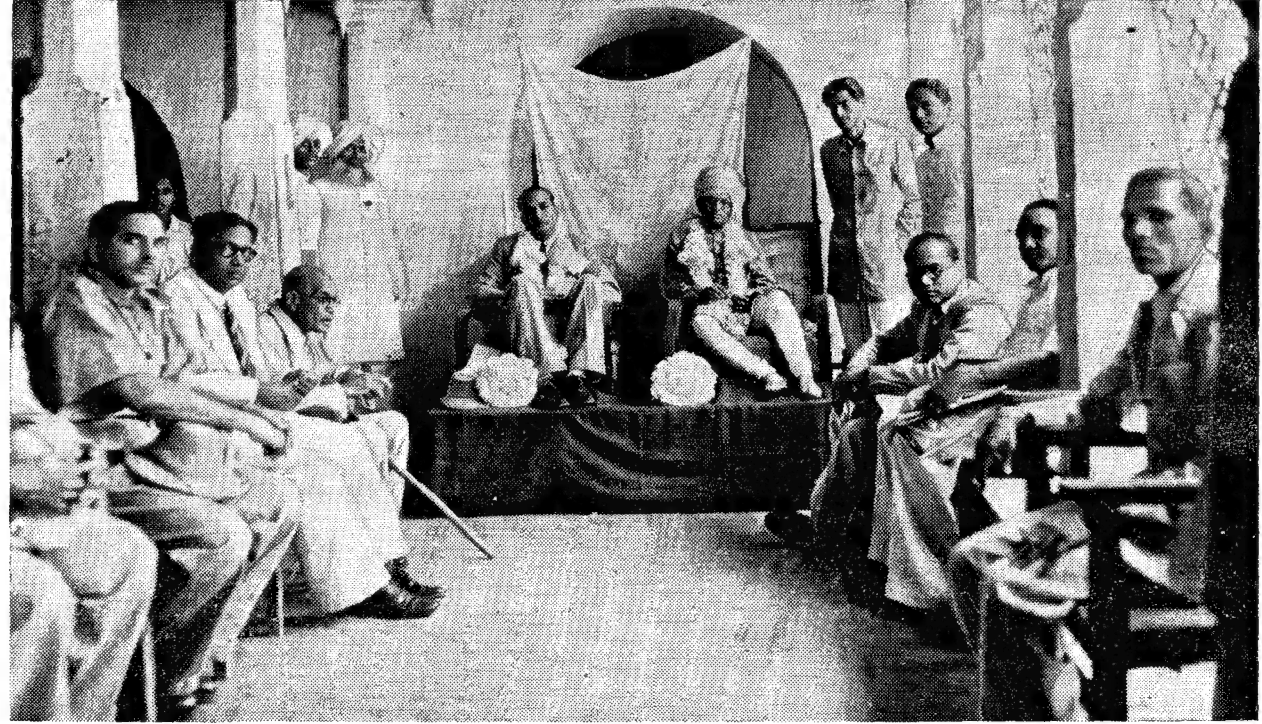
పద్యాలు - పాటలు

నాటకంలో పద్యాలు పాటలు - వచనానికంటే పద్యంలో ఒక విలక్షణమైన శక్తి కలదు. పద్యం రసప్రధానమైంది. గద్యం, భావ ప్రధానమైంది. పద్యము పాడేటప్పుడు నటకునకు కొంత ప్రత్యేకప్రయత్న మావశ్యకమగును. ఎక్కువ మంది భావాన్ని లక్ష్యం చేయకుండా సంగీతానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యమివ్వడం చూస్తున్నాం. ఒకవేళ భావాన్ని పోషించటానికి ప్రయత్నించినా సంగీతము చెవికిసాకగానే మనస్సును రంజింపజేసేది కనకను, భావము ఆలోచిస్తేనే గాని మనస్సుకు తట్టేది కాదు గనుక ను భావాన్ని సంగీతాన్ని రెంటినీ సమన్వయించి వ్యక్తపరచే శక్తి నటకుని కున్నప్పటికీ ప్రేక్షకునియొక్క హృదయములో సంగీతం వెంటనే ఆక్రమించి భావానికి చోటులేకుండా చేస్తుంది గనుక, సంగీతాన్ని తప్పని సరిగా పెట్టవలసి వచ్చినప్పుడు కొంత జాగ్రత్తఅవసరం. ప్రతి పాదాంతమునకు, పాదము మధ్యలోనూ రాగము ఎక్కువపెట్టకూడదు. యిక్కీ రసలలో తాళానికి మాత్రం ప్రాధాన్యమిస్తుంది. యీ ప్రాధాన్యతతో భావంయొక్క ప్రాధాన్యం తగ్గి

పోతుంది. తాళం చెడకుండా భావాన్ని వ్యక్తీకరించడమే సుఖమైనమార్గం. కర్నాటికాసం తంలో మాస్తే మనకు అనేక వుదాహరణ కనుపిస్తాయి. ఒక్కొక్కచరణం పాడట మొదలుపెడితే, అకారాలతోనూ, రాగంతో; కొండవీటిచేంతాడు లాగ పట్టింది వదలరు. యి పరిస్థితుల్లో భావంకంటే రాగానికి ఎక్కు ప్రాధాన్యతను చూస్తాం. అలాగే నాటకరంగ మీదకూడా ఆకారాలతో సంగీతాన్ని సాగదీవారు అనేకమంది వున్నారు. యిందువల్ల ప్రయోజనం శూన్యం. యింత సంగీతం పాట తరువాత ప్రేక్షకుల మెప్పును పొందుతాడ అంటే అది శూన్యం. అది సమయానుకూలంగాను హృదయరంజకంగాను వున్నప్పడే శ్రోతల ఆనందించేయగలుగుతాడు. నటుడనే వాడ యింతసంగీతం తీసిన తరువాత, ఎవడో ఒక కొంటే ప్రేక్షకుడు కావాలి! వస్తుమోగు కొడితే వుబ్బితబ్బితై నటకుడి మరల పాడటం, యిదివరకున్నదాన్ని యింకా నాశనం చేయడం, ఆసలకే ముప్పు తెచ్చుకోవడం జరుగుతూవుంది. యింతవరకూ ప్రతిగా వున్నటువంటి వేషధారులందరూ మొద్దు రచ్చిప్పల్లాగా తెల్లమొహాలు వేసుకుని కూర్చోవల్సిందే. యింత పాటలోనూ భావానికిగాని వాచికానికిగాని ప్రాముఖ్య ముంటుందా అంటే శూన్యం. వాచికాభినయం లేని పద్యంగాని గద్యంగాని అనవసరం. సంగీతప్రాముఖ్యాన్ని వదిలివేయమని నాభావం కాదు. ఆయా సన్నివేశాలలో రసప్రాధాన్యతనుబట్టి ప్రవేశపెట్టడమంచిది. యింకా నాటకాలలో రంగస్థలంలో జరిగే ఘట్టాల్ని ప్రతిబింబింపజేసే తెరవెనుక సంగీత ముంది. యిది కూడా గేయాలలోవున్న భావప్రాధాన్యతను ద్యోతకం చేసేదిగా వుండాలి. మంచి హుమరుగావున్న గేయాని! ఏడుపురాగాలు తగిలించగూడదు. సన్నివేశాన్ని బట్టి రాగం మార్చుకూడా వుండాలి. చతుర్విధాభినయాలవల్ల ప్రేక్షకునిలో కలిగే రసానుభూతి ప్రేక్షకుడు చాలుగావుండి (వేషాన్ని అభినయాన్ని చూడకుండా) వాచికము విన్నంత మాత్రంచేత కొంచెమించుమెంచు ఆ స్థాయికి వచ్చినట్లయితే వాచికానికి పరిపూర్ణత ఏర్పడి నట్లు తెలచవచ్చును.

నారసింహలే హ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము. నిక్కాక. నిస్సత్తువ శుక్లవస్త్రమును హరించి బలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—
తు॥ దర్పిరు. 8.4.0 పోస్టేజీ 10 అ.
సి. సి. ఏ. ఓ కంపెనీ. పెరిడేసి-నెల్లూరు జిల్లా
త్రాంచి: 7 సీమ మొదటివిధి. మద్రాసు.

ఆనెగొంది సంస్థానమును రాయచూర్ కలెక్టరు స్వాగతం చేసికొన్నప్పటి దృశ్యం. వేదికపై ఆసీనులైనవారు శివశంకర పిల్లెగారు (కలెక్టరు) శ్రీ శ్రీ కృష్ణదేవ రాయలవారు (కుడివైపు)

కులాసాకబుర్లు :

“ఏనుగొచ్చింది ఏనుగ”

[జి. యన్. సూరి]

ఇండియా పాకిస్తాన్ వ్యవహారాలు తమ సామాన్య తయారవు తున్నవి. విడిపోదలచుకుంటే అన్నదమ్ములమదిరి వేరుపడమని ఒకప్పుడు గాంధీమహాత్ముడు సలహా ఇచ్చాడు. విడిపోవటం అంటూ జరిగిందిగాని అన్నదమ్ముల పంపిణీల లాగా మాత్రం జరగలేదు. కేవలం సవతుల పంపిణీమీద పరిణమించింది.

ఇన్నాళ్లు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ముసలిమగడు వలె సంసారం ఏలింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ పేరుకు మాత్రం పట్టుపట్టిగా వ్యవహరించింది. రాజు గారి ముద్దుల భార్య ముస్లిం లీగ్. మామూలు కుటుంబాలలో మాదిరే పెద్ద భార్య నిరాదరణకు, కష్టనిష్ఠులకు సురియై కుమిలిపోవలసి వచ్చింది. చిన్న భార్య పయిలపచ్చినాగా దాక్షిణ్యం చలాయించింది. ఇంతలో వృద్ధ రాజు కాలధర్మం పొందాడు. కుటుంబం విచ్ఛిన్నమై చురుకైన తీవ్రరూపం దాల్చింది. ఫిల్మ్ లో పెద్ద భార్య, కరాచీలో చిన్న భార్య కాపరం పెట్టారు.

అప్పటినుంచీ అన్ని విషయాలలోను పెద్ద భార్య ఎడం అంటే చిన్న భార్య తడం అంటున్నది. వ్యవహారాలన్నీ సంప్రదింపులతో సరి దిద్దుకుంటూ మని పెద్దావిడ అంటే కయ్యానికి కాలుదువ్వంది చిన్నావిడ. మతంతో నిబ్బితం లేకుండా పరిపాలన జరపాలని ఒకతే అంటే మతప్రధానమైన రాజ్యాంగం ఏర్పాటుచేస్తున్నది మరొకతే. ప్రాక్ డేళ్లలో వికమత్వం తీసుకురావలె నని ఈవిడ ప్రయత్నిస్తుంటే ముస్లిం కూటమిని ఏర్పాటుచేయాలని చూస్తున్నది ఆవిడ. ఫిల్మ్ రూపాయకు విలువ తగ్గిస్తే కరాచీ రూపాయకి విలువ పెంచుచుంటుంది. నెహ్రూ ప్రధానికి అమెరికా ట్రూమన్ ఆ వ్యవస్థం పంపిణీ తేలియకతే ఆలీకి రమ్య స్టాలిన్ దగ్గరినుంచి. పిలుపు తెప్పించింది. ఈ సవతి పోరుకు అంతూ పంతూ ఉండేట్లు కనబడదు.

ఈమధ్య నెహ్రూగారు పిల్లల వివేచనార్థం జపానుకు ఒక ఏనుగును రవాణాచేశారు. ఆ ఏనుగు పిల్లకు ‘ఇందిర’ అని నామకరణం చేసి బ్రిటిష్ జంతువులకాలకు హరణంతో సహా అందచేశారు. వాషింగ్ టన్ లో నెహ్రూగారికి ఎటు పంటి స్వాగతం ఇచ్చారో అంతకంటే ఎక్కువగా ఇందిరకు బ్రిటిష్ లో స్వాగతం ఇచ్చారు. ఇదంతా చూసి పాకిస్తాన్ ఊరు కుంటుందని తోచదు. త్వరలో కరాచీనుంచి ఒక ఒంటిమూపురపు ఒంటే బ్రిటిష్ యోధుల శయలుదేరవచ్చు. ఆ వంటేకుడ అడదే అవుతుంది. దానికి తప్పకుండా ‘ఫతీమా’ అని నామ

కరణం జరిగి తీరుతుంది. అయితే బ్రిటిష్ యోజంతువులకాలలో ఫతీమా ఇందిర జోలికి పోకుండా మెకార్థర్ మహాసేనాని జాగ్రత్త పడతాడని చెప్పవచ్చు.

ఆదరచిన్నంగా ఏనుగులను బహూకరించటం హిందూసాంప్రదాయం. రోల్స్ రాయిస్ మోటారు కార్లు వచ్చేవరకూ మనకు అత్యంత గౌరవనీయమైన వాహనం ఏనుగు. ఏనుగు అంభారిలోనే ఊరేగింపులన్నీ జరిగేవి. పట్టాభిషేకం నాడు మదగజంమీద రాజుగారు ఊరేగేవారు. ఇప్పటికీ దసరానాడు మైసూరు మహారాజు ఆ విధంగానే నగరసందర్శనం చేస్తారు. నిన్న మొన్నటిదాకా మన వైస్రాయిలు ఏనుగు నెక్కి వేటకు వెళ్లేవారు. ప్రతి గొప్పదేవాలయానికీ తప్పనిసరిగా ఒక్క ఏనుగునా ఉండితీరుతుంది. ఎక్కినా ఎక్కకపోయినా ప్రతిస్వాములవారికి ఒక ఏనుగు ఉంటుంది. బాగా సీతీతంతులైన వారి ఇంట్లో వివాహాదిసభకార్యాలు జరిగితే ఏనుగుమీదనే ఊరేగించేవాళ్లు. సవ్యానాలు ఏనుగును ఎక్కించే జరిగేవి. “ఏనుగు నెక్కినాము, ధరణీంధ్రులు మొక్కగ నిక్కినాము” అని మన ఆధానకవే చెప్పిఉన్నారు.

దక్షిణాదిన ఒక వైష్ణవదేవాలయానికి ఒక ఏనుగు ఉండేది. ఆ ఏనుగుకు అలంకారంకోసం మని ముఖాన నామాలు దిద్దేవారు. అయితే వైష్ణవవేదకులకు నామా లన్నీ ఒకేవిధంగా కనబడినా పదహారకాలవైష్ణవుడికి అట్లా కనబడవు. తెల్ల పట్టెలు కలవటంలో ఎంతో భేదమున్నది. కలుపు క్రిందికి దిగితే ఒకరకం; దిగకపోతే మరొకరకం. తెంగలై, వడగలై అనే రెండుముతాల వైష్ణవులూ ఒక్కొక్కరకాన్ని వాడుతారు. ఉభయశాఖలకూ మనవైపు కొన్ని ఊళ్లలో ఉండే నియోగివైదికీతారతమ్యాలు, వైష్ణవమ్యాలు విపరీతంగా ఉంటవి. ఈ విభేదాన్ని అనుసరించి ఆ గుడిఏనుగుకు వడగలైనా మం పెట్టాలా లేక తెంగలైనా మం పెట్టాలా అని తగాదా వచ్చింది. కోర్టులలో దావాలు దాఖలు అయినవి. ఇంజక్షన్లు పిట్టిషన్లు మంజూరు అయినవి. ఏ రకంబాట్టు ప్రస్తుతం పెట్టుకుడ దన్నారు. వ్యవహారం ప్రీవీకౌన్సిలు దాకా వెళ్లింది. ఈలోపుగా పురప్రముఖులు జోక్యంకలగచేసుకుని తిండి తిప్పులూ చూడకుండా ఉంటే వ్యాజ్యం పరిష్కారం అయే సరికి ఈ గజేంధ్రుడు కాలధర్మం పొందేవాడే.

మనదేశచరిత్రలో ఏనుగు రెండుసార్లు అయినా ప్రధానపాత్రధరించి చరిత్రను తారుమారు చేసింది. విజయనగరసామ్రాజ్యపు కడసారిచక్ర

విజయవాడ హిందీ ప్రచారక సభను విశోబాభావే సందర్శించినప్పుడు ప్రకాశంపంతులుగారు పతాకారోహణోత్సవం జరుపుతున్న దృశ్యం.

వర్తి రామరాయలు తల్లికోటయందలలో ఏనుగును ఎక్కి యుద్ధాన్ని నడిపించాడు. విరోధి సైన్యాలు వెనుకంజవేయటం చూసి నేదతీర్చుకోవాలని అనివేశంగా ఏనుగును దిగి అందలం ఎక్కాడు. రాజు కనబడకుండా గైరుహాజరయినాడని సైన్యాంధూపత్తా ఖంగారుపడి చిందరవందగా పారిపోయినారు. అదను కనిపెట్టి వైరివర్గం ముందుకు దూకి రామరాజును ఓడించి అధ్యతీయమైన మహానగరాన్ని కొల్లగొట్టారు. ఇదే విధంగా మజహను చక్రవర్తి కుమారుల యుద్ధంలో జరిగింది. దారాషిఖో బ్రహ్మాండమైన సైన్యాన్ని తీసుకుని ఔరంగజేబు సైన్యాన్ని ఎదుర్కున్నాడు. ఏనుగుమీదనుంచి సైన్యాన్ని నడుపుతున్నాడు. విజయం చేకూరినట్లే కనబడ్డది. ఇంతలో ఔరంగజేబులంచాలకు ఆమ్ముడుపోయిన సరదారులు దారాను ఏనుగు దిగి పల్లకిలో అలసటతీర్చుకోమని సలహా ఇచ్చారు. అమాయకుడు నిజమే నని కిందికి దిగాడు. నాయకుడు కనబడని సైన్యం అనవసరంగా గాభరాపడి చేతికి దొరికిన గెలుపును జారిపుచ్చి వెనక్కు పరుగెత్తారు. దారా కాశ్మీరుకు పారి పోయి చివరకు ద్రోహంగా పట్టుబడి ఔరంగజేబును మొగల్ చక్రవర్తిని చేసేవేశాడు. ఈ ఏనుగువ్యవహారం జరుగకుండా ఉంటే మనం ఇప్పుడు ఎట్లా ఉండేవాళ్లమో చెప్పలేము.

పూర్వం బర్మా రాజులు తమ సామంతుడిని ఎవడినైనా ఏడిపించదలచుకుంటే తమ సా బహుమతి ఇచ్చేవాళ్లు. బర్మా అడవులలో కొన్ని బూడిదరంగు ఏనుగులు అప్పుడప్పుడు దొరుకుతవి. వాటిలో ఒకటిని రాజుగారు ఆ సామంతుడికి బహూకరించేవాడు. ఆరోజునుంచి ఆ సామంతుడు హతంకావటం మొదలుపెట్టేవాడు. ఏనుగును పోషించటమే ఎంతో భారం. అందులో రాజుగారు ఇచ్చిన తెల్లఏనుగును ఏ లో పం లేకుండా పోషించటం మరింత భారమైన విషయం. అత్యధ మాపితే రాజుగారికి ఆగ్రహం వస్తుంది. దానితో ఆ పెద్దమనిషి కుమిలి, కుంగి రాజుగారి పాదాక్రాంతుడు కావసినప్పుడు.

జపాను జంతువులకాలలో ఇందిరకుతోడుగా ఉండడానికి సయాం దేశపు ప్రధాని ఒక మ గ ఏనుగును పంపుతున్నాడని పత్రికలలో ప్రకటన వచ్చింది. ఈ ఏనుగు అక్కడికి చేరగానే వికృతాజ్యసమితి అధ్యక్షుడైన భారతదేశపు పల్లి మాతురికి, తాయిలాండు పెల్లి కొడుకుకి సర్వ సన్నాహంతోను వివాహం జరిపి తీరుతారు. అప్పుడు మనం “ఇందిరమ్మ పెల్లి కూతురాయనూ” అని పాడుకుందాం.

గవర్నమెంటు ఓరియంటల్ మాన్యూస్క్రిప్ట్స్ లైబ్రరీ, మదరాసు 5.

(ప్రభుత్వమువారి ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకభాండాగారము)

తాళపత్రములు, కాగితములు మొదలైన వాటిమీద వ్రాయబడిన ప్రాచీన గ్రంథములను సేకరించి వాటిని భద్రపరచుటకు పై లైబ్రరీ క్యూరేటరుగారు తగినసదుపాయము చేయుదురు. సదరు గ్రంథములు కలవారు పై గ్రంథాలయము నకు తమవద్ద నున్న లిఖిత గ్రంథములను, ఉచితముగా నిచ్చుటకు గాని, అమ్ముటకు గాని, పై లైబ్రరీలో తమ గ్రంథములను కాపీ చేసుకొనుటకు చేబడులుగా గాని, పంపించుటకు అనుమతించగలవారు పై లైబ్రరీ క్యూరేటరుగారికి తెలియబరచవలసినదిగా కోరడమైనది. విలువ గల ప్రాచీన లిఖిత గ్రంథముల ఆదోకి తెలిపినచో, క్యూరేటరుగారి స్వయముగా ఆయా గ్రంథములు కలిగియున్నవారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరిపెదరు. లిఖిత గ్రంథ సేకరణకై క్యూరేటరుగారికి తోడ్పడినవారికి యథోచితముగా కమీషను యివ్వబడును.

శ్రీ విశోబాభావే, టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు ప్రభుత్వ విజయవాడలోని హిందీ ప్రచారక విద్యాలయమును సందర్శించినప్పుడు తీసిన ఫోటో.

మనరాష్ట్రం, మనదేశం:

(9-వ పేజీ తరువాయి)

శాసనాన్ని జారవిడుచుకోవడం అనివేకం. ఆంధ్రదేశభవిష్యత్తు దీనిపైనే ఆధారపడి ఉంటుంది.

చేపరతుగా అంగీకరించకపోతే ఇప్పుడు కొక ప్రమాదముంది. ఆవేశాలకు లొంగి ప్రమాదాన్ని సరిగ్గా చూడకపోతే ముప్పు తప్పదు. తమిళనాడు కాంగ్రెస్ గాని, మద్రాసు ప్రభుత్వంగాని కార్యక్రమానికి పంపి నీవేదన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ తీర్మానంపైనే ఆధారపడిఉంటాయి. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ చేపరతుగా అంగీకరించని పక్షంలో ఏ చిన్న పరతు ధించి అంగీకరించినా, ఆవరతుకు తమిళనాడు కాంగ్రెస్, మద్రాసు ప్రభుత్వాలు ఆక్షేపణ తెలపవచ్చును. ఈ ఆక్షేపణతో రాష్ట్రనిర్మాణ శాసనాన్ని చెయ్యిజారిపోగలదు.

మన దురదృష్టవశాన మన భవిష్యత్తుగల మాన్ని మన ప్రత్యేకతల నిగ్రహముగ్రహాలపై నిడిచిపెట్టారు కేంద్రకేంద్ర గ్రెస్ నాయకులు. ఈ పరిస్థితికి కారకులవలె ఇప్పుడు నిందించిన ఓవలన ప్రయోజనం లేదు. కావలసిన కొరతని సాధించడానికి పరస్పర నిందా గోపణలు ఆటంకపడగల ప్రమాదం ఉంది. ఇంతే ఒక్కవిషయాన్ని ఆంధ్రదేశం ఎన్నుకొని మరనదు. చెన్నపట్నం పైన ఆంధ్రులు గొప్ప విడిచిపెట్టాలని చెప్పినప్పుడు, ఆంధ్రులు నిన్ను సంతకాలు ప్రకటించారు. వానిని తీర్చుకుంటూ ఆంధ్రులు తమ మరతుల్ని అంగీకరించి తీరాని మంకుపట్టుపట్టడం ప్రజాస్వామ్యవిధాన మనిపించుకోదు. ఇదంతా చేదల అవసరాన్ని గుర్తించి అన్యాయమైన మరతులు విధించే మార్వాడీల చేరంతల ఉంది. ఈ అన్యాయాన్ని కేంద్రనాయకవర్గం గుర్తించి న్యాయం చేశారావ్రి. లేదా దేశంలో ఈ నాయకుల పట్ల విశ్వాసం చలించిపోతుందన్న విషయాన్ని వారు మరిచిపోకూడదు.

తమ ఈ ప్రతిపక్ష ఆంధ్రదేశనాయకులు తమిళనాడుకులతో సమాలోచనలకు దిగిరాగల రని కేంద్రనాయకులు ఆశిస్తున్నట్లు తోస్తున్నది. ఇది పొరపాటు. ఆంధ్రదేశభవిష్యత్తుని నిర్ణయించే సాధన తమ హస్తాల్లో చిక్కినందువల్ల తమకులు దాన్ని దుర్వినియోగపరిచే అవకాశం ఉంది. ఈరీతిగా వారు దుర్వినియోగపరుచుకోగల సమగ్ర లని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఆంధ్రదేశంలో కేంద్ర కాంగ్రెస్ నాయకత్వం పట్లనూ, వారి ప్రజాస్వామ్యనీతిపట్లనూ విశ్వాసం నశిస్తోంది.

పార్టీ నాయకత్వం:

రాష్ట్ర శాసనసభల్లో కాంగ్రెస్ పార్టీల నాయకులు ఎన్నికలు ఇకనుంచి సాలీనా జరగరాదనీ, ఒకసారి ఎన్నికైన శాసనసభ ఎంతకాలం ఆమలులో ఉంటుందో, అంతకాలం ఆ శాసనసభలోని కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకుడు ఆ పదవిలో ఉండాలని నిర్ణయిస్తూ కేంద్ర కాంగ్రెస్ కార్యవర్గం ఒక తీర్మానం చేసింది. శాసనసభ కాంగ్రెస్ పార్టీల నియమాల్లో ఈ సవరణ ఎంత అవసరమో చెన్నరాష్ట్ర వాసులకు తెలిసినప్పటికీ మరే రాష్ట్రానికి తెలియదు. 1946 లో ఎన్నికలు జరిగి కాంగ్రెస్ పరిపాలన స్వినాధికారం కరించినతరువాత ఇప్పటికి మనకు మూడు మంత్రివర్గాలు వచ్చాయి. ముగ్గురు ప్రధానులు వచ్చారు. సాలీనా పార్టీ నాయకుని ఎన్నిక విధానం వల్లనే రాష్ట్రంలో పాలన వ్యవహారాలు సక్రమంగా కొనసాగలేదనీ, కాంగ్రెస్ పార్టీలో వ్యక్తుల పదవీస్వామ్యాపావన కలతలు సంభవించాయనీ అందరికీ తెలిసిన విషయం. ఇకనుంచి పరిస్థితి చక్కబడవచ్చునని ఆశపడవచ్చును.

దాన్యం ధరలు:

రూపాయిమారకపువలన తగ్గింపువల విజేతలనుంచి ఆహారం ఎగుమతి చేసుకోరాదనే పట్టుదల ప్రభుత్వానికి ఎక్కువయింది. ఆహారం విషయంలో దేశాన్ని స్వయం సమృద్ధం

చెయ్యాలని ప్రభుత్వం కృషిచేస్తోంది. విజేత వస్తువుల ధరల పెరుగుదలవల్ల దేశంలో వస్తువుల ధరలు పెరక్కుండా ప్రభుత్వం కొన్ని చర్యలు తీసుకోవలసింది.

ఆహారశాఖామంత్రిలు సమావేశమై ఆహారం ధరలు తగ్గించేవిషయమై చర్చించారు. ధాన్యం కొనుబడిధరలు తగ్గిస్తే సేకరణ దుర్లభ మాతుం దని రాష్ట్ర ఆహారశాఖామంత్రిలు చెప్పారు. నిజానికి రైతులకు జీవనవ్యయం ఎంత ప్రమాణం పెరిగిందో అంత ప్రమాణం వారిధాన్యం అమ్మకపుధరలు పెరగలేదు. ఇప్పటికే జీవనం దుర్లభంగా ఉంది. మిగతా వస్తువుల ధరలు తగ్గనిదే ధాన్యంధరలు తగ్గించినట్లయితే రైతులు నష్టం భరించలేక ఆహారధాన్యాలను పండించడం మాని, పొగాకు మొదలైనవి పండించడానికి యత్నిస్తారు. ఆహారోత్పత్తి పడిపోగలదు. చివరికి మిగతావస్తువుల ధరలను తగ్గించి వానితోపాటే ధాన్యం ధరలు తగ్గించడానికి కృషి చెయ్యాలని ఆహారశాఖామంత్రిలు సమావేశం నిర్ణయించింది.

వస్త్రంధరలు నెంటు సే తగ్గించడానికి ప్రభుత్వసలహాసంఘం నిర్ణయించింది. దీనికి ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. అయితే ఎంతవరకూ ప్రభుత్వం తమ ఉత్తరువుల్ని పాలింపచెయ్యగలవో చూడవలసిఉంది.

[నీతారం]

నెహ్రూ ఉపన్యాసం

(8-వ పేజీ తరువాయి)

మనమధ్య, మా పరమప్రధానమైన కర్తవ్యం వ్యక్తులయెడలనే జాతులవిషయంలో గూడా భ్యయంకృష్ట అభివృద్ధికి సాధనోపాయం. ఈనాట్రాన్ని మేము గుర్తించకపోలేదు. మేము న్యాయత: వహించవలసిన బాధ్యతలో లేకమైనను ఇతరులపై మోప జూడడం లేదు. కాని ఒకటి మాత్రం గమనించాలి. మాదేశం సంపదలతో సమృద్ధమైన దేశమే అయినా ఈ సంపదలను బాహిరపరచి ఉపయోగంలోకి తీసుకొనిరావడానికి సాంకేతిక సలహాసహాయములు అవసరం. ఉభయపక్షాలకు పరస్పర లాభకారి కాగల మరతులపై ఈ సహాయం పొందడానికి మేము సిద్ధముగా ఉన్నాము.

పారిశ్రామికంగా వెనుకబడియున్న వివిధ దేశాలకు ఇటువంటి అవకాశాలు లభించినట్లయితే, ఈనాడు ప్రపంచాన్ని ఎదుర్కొంటున్న ప్రధానసమస్యలలో అనేకం వాటంతటవి పరిష్కారమైపోగలవు.

అయితే, మా కష్టాతిస్వాతంత్ర్యానికి వినిమయంగా ఈ సలహాసహాయములు మేముపొందగోరడం లేదన్నదిమాత్రం విస్పష్టం చేయగోరుతున్నాను.

ప్రపంచశాంతిసంరక్షణ, మానవస్వాతంత్ర్యవిస్తరణ ఇవే మా విజేతాంగవిధానం యొక్క లక్ష్యాలు. రెండు ప్రపంచ సంగ్రామాలు, విగ్రహయొక్క వ్యర్థత్వాన్ని, పాపపున్యంగా నిరూపించినవి. స్వత: సిద్ధంగా శాంత్యభిలాష లేనిదే, విజయం నిర్ధారకం అవుతుంది. అనాగతాన్ని గురించిన భయం గతాన్ని పురస్కరించుకొని మనోవైక్లభ్యం విజేతను, పరాజితుల్నికూడా సమానంగా పట్టిపిడిస్తవి. అద్యతన ప్రపంచంలో ఈ లక్షణాలన్నీ కనిపిస్తున్నవనడం సత్యమారం కాదనుకుంటాను. ఈ సీతి మనమధ్య బుద్ధికాశ్లానికి గాని క్రూరత్వానికిగాని ప్రశంసాపాత్రమైనది కాదు. ఈ అభాగ్యదశ ఎంతకాలం ఇలా అంతులేకుండా సాగింది? మనమధ్యని విజ్ఞానమూ ధనమూ యావత్తూ ప్రళయదేవతకొలుపులో ధారపోయవలసిందేనా? ప్రతిజాతీ అని బలయుతమైనదే అయినా, బలవానమైనదే అయినా ఈ ప్రశ్నకు తనలో తాను సమాధానం చెప్పకోవాలి. ఈ ప్రశ్నకు సరియైన సమాధానం కనిపెట్టి సమన్వయపరష్కారం సాధించవలసిన బాధ్యత బలవత్తరమైనదేశాలమీద సహజంగా గురుతరమై ఉంటుంది.

భారతదేశానికి ప్రపంచరాజకీయాల కొత్తకావచ్చును. ఈ దేశంలోని మేటిరాజ్యాల సైనికబలంలో ముందు భారతదేశపు సైనికబలం

లెక్కలోకి రాకపోవచ్చును. కాని జ్ఞానానుభవా లలో భారతదేశం బహుప్రాచీనం. అనంతకాలి అబ్బాలయొన్నట్లు. దుర్లభమైన ఈ జీవితపథంలో అగణితకాలాబ్ధి గుండా నడచివచ్చిన ప్రాచీన దేశం మాది. తన దీర్ఘ జీవితం పాడుగునా భారతదేశం “ఓం శాంతి: శాంతి:” అనేమంత్రాన్నే మననం చేస్తూ వచ్చింది. ఇప్పటికీ ప్రతి భారతీయుడూ తన దైనందిన ప్రార్థనను ఈ శాంత్యావాహనవచనాలతోనే ముగిస్తాడు. అతి ప్రాచీనమూ చిర యుక్తనో శ్లోషితము అయిన ఈ భారతఖండంలోనే గాంధీమహాత్ముడు ప్రభవించెను. అహింసాత్మకమైన కార్యాచరణవిధానము నొకదానిని ఆయన మాకు సంతరించిచెప్పెను. అహింసాత్మకమైనా ఇది అమాఘమైన ఆయుధం. ఈ ఆయుధం మూలంగా మేము స్వాతంత్ర్యం మాత్రమే సాధించలేదు. నిన్నటిదాకా ఎవరితో బద్ధవైరం పూని ఉన్నామో వారితో హృదయమైత్రి సాధించాము. ఈ కార్యాచరణవిధానమును విస్తరింపజేసి ఇతరరంగములకుకూడా వర్తింపజేయకూడదా? ఏమో, చెప్పలేను. ఎందుచేతనంటే, పరిస్థితులు సర్వత్ర ఒకేవిధంగా ఉండవు. ఏకీడును ఉన్నూలించనెంచుతున్నామో ఆకీడును అనుగుణంగా మన ఆయుధాన్ని ఆకారించి పదును పెట్టాలి. ఇది ఎట్లాఉన్నా, ఈ కార్యాచరణవిధానానికి ఏ దృక్పథం అయితే మూలకందం అయిఉన్నదో ఆ దృక్పథమే సరియైనదనీ, మనమధ్యని తమ పరస్పరవ్యవహారములలో అవలంబించవలసిన ఉత్తమమార్గం ఇదేననీదిమాత్రం నిస్సంశయం. ఏ సమస్యనైనా తుది వరకు సంతృప్తికరంగా పరిష్కరించడానికి ఇంతకన్న సమర్థమైన సాధనం ఇంకొకటి లేదు. స్వాతంత్ర్యాన్ని మనం సాధించాలి. తరువాత దాన్ని రక్షించుకోగలగాలి; దురాక్రమణను ఎదుర్కోవాలి. దాన్ని ప్రతిఘటించి నిర్జించగలగాలి. మనం ప్రయోగించే శక్తి మన ప్రయోజనానికి అనుగుణమైన ప్రమాణంలో ఉండాలి.

దురాక్రమణను ప్రతిఘటించేందుకు చరమలక్ష్యమైన శాంతి సామరస్యములను మనం విస్మరించకూడదు. మనస్సు, హృదయము వాటియందే లగ్నం కావాలి. ద్వేషభయాదులచే కలుషితమై ఉద్విగ్నం కాకూడదు.

ఇదే మా విజేతాంగ విధానమునకు ప్రాతిపదిక. దాని లక్ష్యము. మేము యధాగ్రాన్ని చూడకుండా పట్టు గోరటంలేదు. మాడవి స్వాతంత్ర్యాకవైపునుండి ప్రతిరోధం కల్గినా ప్రతిఘటించుతాము; ఉపేక్షించి ఉరుకోవడం మా ఉద్దేశ్యంకాదు.

స్వతంత్ర్యానికి ఎక్కడ వంచన కల్గినా, న్యాయం ఎక్కడ పరాధూతమైనా, దురాక్రమణ ఎక్కడ సంభవించినా, అక్షరాలా సబాలు స్వీకరించడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఇట్టిచోట్ల సహనానికి తాటస్థానికి తావులేదు. శాంతియేడ అచంచలమైన విశ్వాసం, మనోవాక్కాయకర్మలద్వారా దానిని సాధించడానికి

నిరంతరమైన యత్నం ఇవే మేము కావా లని కోరుతున్నది. ఇవే మా జీవితంలో మాకే కొలది అనుష్ఠించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. మహామహిమైన మీ ప్రజాస్వామ్యదేశంజీవిత సమస్యలయెడ మేము అవలంబిస్తున్న దృక్పథమును పూర్తిగా గ్రహించి ప్రశంసించగల దని నా విశ్వాసం. ప్రజాస్వామ్య మాత్ర ప్రతిష్ఠిమైన మీదేశానికి ఇంతకన్న భిన్నమైన ఆశయాలుగాని లక్ష్యాలుగాని ఉండడానికి వీలులేదు. ఇట్టి మన ఉభయదేశాలమధ్య స్నేహసహకారాలు అనేవి సహజసితి. శాంతి స్వాతంత్ర్యము న్యాయము అనే సహజలక్ష్యాలు అనేవిషయంలో భారతదేశం తరఫున ఈ స్నేహసహకారాలను రెంటిని నేను ఇదే మీకు అర్పిస్తున్నాను.

నెహ్రూ ప్రయాణం

(9-వ పేజీ తరువాయి)

విమానాశ్రయందగ్గరకు వెసిడంటు ట్రామకొత్తసహా ప్రభుత్వముఖ్యులందరూ, నెహ్రూకు స్వాగత మొసంగటానికి వచ్చారు. నెహ్రూగౌరవార్థం, 19 ఫిరంగులవాద్య ఘోషంతో, రాజసన్మానం జరిగింది. ప్రతి చోటా, స్వాగతంలో ప్రప్రథమంగా భారత జాతీయగీతం, భారతీయ వాద్య గాల్లకన్న మిన్నగా, అమెరికనులు, సైనికులు గాన మొనర్చారు.

మహాత్మాగాంధీ, నెహ్రూ, భారతదేశం, అంటే అర్థంచేసికొందామన్న కుతూహలం, అమెరికాజాతీలోనే ఎక్కువగా ఉంది. ఆ గౌరవదృష్టితోనే ప్రారంభించి చూడగలిగినందువల్ల, తమ ఊహించినంతకన్నకూడా అతి ఆకర్షణీయంగా, ఇవన్నీ, నెహ్రూ రూపంలోనూ, వాక్కులలోనూ, వ్యక్తిత్వంలోనూ వారికి గోచరించి ముగులవచ్చాయి.

వాషింగ్టనులో నెహ్రూ అనేకముఖ్య యాత్రాస్థలాలను సందర్శించారు. అన్నిటికన్న వాషింగ్టన్ శాసనసభసభాసాలలో ఉభయ శాసనసభలముంూ, తన దేశ ఆశయాన్ని, తమ అహింసావిధానాన్ని, తమ దేశం అవలంబిస్తున్న విజేతాంగనీతిసంపూర్ణస్వరూపాన్ని, ఎప్పటికీ లేకుండా, నుట్టు లేకుండా, గంభీర వచనాలలో, సత్యసమ్మతంగా నెహ్రూ నిర్వచించి విపులీకరించటంతో, అమెరికన్ ప్రజలకూ ప్రభుత్వానికీకూడా, “మహాత్మాగాంధీ వారసుడైన నెహ్రూ” అంటే ఉన్న గౌరవంగా ఇంతోధికంగా పెరిగింది.

అమెరికన్ల స్నేహాన్నిగాని ధనాన్నిగాని, అరించి, నెహ్రూ ఈ ప్రయాణం పెట్టుకోలేదని, స్నేహమూ, వాణిజ్యవ్యాపారాదులూ, ఇత్యాదులన్నీ, సర్వసామాన్యంగా జరిగి షోగల సమానఘాయదాలాని స్వతంత్రదేశప్రధానిగా, కేవలం మిత్రరాజ్యసందర్శనగౌరవార్థమే నెహ్రూ పండితుడు అమెరికా వెళ్లాడని, పర్యటనకాలంలో పండిట్ నెహ్రూ మాటలవల్లా ఆచరణలవల్లా, ఆయన అందుకొన్న గౌరవాలవల్లా విశేషముంది.

Advertisement for Kanan Devan Tea. It features a central logo with a tea plant and the text "KANAN DEVAN TEA". Above the logo, it says "సర్వోత్కృష్టమైన" (Superior) and "“కానన్ దేవన్”" (Kanan Devan). Below the logo, it says "తేయాకు మాత్రమే త్రాగండి" (Drink only tea). To the left, it says "Kanan Devan Tea" and to the right, "Quality Production". At the bottom, it says "చీఫ్ ఏజంటు: కర్నూలు, అనంతపురం, కడప & చిత్తూరు జిల్లాలకు కె. ఎ. జోషి, అనంతపురం. టోకు వ్యాపారస్తులకు విశేష సౌలభ్యము వివరములకు నేడే వ్రాయండి."

ఉరవకొండ
అధిక ఆహారపుత్తి

గత రెండు సంవత్సరములుగా మా ఉరవకొండ సబ్ డివిజన్ కార్యకర్తలు అహారముగానున్న కొర్రపైరును గోపిలు అనబడు విషకలదండకు ఆహారము అయి యామపరిసరములు యేర్పడినవి. యివి సాధారణముగా వర్షము కురిసినవంటనే గుడ్డు పగిలి విషకలుగా వచ్చి మా పైర్లను తినివేయుచుండగా గమనించినాము. ఇవి గడ్డిముక్కలమీదను పొలముగట్టమీదను గవర్న మెంటుబంజరుభూములయందును కూడా వున్నవి. యీ సంవత్సరముకూడా అట్టి పరిస్థితి యేర్పడినది. సంవత్సరము సంవత్సరము వాటి జనాభా వృద్ధి అగుచున్నది. నా స్వంత భూమిలో నీటినివారణకై వ్యవసాయశాఖవారి పురుగులడిపార్టుమెంటువారు వచ్చి జరిపిన ప్రయోగముల ఫలితములనుబట్టి గెమాక్సిక్ 7% చాలా లాభకారిగా కనపించుచున్నది. దీనిని చల్లిన అరగంటలోపల యీ గోపిలు గిజగిజ కొట్టుకొని తిరుగబడి చనిపోవుచున్నవి. కావున డివిజన్ డిప్యూటీ కమిషనరు మా రాయలసీమజిల్లాలయందు "పులిపైపుట" పేరి యీ కీటకబాధ కూడా మా దురవస్థకు తోడ్పడుచున్నది.

యిప్పుడు గవర్న మెంటువారు అధిక ఆహార పుత్తి ప్రణాళికలనుబట్టి 1951 సంవత్సరము నకు స్వయంపోషకత్వమును పొందగలదని భావించివున్నారుగాని యీ ప్రణాళికలను తలకిందులచేయు యీ శత్రువులను మారణహోమము చేయుచున్న మానవహోమము అవుట తథ్యము. కావున వంటనే సర్కారువారు యీ కొర్రపైరు అంతయు గెమాక్సిక్ చల్లించి వీటి బాధను బాపుదురని ఆశించుచున్నాను. రాయల సీమ డివిజన్ కమిషనరు పుట్టినయిల్లు కావున సర్కారు వారి స్వంతభూమిలో ముందు చల్లించవలసినది. అటుగాక యీ ముందు చల్లించు విషయములో సర్కారువారే ముందుముందు చల్లించి పూర్తి సర్కారువారి భరింపనియెడల దీని కగు ఖర్చులును భూమినిశ్చయనూళ్లతో యకరమువారిగా వసూలుచేసిన దేశక్షేమమును, రైతుక్షేమమును కోరినవారు అగుదురు. సాధారణముగా శ్రావణ, భాద్రపద, ఆశ్వయుజ, కార్తీకమాసములలో రైతుకు చేతిలో డబ్బులేకను యింటిలో గింజలు లేకను వామిలో గడ్డిలేకను బాధపడుచుండును. యిట్టి సమయములలో యిట్టి అదనపు ఖర్చులకు రైతు సమయానికి డబ్బును సద్దబాటు చేసుకొన లేకవున్నాడు. కావున శిస్తు వసూలుచేయు కాలమునకు రైతుకు డబ్బు వుండునుగాన నేను పైన చెప్పినప్రకారం చేసినయెడల రైతుకు దేశము నకు సహాయము చేసినవారు అగుదురు.

ఒక రైతుపొలములో చల్లించినమాత్రమున పురుగులు నాశనముగాక ప్రక్కన నున్న సర్కారు బంజరు భూములలో వృద్ధిఅయి మరల రైతు సాగుచేసిన పొలములలో ప్రత్యక్ష మగుచున్నవి. కావున రైతుపొలములకు యెంత ఆవసరమో సర్కారుబంజరు భూములలోకూడా ముందు చల్లించుట అంత అవసరముగా వుంటున్నది. దీనిపైన తగు చర్య తీసుకొని నా సలహాను మన్నింతు రని భావించుచున్నాను.

యం. మానుమంతరావు.

కాంగ్రెస్ కార్యవర్గము
వారి న్యాయము

ఆంధ్రరాష్ట్రమునగుంచి కాంగ్రెసుకార్య వర్గమువారి తీర్మానమును చదువగానే పెద్ద కొడుకుపై పక్షపాతముగల తండ్రికథ జ్ఞప్తికి

వచ్చినది. ఒక తండ్రికిద్దరు కొడుకులు. చిన్న నాడు వ్యవసాయములో పాటు పడి పంట పండించుచుండెడి పెద్దవాడు పెత్తనము చేయు చుండెను. చాలకాలము కలిసియే యుండిరి. ఆస్తులు సంపాదించిరి. పూరియిల్లుసానములో మేడ కట్టుకొనిరి. కాని కొంతకాలమునకు పెద్ద నాడు తన యాబుబిడ్డలను జూచునట్లు తమ్ముని కుటుంబమును జూచుటలే చని, తన కొడుకులకే పెద్ద చదువులు చెప్పించి, పెద్ద ఉద్యోగములు వేయించి తమ్ముని బిడ్డల విషయమున శ్రద్ధ తీసు కొనుటలే దని తమ్మునికిని, ఆతని కుటుంబము లోనివారికిని అసంతృప్తి బతులు చేరినది. చాల కాల మెసిక పట్టి గూడ నింక సహింపజాలక తండ్రిని వాటాలు పంచుమని తమ్ముడు కోరాను. చిన్నకొడుకు తన నేనూలేనట్టి లోటును చేయక పోయినను ఇచ్చుకములాడుట చేతకానివాడగు లచే తండ్రికి పెద్దకొడుకుపై నభిమానము. ఆ కారణముచే చిన్నకొడుకుతో నీవు మేడలో వాటా వదలు కొన్నచో నీ వాటా నీకు పంచి పెట్టించెద నని తండ్రి చెప్పెను. అప్పుడు చిన్న కొడుకు పడిన సందిగావ్వలో నే డాండ్లులు పడ్డారు. కష్టపడి తోను చెమట నోడ్చి కట్టిన మేడలో భాగం వదలుకోలేదు. అట్లని అన్న గారి పెత్తనంలో అభివృద్ధి లేని స్థితిలో పిల్లల నుంచలేదు. ఇక తనకు న్యాయముగా రావలసిన వాటాకై వీధి కెక్కనలెను. అందు కిప్పుడు లేకయే ఇన్ని దినము లోపికపట్టినాడు. మేడ లో ని హక్కుపోయిన బాధకంటె, తన కన్నతండ్రియే తనయెడ నన్యాయము చేసినాడను బాధ ఎక్కువగా బాధించుచుండెను. తన మనసు లోని బాధను తండ్రికి తెలుపుటకు వేరుమార్గములేక తన ఆలుబిడ్డలతో గూడ భోజనము మానివేసినాడు. వ్యవసాయము కట్టుపడినది. అప్పుడు తండ్రి తాను జేసిన పొరపాటును గుర్తించి న్యాయ ముగా వాటాలువేయించి పంచిపెట్టినాడు. నే డాండ్లులును ఆ చిన్నకొడుకువిధానమునే అవలంబింపవలసి యుండునని తోచుచున్నది. మద్రాసు శాసనసభలోని కాంగ్రెసుసభ్యులును రాష్ట్రకాంగ్రెసుసభ్యులును ఏకముఖముగా తమ పదవులకు రాజీనామాపెట్టి, కాంగ్రెసు కార్యవర్గనాయకుల హృదయపరివర్తన మునకై భగవంతుని ప్రార్థించుచు తపించుటయే నేడు కర్తవ్య మని తోచుచున్నది. బుద్ధి మంతులు యోచింతురు గాక!

కే. వెం. న్య. అప్పారావు
కొవ్వూరు.

కృష్ణ వరదలు

పశువులు పోయినవారికి సహాయం
వరదప్రవాదంవల్ల పశువులు ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతానికి కొట్టుకొనిపోవడం మూలంగా కొన్ని చనిపోవుటయు, కొన్ని రక్షింపబడుటయు జరిగినది. అలా రక్షింపబడిన పశువులు ఎవరివో గుర్తులనుబట్టిగాని వప్పుగింత పెట్టుటకు వీలు లేదు. గాక పశువులు నష్టపడిన వారు, పశువుల రక్షించి తమ స్వాధీనంలో ఉంచుకొన్నవారు ఉభయులు వివరంగా గుర్తులు మా ఆఫీసుకు పంప గోరెద. ఉభయులు న్యాయ బుద్ధితో, పరస్పరసహకారభావంతో మాకు వ్రాసిన, వివరములనుబట్టి రైతాంగమునకు సహాయపడుటకు ఆఫీసు ఏర్పాటుచేసితిని. పశువులు చేరిన ప్రాంతరైతులు, కాంగ్రెసు కిసాన్ కాంగ్రెసువాదులు విధిగా తోడ్పడ గోరెద. మే మిచ్చిన జవాబునుబట్టి చనిపోగా మిగిలిన పశువులు ఎవరివి వారు పొందుటకు అవకాశం కల్పించబడినది.

గోరైపాటి వెంకటసుబ్బయ్య
అధ్యక్షుడు: ఆంధ్రరాష్ట్ర కిసాన్ కాంగ్రెసు, ఆంధ్రరత్న భవనం, విజయవాడ.

వెంకటగిరి జమీందారీలో
కంచెలు

వెంకటగిరి జమీందారీలో (నెల్లూరుజిల్లా) పశువులు అనాధీనభూములలో మేత మేసినందు లకు వెంకటగిరిరాజుగారు పుల్లరి పనూలుచేయు చుండిరి. ఈ పుల్లరి అనేకసంవత్సరాల తరబడి 'వేదజమీన్' రైతులను వేధించి పనూలుచేయు చున్నారు.

మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు జమీందారీరద్దు చట్టమును అమలుకొనితెచ్చి ఈ నెల్లూరుజిల్లా 7 వ తేదీపై ఎట్టేటును తమ స్వాధీనం చేసు కొన్నారు. జమీందారీరద్దుచట్టం 3 సెక్షన్ ప్రకారం జమీందారీరద్దు తులు గవర్న మెంటు గ్రామరైతులవలెనే అన్ని హక్కులు అనుభవించవలసివున్నది. కాని ఈ రైతులు అట్టి హక్కులు సౌకర్యాలు కోల్పోయినారు. గవర్న మెంటు అధికారులు తాము వెంకటగిరి జమీన్ గ్రామాలు స్వాధీన పెట్టుకున్నను, ఇంకా పశువుల గ్రాస మునకు, కంచెలు ఏరుమనే పుల్లర్లు వనూలు చేయుచున్నారు.

కనుక మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు, ఈవిషయ మును త్వరలో పునర్విమర్శచేసి, లక్షలకొలది జమీన్ రైతులకు తగు సహాయపడుపాటుములు కలుగచేయ కోరెను.

సూర్యపాల్ల కృష్ణమూర్తి

చెడిపోయిన బియ్యం

ఆర్యా!
ఉరవకొండ - కో - ఆపరేటివ్ స్టోర్సు నందు గాత్రిక బియ్యము లేవు. ఉన్న బియ్యము తినుటకు పూర్తిగా సాధ్యముగానివి. పోయిన వారములో తోకనట్లు, ఈ వారములో తెన్నంగ బియ్యము వచ్చినవి. మా ప్రాంతములో వాటిని ఎన్నడూ ఉపయోగించి ఎరుగరు. ధాన్యము లేనందున ఆ తెన్నంగబియ్యము తినినందున చాలమంది కడుపునొప్పి, అజీర్ణబావలకు లోనగు చున్నారు. వైగా ఈ తెన్నంగబియ్యము వనుక అమిలిన మంచిబియ్యముకంటె ధర ఎక్కువగా నున్నవి. మంచి బియ్యము రూపాయ 1 కి, 2 కేర్రు, 2 చటాకులు అమ్మగా, ఈ తెన్నంగ బియ్యము 2 కేర్రు మాత్రమే. ఏమి నాణ్యము ఈ బియ్యములో వున్నదని యింత ధర పెరిగినదో తెలియకున్నది. యిన్ని కారణములచేత ప్రజలు ఉపవాసమయినా ఉండుటకు సిద్ధపడుచున్నారే గాని ఆ బియ్యము కొనుటలేదు. గ్రామములో అత్యధికజనులకు చేనేతపార్శిక్రామములు, వ్యవసాయకూలీలు ఇతరవిదప్రజానీకము యింత ధరపెట్టి ఈ తినుటకు పనికిరాని ధాన్యమును కొనలేక అవస్థ పడుచున్నారు.

చేనేతవస్త్రాల నిల్వలు

అయ్యా!
యిటీవల ఢిల్లీలో జరిగిన సంప్రదింపులలో ప్రభుత్వము చేనేత వారి కష్టాలను కొంతమటుకు గుర్తించడం సంతోషమేగాని చేనేతవస్త్రాల విడుదలకు నూచించిన మార్గాలు యేమాత్రం సం తృప్తికరముగ లేవు. కోజికోజుకు పెరిగిపోతున్న నిరుద్యోగాన్ని తొలగించడానికి కొన్ని ముఖ్యమైన మార్గాలు అవలంబించాలి. యిప్పుడున్న పదికొట్ల రూపాయిల చేనేతవస్త్రాల నిల్వలో కనీసము చేనేతసహకారసంఘాలలో నున్న రెండుకొట్ల రూపాయిల వస్త్రాలనైనా వెంటనే ప్రభుత్వము కొనివెయ్యాలి. యిది ప్రభుత్వమున కంత కష్టమైన పని కాదు. యిందువల్ల మన రాష్ట్రములో సహకారసంఘాలలో పని చేస్తున్న లక్ష మగ్గులవారికి వెంటనే పని లభించ గలదు.

మిల్లు వస్త్రాలిధరలో నూటికి పదిరూపాయలు తగ్గబోతున్నది కాబట్టి చేనేత వస్త్రాలకు పోటీ యెక్కువై విడుదల యింకా యెక్కువ డెబ్బ తినగలదు. కనుక మన మద్రాసురాష్ట్రానికి వచ్చే మిల్లుబట్టల దిగుమతిని కొంతకాలమువర కైనా పూర్తిగా తగ్గించివెయ్యాలి. నూలుధరల తగ్గింపుకు కూడా సరియైన నూచన లేమియు చేయుటలేదు. నూలుధరలు సగానికి సగమైనా తగ్గితేగాని చేనేతకు గిట్టుబాటుకాదు. చేనేత పరిశ్రమశాశ్వతరక్షణయేర్పాటు చేయుటకు ముందు చేడకైన అతిక్లిష్ట పరిస్థితులకు తప్పించుటకుగాను ప్రైముఖ్యమైన నూచనలను అమలు పరచి చేనేతవస్త్రాలను విడుదల చేయాలి.

అక్కల కోటయ్య,
పేరాల.

చేనేతకార్తీకుల నిరుద్యోగ
సమస్య

ఆర్యా,
యీ తాలూకాలో వున్న 4000 మగ్గుములలో దాదాపు 1000 మగ్గుములవరకు పని లేక ఖాళీగా వుంటున్నవి. మిగతా మగ్గులు కూడా పూర్తి పని లేకుండా వచ్చిన కొద్ది మజూరి కూడా కుటుంబ వ్యయానికి చాలక చేనేతపార్శిక్రామములు అనేక బాధలు పడుచున్నారు. ప్రభుత్వం కొంతకాలం వరకు యీ రాష్ట్రమునకు మిల్లుబట్టల దిగుమతిని ఆపుచేసి చేనేతవస్త్రాల విడుదలకు అవకాశము కలిగించనియడల యితర రాష్ట్రములలోవలె యిక్కడ కూడా చేనేతవారి వలసలు ప్రారంభమై పరిస్థితులు విషమించగల వని మనవి చేస్తున్నాను. ఇట్లు
కొండా ఆది శేషు.

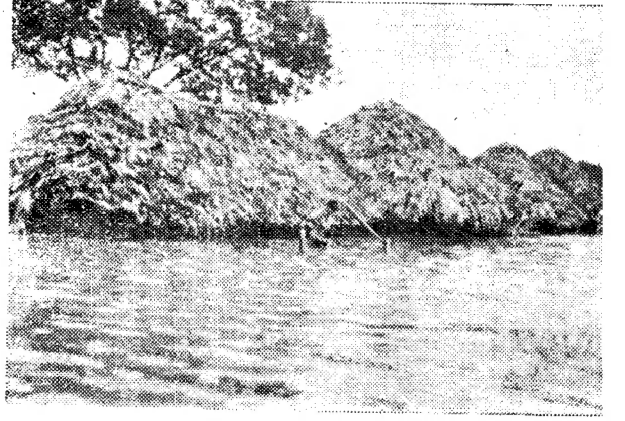
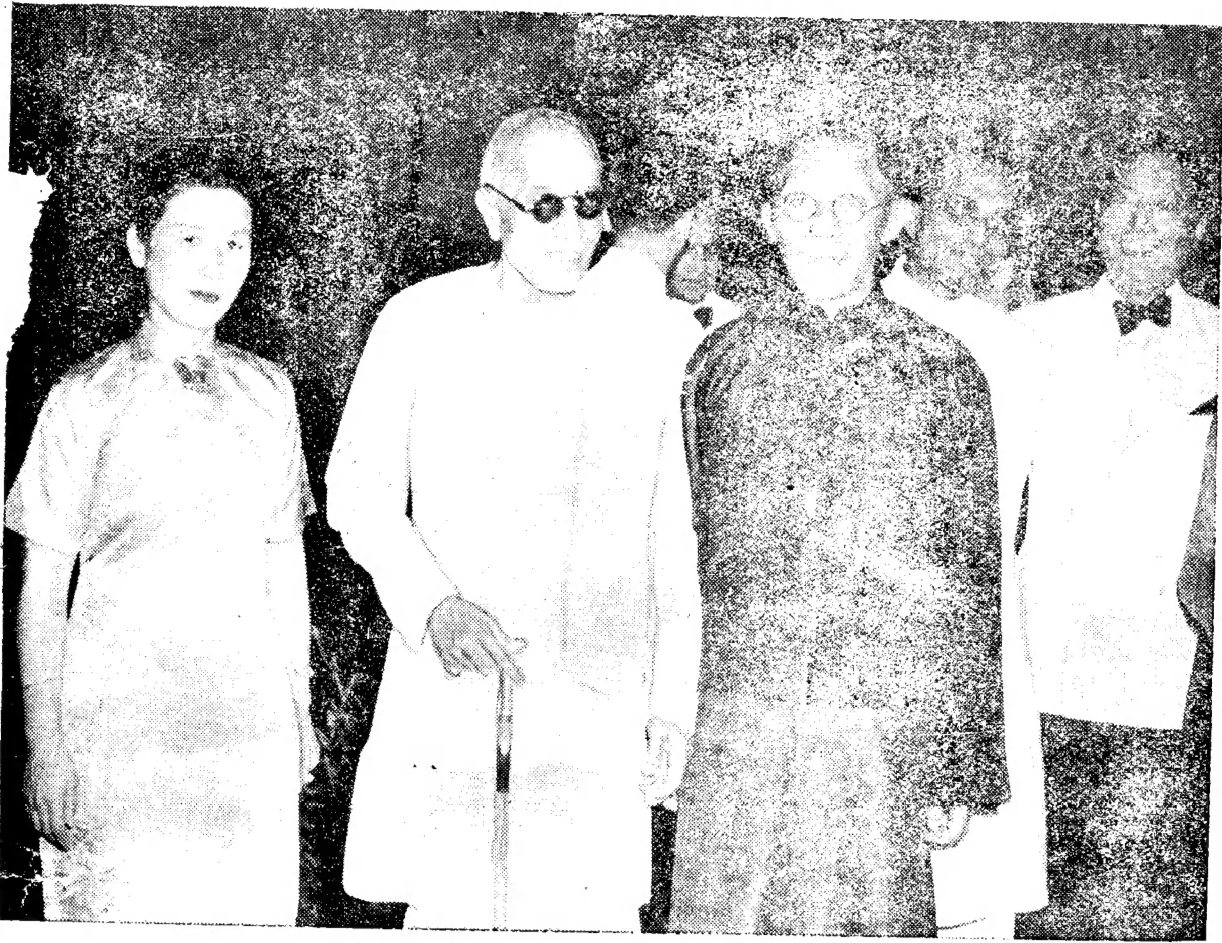
స్విస్ పనితనము యొక్క అందమైన నమోనా

దివ్యమైన తరుణము

ఒకసారి తెప్పించుచుండండి

మన ప్రियమైన బాపూజీ స్మారకార్థము డయల్ మిడ మహాత్మాగాంధీ ఫోటో కలిగిన రిక్తువాచీలు యిప్పుడే స్విజర్లండునుండి దిగుమతిచేయున్నాము. ప్రతి వాచీకి ప్లాస్టిక్ బాండ్ కలదు. ఒకరికి రెండువాచీలకంటె యెక్కువ పంపబడవు. ఖరీదు రు. 15-8-0 సుపీరియర్ రు. 18-8-0 టెస్టు రోల్డ్ గోల్డ్ రు. 20-8-0 రేడియం డయలుతో రు. 22-8-0 సుపీరియర్ రు. 25-/- టెస్టు రోల్డ్ గోల్డ్ రు. 32-8-0.

MODEL WATCH Co,
Post Bag No. 6705, Calcutta 7.

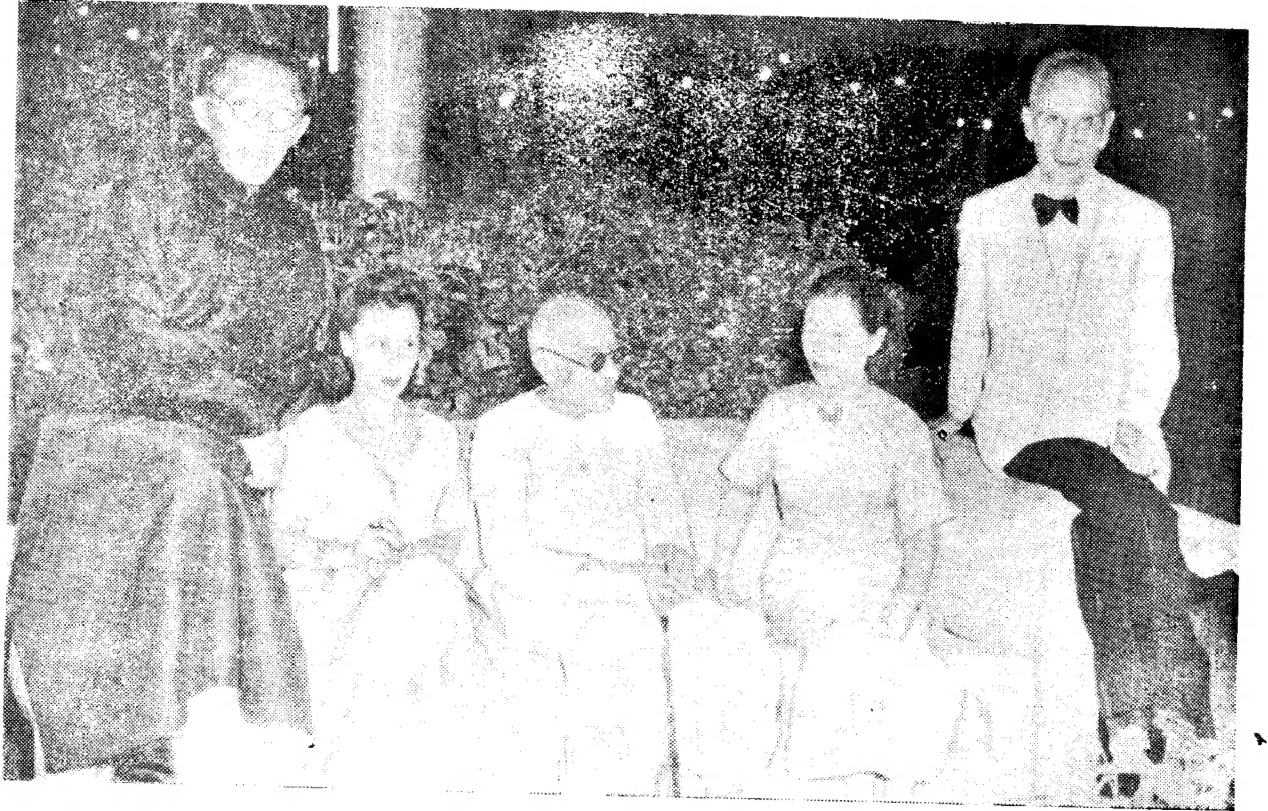

మనదేశంలో వైనా రాయబారిగా వుంటున్న డాక్టర్ లోచీలాస్ అక్టోబరు 10 న ఢిల్లీలో వైనా రిపబ్లిక్ షిప్ వార్షికోత్సవం సందర్భాన ఒక విందు ఏర్పాటుచేశారు. మన గవర్నరు జనరల్ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారి గారు ఈవిందులో పాల్గొన్నారు.

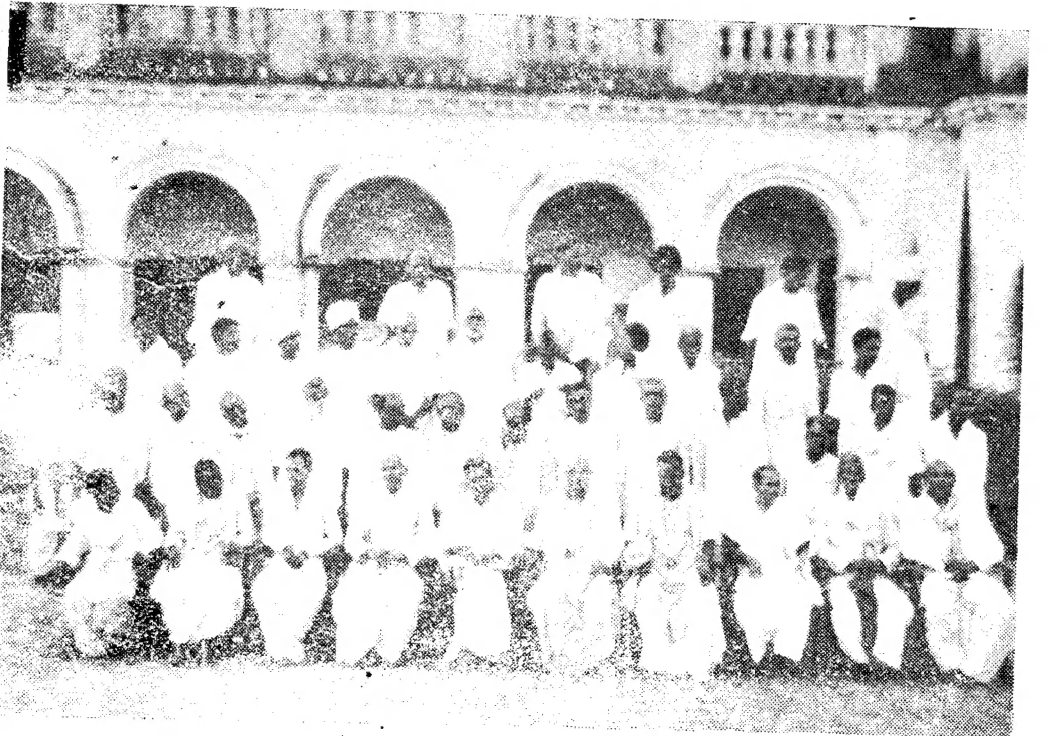
తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో గోదావరి వరదలవలన మునిగిన యిండ్లు

క్రికెట్

వైనా రాయబారి "యిక్ టెంట్ జే" ఉత్సవసందర్భములో అక్టోబరు 10 తారీఖున, ఇంకియా గవర్నరుజనరల్ శ్రీ రాజ గోపాలాచారి, ఢిల్లీలో వైనా విదేశాంగ కార్యాలయంవారిచ్చిన విందుకు హాజరైనప్పటి ఫోటో.

అక్టోబరు 2వ తేదీన చంగల్లో ప్రధానస్థానముల్లో శ్రీ పి. వి. రాజమన్నన్ కార్య వహిణి స్థాపనపాలన శాఖల విభజనసంస్కరణన అమలుజరిపారు. వైచిత్రం ప్రభుత్వం తరఫున మంత్రిభక్తవత్సలంగారు సంస్కరణ ప్రాధాన్యాన్ని వివరించారు.

రాయలసీమ జిల్లాలయంపై పంచాయితీల మహాసభకు వచ్చిన కొందరు ప్రతినిధులు. అధ్యక్షుడు శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు యాకొ. నరసయ్య నాయుడు పువ్వుమాల ధరించివున్నారు.

ఉత్తమ శైవమత గ్రంథము

పండితారాధ్యచరిత్ర

వెలరు 5-0-0 లు.

ప్యాకింగు పోస్టేజి మా, 1—4—0.

పాల్కురికి సోమనాథకవి రచించిన ఉత్తమ ద్విపద కావ్యము. డా॥ చిలుకూరి నారాయణరావుగారిచే పరిష్కరింపబడినది. దీక్షా, పురాతన, వాద, మహిమ, పర్వతము లను అయిదు ప్రకరణములును ఒకే సంపుటమున గలవు. ఇంత నిర్దుష్టముగ ఈ గ్రంథము నిదివర కెవ్వరును ప్రచురించి యుండలేదు. నారాయణరావుగారు రచించిన అమూల్యమైన ప్రీతికూడ కలదు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, పోస్టు బాక్సు నెం. 212, మదరాసు 1.

తెలుగుమొఱుగులు

గ్రంథకర్త: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

తెలుగుదనము, తెలుగుసంప్రదాయాలు, తెలుగుభాష అవతరించిన విధము, తెలుగు తేటదనము, తెలుగు కవితా పారమ్యము, ప్రాచీన గ్రంథాల పలుకుబడికి మనపై చెల్లుబడి, విలక్షణమైన మన అరసున్న చరిత్ర, వింత వింత నిఘంటువులు, మన గ్రంథాలలో గ్రంథులు, అవీ ఇవీ, ఇంకా తెలుగులో ఉన్న ఎన్నో మొఱుగులను చూపెట్టుచున్న వ్యాసముల సంపుటి. శాస్త్రీగారి పాతిక ముప్పయి సంవత్సరాల సాహిత్య కృషి ఇందులో మూర్తీభవించియున్నది. ఆంధ్రాభిమానముగల వారందరు అవశ్యము చదువవలసిన గ్రంథము. ప్రతులకు స్వరపడవలెను.

వెల ౨ రూ. తపాలాఖర్చులు ౭ అణాలు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

గాంధీ మహాత్మని

ఆత్మకథ

రెండు సంపుటములు
[చతుర్థము ద్విణము]

శతావధాని వేటూరి శివరామశాస్త్రిగారి
అనువాదము

ఖద్దరు బైండు

[పరిసంపుటము పోస్టేజితో సహా వెల రూ. 5-9-0

ఒకేసారి 2 సంపుటములు పోస్టేజితో ,, 10-12-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు 1

శ్రీమద్భగవద్గీత

సాంస్కృత మూలము, తెలుగున టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ వివరణములు గల 400 పుటల గ్రంథము. గీతాశ్రయన పరులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖద్దరు బైండు.

వెల రు 4-0-0 లు.

తపాలా ఖర్చు అ. 0-9-0.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

పోస్టుబాక్సు 212

మదరాసు 1.

